بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفترچهٔ شماره (۱)

صبح جمعه

۱۴۰۱/۹/۴

آزمون ۴ آذر ماه ۱۴۰۱

دوازدهم انسانی

نام درس	معمولاً دانش‌آموزان در هر رده‌ی ترازی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
ریاضی و آمار	۶	۴	۳	۲	۱	
اقتصاد	۷	۵	۴	۲	۱	
روان‌شناسی	۷	۵	۴	۲	۱	
علوم و فنون ادبی	۶	۵	۳	۲	۱	
جامعه‌شناسی	۸	۷	۵	۲	۱	

تعداد سؤال: ۱۳۰ — مدت پاسخ‌گویی: ۱۰۰ دقیقه

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شمارهٔ سؤال‌ها و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	وضعیت پاسخ‌گویی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	ریاضی و آمار (۳)	اجباری	۱۰	۱	۱۰	۱۰
۲	ریاضی و آمار (۲)	اجباری	۱۰	۱۱	۲۰	۱۰
۳	اقتصاد	اجباری	۱۰	۲۱	۳۰	۱۰
۴	روان‌شناسی	انتخابی	۱۰	۳۱	۴۰	۱۰
۵	اقتصاد		۱۰	۴۱	۵۰	
۶	علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)	اجباری	۲۰	۵۱	۷۰	۲۰
۷	علوم و فنون ادبی (۲)	انتخابی	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰
۸	علوم و فنون ادبی (۱)		۱۰	۸۱	۹۰	
۹	جامعه‌شناسی (۳)	اجباری	۱۰	۹۱	۱۰۰	۱۰
۱۰	جامعه‌شناسی (۱)	اجباری	۱۰	۱۰۱	۱۱۰	۱۰
۱۱	جامعه‌شناسی (۲)	انتخابی	۱۰	۱۱۱	۱۲۰	۱۰
۱۲	جامعه‌شناسی (۱)		۱۰	۱۲۱	۱۳۰	

ریاضی و آمار (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

احتمال
چرخهٔ آمار در حل مسائل
(گام‌های چرخهٔ آمار در حل مسائل)
صفحه‌های ۱۲ تا ۳۷

۱- تاسی را پرتاب می‌کنیم، اگر مضرب ۳ بیاید ۲ سکه پرتاب می‌کنیم و در غیر این‌صورت ۲ تاس دیگر پرتاب می‌کنیم. فضای نمونه‌ای این آزمایش چند عضو دارد؟

۱) ۱۳۶
۲) ۱۴۸
۳) ۱۵۲
۴) ۱۶۰

۲- در یک خانوادهٔ سه فرزندی، اگر A پیشامد حداقل یک دختر و B پیشامد حداقل ۲ پسر باشد، پیشامد $A-B$ چند زیرمجموعه دارد؟

۱) ۱۲
۲) ۱۳
۳) ۱۴
۴) ۱۶

۳- یک تاس و دو سکهٔ متمایز را پرتاب می‌کنیم. احتمال آن‌که تاس زوج و سکه‌ها یکسان ظاهر شوند، کدام است؟

۱) $\frac{۱}{۵}$
۲) $\frac{۱}{۴}$
۳) $\frac{۱}{۶}$
۴) $\frac{۱}{۳}$

۴- در یک کیسه ۵ گوی آبی، ۳ گوی قرمز و تعدادی گوی زرد وجود دارد. یک گوی به تصادف بیرون می‌آوریم. اگر احتمال قرمز رنگ بودن این گوی $\frac{۱}{۴}$ باشد. چه تعداد گوی زرد رنگ درون کیسه وجود دارد؟

۱) ۵
۲) ۴
۳) ۶
۴) ۳

۵- از بین ۵ بازیگر، ۳ خواننده و ۲ کارگردان ۵ نفر به تصادف انتخاب می‌کنیم، احتمال آن‌که تعداد بازیگران از تعداد خواننده‌ها بیشتر و تعداد خواننده‌ها از تعداد کارگردان‌ها بیشتر باشد، چه‌قدر است؟

۱) $\frac{۷}{۳۰}$
۲) $\frac{۷}{۲۵}$
۳) $\frac{۵}{۲۸}$
۴) $\frac{۵}{۲۱}$

محل انجام محاسبات

۶- در جعبه‌ای ۶ مهرهٔ سفید و ۳ مهرهٔ سیاه قرار دارد. اگر از این جعبه ۴ مهره خارج کنیم، احتمال آنکه حداقل ۲ مهره سیاه باشد چقدر است؟

۱) $\frac{۵}{۱۴}$ ۲) $\frac{۶۵}{۱۲۶}$

۳) $\frac{۱۷}{۴۲}$ ۴) $\frac{۳}{۱۴}$

۷- اگر $P(A-B)=۰/۵$ و $P(B')=۰/۶$ باشد، $P(A\cup B)$ کدام است؟

۱) ۰/۱ ۲) ۰/۹

۳) ۰/۳ ۴) ۰/۷

۸- با ارقام ۱،۲،۳،۴،۵ عددی سه رقمی با ارقام غیرتکراری به تصادف می‌سازیم. احتمال آن‌که عدد بر ۵ بخش‌پذیر باشد، کدام است؟

۱) $\frac{۱}{۲}$ ۲) $\frac{۱}{۳}$

۳) $\frac{۱}{۴}$ ۴) $\frac{۱}{۵}$

۹- در گام ... از چرخهٔ آمار سعی می‌کنیم اطلاعات توصیفی را تا حد ممکن به اطلاعات ... تبدیل کنیم. در انتخاب نمونه هر چه ... متغیر مورد بررسی در جامعه بیشتر باشد برای حصول اطمینان از وجود تنوع در نمونه به اندازهٔ نمونهٔ بزرگ‌تری نیاز داریم.

۱) دوم ـ کمّی ـ پراکندگی ۲) سوم ـ کمّی ـ میانگین ۳) سوم ـ کیفی ـ پراکندگی ۴) دوم ـ کیفی ـ میانگین

۱۰- با توجه به نمودار زیر که برای یک سری دادهٔ آماری رسم شده است. نسبت واریانس داده‌ها به میانگین داده‌ها کدام است؟

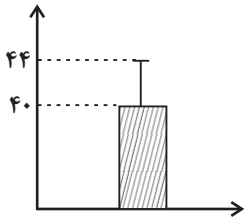

۱) $\frac{۲}{۵}$ ۲) $\frac{۱}{۵}$

۳) $\frac{۱}{۸}$ ۴) $\frac{۱}{۱۰}$

محل انجام محاسبات

ریاضی و آمار (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تابع
(توابع پلکانی و قدر مطلقی، اعمال بر روی توابع)
صفحه‌های ۳۴ تا ۵۴

۱۱- حاصل $A = -2\text{sign}(\sqrt{19}-3)+\text{sign}(-2)$ کدام است؟

۱) ۱ ۲) ۱− ۳) ۳− ۴) ۲

۱۲- اگر $f(x)=\begin{cases}(2a+b)x+3 & , \ x>0\\ (a-2b+5)x^2+4 & , \ x\le 0\end{cases}$ یک تابع پلکانی باشد، حاصل $a+b$ کدام است؟

۱) ۱ ۲) ۲ ۳) ۲− ۴) ۳−

۱۳- اگر $f(x)=3\left[\frac{x}{2}\right]+1$ و $g(x)=\left[\frac{x}{2}-\frac{1}{3}\right]$ باشد، مقدار $g(x)$ به‌ازای $x=f(5)$ کدام است؟ ([ ]، نماد جزء صحیح است.)

۱) ۱ ۲) ۲ ۳) ۳ ۴) ۴

۱۴- حاصل عبارت $A=\frac{3[\sqrt{15}-2]+[-0/01]}{[\sqrt{7}]-2[\frac{15}{4}]}$ کدام است؟ ([ ]، نماد جزء صحیح است.)

۱) $\frac{3}{5}$ ۲) $-\frac{1}{3}$ ۳) $-\frac{1}{2}$ ۴) $\frac{1}{3}$

۱۵- اگر $2[x+1]=4$ باشد، مقدار $[\frac{x}{2}]+[-\frac{x}{2}]$ کدام است؟ ([ ]، نماد جزء صحیح است.)

۱) ۱ ۲) ۱− ۳) صفر ۴) ۲

۱۶- برد تابع $y=2|x+3|-2$ کدام است؟

۱) $\{y\in R \mid y\ge 2\}$ ۲) $\{y\in R \mid y\ge -\frac{3}{2}\}$ ۳) $\{y\in R \mid y\ge -2\}$ ۴) $\{y\in R \mid y\ge \frac{3}{2}\}$

محل انجام محاسبات

۱۷- تابع $f(x)=2|x-3|+1$ به صورت دو ضابطه‌ای کدام است؟

۱) $f(x)=\begin{cases}2x-3 & , \ x\geq 3\\ -2x+5 & , \ x<3\end{cases}$

۲) $f(x)=\begin{cases}2x-5 & , \ x\geq 3\\ -2x+7 & , \ x<3\end{cases}$

۳) $f(x)=\begin{cases}2x+5 & , \ x\geq 3\\ -2x-7 & , \ x<3\end{cases}$

۴) $f(x)=\begin{cases}2x+3 & , \ x\geq 3\\ -2x-5 & , \ x<3\end{cases}$

۱۸- اگر $f(x)=|x+3|$ و $g(x)=\begin{cases}2x+1 & , \ x>-3\\ x-1 & , \ x\leq -3\end{cases}$ باشند، ضابطهٔ تابع $(f-g)$ کدام است؟

۱) $y=\begin{cases}x+2 & , \ x>-3\\ -x+4 & , \ x\leq -3\end{cases}$

۲) $y=\begin{cases}-x+2 & , \ x>-3\\ -2x-2 & , \ x\leq -3\end{cases}$

۳) $y=\begin{cases}x+2 & , \ x>-3\\ -2x+4 & , \ x\leq -3\end{cases}$

۴) $y=\begin{cases}x-2 & , \ x>-3\\ -2x-2 & , \ x\leq -3\end{cases}$

۱۹- اگر $f(x)=x^2-1$ و تابع $(\frac{f}{g})(x)$ به صورت نمودار زیر باشد، ضابطهٔ تابع $g(x)$ کدام است؟

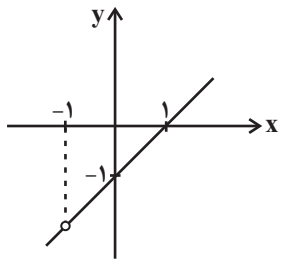

۱) $g(x)=x-1$

۲) $g(x)=x+1$

۳) $g(x)=1-x$

۴) $g(x)=-1-x$

۲۰- اگر نمودار دو تابع f و g به شکل زیر باشد، برد $\frac{f}{g}$ کدام است؟ (f سهمی است.)

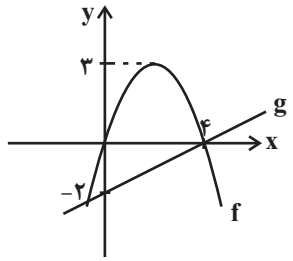

۱) R

۲) $R-\{4\}$

۳) $R-\{-6\}$

۴) $R-\{\frac{4}{3}\}$

محل انجام محاسبات

اقتصاد

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

رکود، بیکاری و فقر
تورم و کاهش
قدرت خرید
صفحه‌های ۸۱ تا ۱۰۴

۲۱- ویژگی‌های «رکود اقتصادی» در کدام‌یک از موارد زیر به‌درستی آمده است؟

الف) کاهش تولید ـ استفاده از کارگران کمتر ـ استفاده از سرمایهٔ کمتر

ب) وجود منابع تولید بی‌کار ـ بسته شدن کارخانه‌ها ـ قرار گرفتن در بیرون مرز امکانات تولید

پ) استفاده از سرمایهٔ بیشتر به جای کارگر ـ قرار گرفتن در درون مرز امکانات تولید

ت) قرار گرفتن در زیر مرز امکانات تولید ـ بی‌استفاده ماندن سرمایه و نیروی کار (وجود منابع غیرفعال)

۱) الف، ب ۲) ب، پ ۳) الف، ت ۴) ت، پ

۲۲- کدام گزینه به‌ترتیب مبین پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) امروزه در جهان پشتوانهٔ پول چیست؟

ب) رد و بدل کردن حواله‌های بانکی در برخی معاملات به کدام‌یک از وظایف پول اشاره دارد؟

ج) سوءاستفادهٔ برخی صرافان از اعتماد مردم و یا تعداد زیاد انواع رسیدها و صرافی‌ها به چه چیزی منجر شد؟

۱) الف) شمش‌های طلایی که در بانک‌ها نگهداری می‌شود. ب) وسیلهٔ پس‌انداز و حفظ ارزش، ج) کم شدن تعداد صرافی‌ها و به وجود آمدن بانک‌ها

۲) الف) شمش‌های طلایی که در بانک‌ها نگهداری می‌شود. ب) وسیلهٔ پرداخت‌های آینده، ج) کم شدن تعداد صرافی‌ها و به وجود آمدن بانک‌ها

۳) الف) قدرت اقتصادی کشور، ب) وسیلهٔ پرداخت‌های آینده، ج) چاپ و انتشار اسکناس توسط دولت‌ها

۴) الف) قدرت اقتصادی کشور، ب) وسیلهٔ پس‌انداز و حفظ ارزش، ج) چاپ و انتشار اسکناس توسط دولت‌ها

۲۳- داده‌های آماری از جمعیت ایران در سال ۱۴۰۰ توسط «مرکز آمار ایران» در جدول زیر آورده شده است. براساس این داده‌ها، نرخ بیکـاری ایـران در سال ۱۴۰۰ ، چند درصد است؟

آمار جمعیتی ایران در سال ۱۴۰۰		
۱	جمعیت مردان کشور	۴۲,۹۰۰,۰۰۰ نفر
۲	جمعیت زنان کشور	۴۲,۱۰۰,۰۰۰ نفر
۳	جمعیت فعال کشور	۴۰ درصد جمعیت کل کشور
۴	جمعیت شاغل کشور	۲۳,۸۰۰,۰۰۰ نفر

۱) ۲۵ ۲) ۳۰ ۳) ۱۵ ۴) ۳۲

۲۴- در شرایط رکود اقتصادی کدام سیاست توسط بانک مرکزی اعمال می‌شود و یک نمونه از روش‌های اعمال آن کدام است؟

۱) سیاست پولی انقباضی ـ فروش اوراق مشارکت به مردم

۲) سیاست پولی انقباضی ـ خرید اوراق مشارکت در دست مردم

۳) سیاست پولی انبساطی ـ خرید اوراق مشارکت در دست مردم

۴) سیاست پولی انبساطی ـ فروش اوراق مشارکت به مردم

محل انجام محاسبات

۲۵- کدام گزینه به‌ترتیب، در ارتباط با مفاهیم «بیکاری ساختاری» و «بیکاری دوره‌ای» صحیح است؟

۱) بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. ـ این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همهٔ کشورها وجود دارد.

۲) زمانی که نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است. ـ این نوع بیکاری هنگام وجود منابع غیرفعال در کشور رخ می‌دهد.

۳) بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست. ـ بیکاری برخی از کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان از این نوع است.

۴) این نوع بیکاری شامل کسانی می‌شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند. ـ بیکاری که در آن شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.

۲۶- درست یا نادرست بودن عبارات زیر به‌ترتیب در کدام گزینه مشخص شده است؟

الف) میزان بالای بیکاری، دولت را مجبور می‌کند تا پول بیشتری را صرف برنامه‌های اجتماعی مانند بیمهٔ بیکاری و کمک به تغذیهٔ خانواده‌های نیازمند کند، درحالی‌که درآمد مالیاتی دولت به دلیل بیکار بودن کارگران و کاهش تولید شرکت‌ها، کاهش یافته است.

ب) مطابق با معیار بانک جهانی، افرادی که زیر ۹/۱ دلار در روز درآمد دارند، زیر خط فقر نسبی‌اند و از تأمین احتیاجات زندگی خود عاجزند.

ج) در شاخص فقر مطلق، ارزش دلار از طریق نرخ ارز رایج در بازار محاسبه می‌شود.

د) می‌توان تولید ناخالص داخلی یا درآمد سرانهٔ کشورها را معیاری برای رتبه‌بندی آن‌ها از نظر فقر، در نظر گرفت.

۱) ص ـ ص ـ غ ـ ص
۲) ص ـ غ ـ ص ـ غ
۳) غ ـ ص ـ ص ـ ص
۴) ص ـ غ ـ غ ـ ص

۲۷- قیمت کالاها و خدمات پرمصرف در سبد خانوار در سال ۱۳۹۹ و قیمت همین سبد از کالاها و خدمات در سال ۱۴۰۰ در جدول زیر آمده است. اگر میزان مصرف کالاها و خدمات در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ با هم برابر باشد و اقلام مصرفی خانوار را در سه دسته (مواد غذایی، بهداشت و درمان، آموزش و سایر هزینه‌ها) تقسیم کنیم، شاخص قیمت مصرف‌کننده در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹، چند درصد است؟

ردیف	کالاها و خدمات مصرفی سبد خانوار	میزان مصرف	قیمت در سال ۱۳۹۹ (تومان)	قیمت در سال ۱۴۰۰ (تومان)
۱	مواد غذایی	۸۰	۱۰۰۰	۱۵۰۰
۲	بهداشت و درمان	۵۰	۷۰۰	۸۰۰
۳	آموزش و سایر هزینه‌ها	۲۰	۲۰۰	۲۱۰

۱) ۲۶/۷۵
۲) ۳۷/۹۸
۳) ۴۰/۱۵
۴) ۲۵/۳۵

محل انجام محاسبات

۲۸- براساس اطلاعات «مرکز آمار ایران» بخش خدمات، بیشترین نیروی انسانی را در اختیار دارد. اگر تعداد ۶,۵۰۰,۰۰۰ نفر آن، در بخش خدمات بهداشت و درمان مشغول باشند، کدام گزینه دربردارندهٔ پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

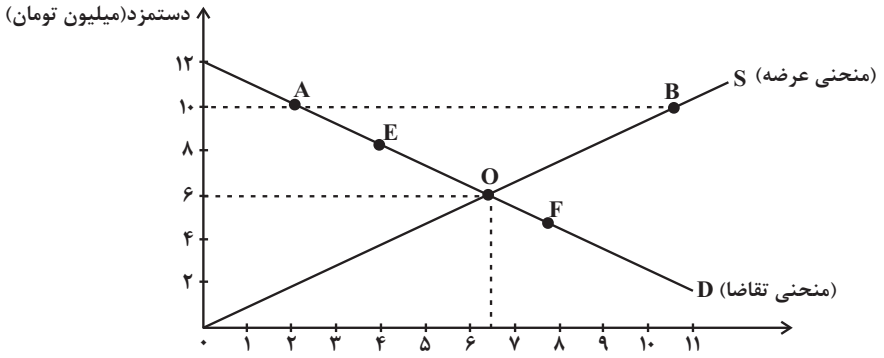

عرضه و تقاضای نیروی کار در بخش بهداشت و درمان (به میلیون نفر)

الف) مقدار تعادلی عرضه و تقاضا و دستمزد تعادلی کدام است؟

ب) اگر در بازار نیروی کار «مازاد عرضه» وجود داشته باشد، میزان دستمزد در بازار چه حدودی می‌تواند باشد؟

پ) اگر دولت میزان دستمزد پرداختی به نیروی انسانی را افزایش دهد، چه تغییری در روی منحنی خواهیم داشت؟

۱) الف) ۶,۵۰۰,۰۰۰نفر ـ ۶ میلیون تومان، ب) ۸ میلیون تومان، پ) عرضه از **O** به **B** حرکت می‌کند.

۲) الف) ۶ میلیون نفر ـ ۶,۵۰۰,۰۰۰تومان، ب) ۱۰ میلیون تومان، پ) عرضه از **O** به **B** حرکت می‌کند.

۳) الف) ۶,۵۰۰,۰۰۰نفر ـ ۶ میلیون تومان، ب) ۵ میلیون تومان، پ) تقاضا از **O** به **F** حرکت می‌کند.

۴) الف) ۶ میلیون نفر ـ ۶,۵۰۰,۰۰۰تومان، ب) ۴ میلیون تومان، پ) تقاضا از **O** به **F** حرکت می‌کند.

۲۹- پاسخ صحیح پرسش‌های زیر به‌ترتیب، در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

الف) یکی از دلایل تورم در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

ب) کدام گزینه در ارتباط با کنترل تورم توسط دولت، نادرست است؟

۱) الف) عدم هماهنگی افزایش حجم نقدینگی با افزایش تولید، ب) دولت‌ها با افزایش صادرات و سرمایه‌گذاری خارجی، به مقابله با تورم می‌پردازند.

۲) الف) مازاد تقاضا، ب) دولت‌ها با افزایش ظرفیت‌های تولیدی کشور، فاصلهٔ بین عرضه و تقاضا را در بازار کاهش می‌دهند.

۳) الف) نوسانات نرخ ارز، ب) دولت‌ها معمولاً ترجیح می‌دهند از طریق افزایش واردات، بازار را تنظیم کنند.

۴) الف) مازاد عرضه، ب) دولت‌ها با به‌کارگیری نیروی انسانی بیکار، از افزایش سطح قیمت‌ها جلوگیری می‌کنند.

۳۰- کدام گزینه جاهای خالی را به‌درستی تکمیل می‌کند؟

الف) ... فعالیت‌هایی از قبیل دریانوردی و حمل و نقل را رونق بخشید.

ب) ساکنان تبت و ایران حاضر بودند کالاهای اضافی خود را به‌ترتیب با ... و ... مبادله کنند.

ج) پشتوانهٔ رسیدها، ... بود که نزد صرافان و بازرگانان نگهداری می‌شد.

۱) الف) استفاده از رسید در مبادلات، ب) چای ـ صدف، ج) اسکناس‌ها

۲) الف) استفاده از رسید در مبادلات، ب) پوست سمور ـ غلات، ج) طلا و نقره‌ای

۳) الف) استفاده از فلزات به‌عنوان پول، ب) چای ـ غلات، ج) طلا و نقره‌ای

۴) الف) استفاده از فلزات به‌عنوان پول، ب) پوست سمور ـ صدف، ج) اسکناس‌ها

محل انجام محاسبات

روان‌شناسی

در این بخش، از میان سؤالات روان‌شناسی و اقتصاد تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤال‌های ۳۱ تا ۴۰ «یا» به سؤال‌های ۴۱ تا ۵۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

حافظه و علل فراموشی
صفحه‌های ۸۸ تا ۱۱۱

۳۱- فرض کنید شما در جلسهٔ امتحان نهایی حضور دارید، احتمال این‌که پاسخ کدام دسته از سؤالات به ذهن شما خطور کند، بیشتر از سایر سؤالات است؟

۱) تشریحی ۲) چند گزینه‌ای ۳) صحیح یا غلط ۴) جای خالی

۳۲- کدام گزینه مربوط به مرحلهٔ «اندوزش» از مراحل سه‌گانهٔ حافظه است؟

۱) مرور چندبارهٔ یک بیت شعر برای به‌خاطرسپردن آن

۲) در ذهن داشتن بیت در فاصلهٔ میان یادگیری بیت تا یادآوری

۳) ارائهٔ کلمهٔ اول بیت برای کسی که آن را یاد گرفته ولی قادر به بیان آن نیست.

۴) نوشتن بیت شعر در برگهٔ امتحانی

۳۳- پاسخ به دو سؤال «در کدام دانشگاه تحصیل کرده‌اید؟» و «بین دانشگاه و مدرسه چه تفاوت‌هایی وجود دارد؟»، تبیین‌کنندهٔ کدام‌یک از موضوعات زیر است؟

۱) تقسیم‌بندی حافظه با توجه به مراحل حافظه ۲) اطلاعات معین در هر یک از مراحل حافظه

۳) تقسیم‌بندی حافظه با توجه به نوع اطلاعات ۴) مرحله‌بندی حافظه با توجه به انواع اطلاعات

۳۴- با توجه به تقسیم‌بندی انواع حافظه براساس نوع اطلاعات، «آخرین مبحث تدریس‌شده در کلاس ریاضی مدرسه» و «انواع دنباله براساس رابطهٔ بین جملات» به‌ترتیب مربوط به کدام نوع حافظه هستند؟

۱) رویدادی ـ رویدادی ۲) معنایی ـ رویدادی ۳) رویدادی ـ معنایی ۴) معنایی ـ معنایی

۳۵- متن زیر به کدام‌یک از فنون بهسازی حافظه اشاره نکرده است؟

«دانش‌آموزی برای یادگیری بهتر مطالب درسی، قبل از تدریس دبیر، پیش‌مطالعه می‌کند؛ او سعی می‌کند مطالب را دسته‌بندی کرده و با مثال‌های مناسب آن‌ها را به خاطر بسپارد.»

۱) روش پس‌خبا ۲) تمایزبخشی ۳) ساماندهی مطالب ۴) بسط معنایی

۳۶- برای نگه‌داری مطالب در حافظه، کدام روش بهینه‌تر است؟

۱) باید بدانیم که مطالعهٔ درس‌هایمان نقش مهمی در آیندهٔ تحصیلی‌مان دارد.

۲) سعی کنیم هر چند وقت یک‌بار، با تعدادی تست، دانسته‌هایمان را بسنجیم.

۳) سعی کنیم هر هفته، به خلاصه‌نویسی‌های درس‌هایمان رجوع کنیم.

۴) درس‌ها را بلندبلند بخوانیم تا صدای خود را بشنویم.

۳۷- کدام گزینه دربارهٔ «فراخنای ارقام» صحیح است؟

۱) این مفهوم مربوط به حافظهٔ کوتاه‌مدت است و نشان از ظرفیت نامحدود این حافظه دارد.

۲) فراخنای ارقام نشان از فضای کار برای فعالیت جاری ذهن دارد.

۳) برای یادگیری در زمان کوتاه، حداکثر ۹ مادهٔ اطلاعاتی را می‌توانیم انتخاب کنیم.

۴) با توجه به این مفهوم، امکان ندارد شخص بتواند ۲۰ رقم را در حافظهٔ کوتاه‌مدت خود نگه دارد.

۳۸- کدام گزینه دربارهٔ حافظه درست است؟

۱) حافظه را می‌توان یکی از غایت‌های شناخت به شمار آورد.

۲) کارکرد حافظه را می‌توان تماماً به کارکردهای رایانه‌ای تشبیه کرد.

۳) حافظه در نقش پردازش داده‌ها برای سطوح بالاتر تفکر است.

۴) حافظه گذرگاهی است در جهت به تعالی رساندن ادراکات.

۳۹- هر یک از فنون بهسازی حافظهٔ زیر، کدام‌یک از عوامل مؤثر در فراموشی را هدف گرفته است؟

ـ یادگیری با استراحت

ـ مرور کارآمد

ـ آزمون مکرر

ـ بیان اهمیت مطالب

۱) تداخل اطلاعات ـ اثر گذشت زمان ـ مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی ـ عدم رمزگردانی

۲) اثر گذشت زمان ـ تداخل اطلاعات ـ مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی ـ عوامل عاطفی

۳) تداخل اطلاعات ـ اثر گذشت زمان ـ اثر گذشت زمان ـ عوامل عاطفی

۴) اثر گذشت زمان ـ تداخل اطلاعات ـ اثر گذشت زمان ـ عدم رمزگردانی

۴۰- به چه دلیل ممکن است که ظرفیت ذخیره‌سازی و زمان بازیابی اطلاعات حافظهٔ کاری از حافظهٔ کوتاه‌مدت، بیشتر باشد؟

۱) از آنجا که حافظهٔ کاری نقش مهمی در تفکر دارد و ذهن محاسباتش را بر روی آن انجام می‌دهد.

۲) زیرا حافظهٔ کاری، حافظه‌ای است که به سایر اجزای شناخت ما نیز خدمت‌رسانی می‌کند.

۳) از آن‌جا که شکل‌گیری حافظهٔ کاری، علاوه بر اثرپذیری از زمان، تابع میزان استفادهٔ ما نیز می‌باشد.

۴) زیرا حافظهٔ کاری، فضای کار را برای فعالیت جاری ذهن فراهم می‌کند.

اقتصاد

اگر به سؤال‌های ۳۱ تا ۴۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۴۱ تا ۵۰ پاسخ دهید.

رکود، بیکاری و فقر
تورم و کاهش
قدرت خرید
صفحه‌های ۸۱ تا ۱۰۴

۴۱- اگر هزینهٔ کالاها و خدمات مصرفی سبد خانوار در سال ۱۳۹۵ برابر با ۱۴۰۰ تومان باشد و نرخ تورم در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال قبل برابر با ۲۰ درصد محاسبه شده باشد، هزینهٔ کالاها و خدمات مصرفی سبد خانوار در سال ۱۳۹۶، چند تومان است؟

۱) ۱۷۵۰ ۲) ۱۸۶۰ ۳) ۱۶۸۰ ۴) ۱۵۷۰

۴۲- تعریف مقابل مفاهیم اقتصادی در تمامی گزینه‌ها، به‌جز گزینهٔ ... به‌درستی ذکر شده است.

۱) جمعیت فعال: افرادی هستند که یا مشغول به کارند یا دنبال کار می‌گردند. اگر تعداد افراد شاغل و بیکار را با هم جمع کنیم، جمعیت فعال جامعه به‌دست می‌آید.

۲) شاغل: کسانی که در ازای کاری که انجام می‌دهند دستمزد یا حقوق می‌گیرند، شاغل محسوب می‌شوند.

۳) جمعیت غیرفعال: افرادی که در سن کار قرار دارند، ولی شاغل و یا بیکار نیستند، در جمعیت غیرفعال دسته‌بندی می‌شوند.

۴) بیکار: کسانی که کاری برای خود پیدا نمی‌کنند و یا از جست‌وجوی شغل دلسرد شده‌اند، بیکار محسوب می‌شوند.

۴۳- کدام گزینه دربردارندهٔ پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) در اقتصاد ایران کدام عامل بر بی‌ثباتی بازار کار و فعالیت اقتصادی اثر منفی قابل توجهی گذاشته است و از جمله عوامل مهم بیکاری و رکود به‌شمار می‌رود؟

ب) دولت‌ها چگونه با فقر و بیکاری مبارزه می‌کنند؟

۱) الف) واردات بی‌رویهٔ کالاهای مشابه، ب) جلوگیری از بی‌ثباتی قیمت‌ها ـ افزایش نرخ‌های مالیاتی

۲) الف) واردات بی‌رویهٔ کالاهای مشابه، ب) حمایت از شرکت‌های تولیدی ـ مبارزه با فساد

۳) الف) بی‌ثباتی در قیمت‌ها، ب) حمایت از شرکت‌های تولیدی ـ مبارزه با فساد

۴) الف) بی‌ثباتی در قیمت‌ها، ب) اجرای سیاست فقرزدایی ـ برقراری عدالت

۴۴- کدام گزینه متضمن پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) براساس داده‌های «مرکز آمار ایران» جمعیت فعال کشور در سال ۱۴۰۰ در حدود ۳۴,۷۰۰,۰۰۰ نفر است که ۱۱,۲۷۷,۰۰۰ نفر از آنان بیکارند، نرخ بیکاری کشور حدوداً چند درصد است؟

ب) دولت نرخ بیکاری را کمتر اعلام کرده است، علت این تفاوت نرخ چیست؟

ج) به‌ترتیب عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان در بازار نیروی کار چه کسانی هستند؟

۱) الف) ۳۵، ب) افرادی که به‌صورت پاره‌وقت مشغول به‌کارند طبق تعریف شاغل به حساب نمی‌آیند، در حالی‌که آن‌ها خود را شاغل به حساب می‌آورند. ج) کارگرانی که با نیروی بدنی و یا فکری خود، محصول یا خدمتی تولید می‌کنند. ـ کارگرانی که مشغول تولید هستند.

۲) الف) ۳۵، ب) طبق تعریف، کسانی که از جست‌وجوی شغل دلسرد شده‌اند، بیکار محسوب نمی‌شوند. ج) صاحبان شرکت‌ها و کارخانه‌ها ـ کارگرانی که با نیروی بدنی و یا فکری خود محصول یا خدمتی تولید می‌کنند.

۳) الف) ۳۲، ب) طبق تعریف افرادی که در غیر از زمینهٔ تخصصی‌شان مشغول به کار و فعالیت می‌باشند، شاغل محسوب نمی‌شوند. ج) صاحبان شرکت‌ها و کارخانه‌ها ـ سرمایه‌گذاران

۴) الف) ۳۲، ب) برخی افراد ممکن است به دلایلی مانند اشتغال در بخش غیررسمی یا به امید بهره‌مندی از بیمهٔ بیکاری و ... با مأموران آمارگیری دربارهٔ وضعیت شغلی خود با صداقت برخورد نکنند. ج) کارگرانی که با نیروی بدنی و یا فکری خود، محصول یا خدمتی تولید می‌کنند. ـ صاحبان شرکت‌ها و کارخانه‌ها

محل انجام محاسبات

۴۵- به‌ترتیب صحیح یا غلط بودن عبارات زیر، در کدام گزینه به‌درستی بیان شده است؟

الف) امروزه پشتوانهٔ پول‌های فلزی، کاغذی، تحریری و الکترونیکی که در دست افراد یا در حساب آن‌هاست، طلا و نقره و جواهراتی است که در خزانهٔ دولت وجود دارد.

ب) مشخص کردن ارزش کالاها و سنجش ارزش آن‌ها نسبت به هم، نقش اصلی پول در مبادلات است.

ج) افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از عملکرد بانک‌ها است.

د) پول‌های کاغذی، تحریری یا الکترونیکی، خصوصیتی اعتباری دارند.

۱) غ ـ غ ـ ص ـ ص ۲) غ ـ غ ـ ص ـ غ ۳) ص ـ غ ـ ص ـ ص ۴) غ ـ ص ـ غ ـ غ

۴۶- در جدول زیر، قیمت‌های مربوط به سه کالای مختلف در طی یک سال ذکر شده است. چنانچه نرخ تورم در قیمت این سه کالا یکسان باشد؛ قیمت دو کالای A و C به‌ترتیب در ابتدای سال و انتهای سال، کدام است؟

قیمت / کالا	ابتدای سال (به ریال)	انتهای سال (به ریال)
A	؟	۶۶,۵۵۲
B	۶۳۴,۰۰۰	۷۴۸,۱۲۰
C	۹۵,۴۰۰	؟

۱) ۵۶,۴۰۰ ـ ۱,۷۱۷,۲۰۰ ۲) ۱۱,۹۷۹ ـ ۱۱۲,۵۷۲

۳) ۵۶,۴۰۰ ـ ۱۱۲,۵۷۲ ۴) ۱۱,۹۷۹ ـ ۱,۷۱۷,۲۰۰

۴۷- با توجه به نمودار زیر که مقدار و قیمت (دستمزد) در یک بازار کار، نشان داده شده است:

الف) مقدار تعادلی دستمزد و تعداد نیروی کار استخدام شده، کدام است؟

ب) در کدام سطح از دستمزد، بازار دارای مازاد عرضه است و چگونه مقدار و قیمت به حالت تعادلی باز می‌گردد؟

ج) در کدام سطح از دستمزد، بازار با مازاد تقاضا مواجه است و چگونه مقدار و قیمت به حالت تعادلی بازمی‌گردد؟

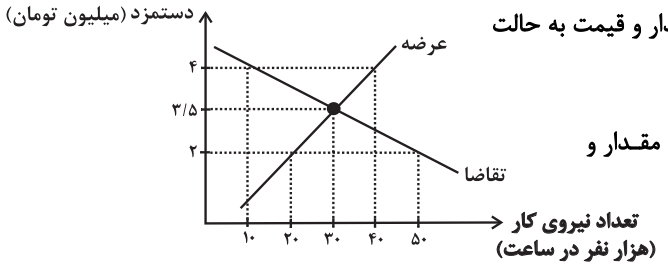

۱) الف) ۳/۵ میلیون تومان ـ ۳۰ نفر، ب) ۴ میلیون تومان ـ کاهش دستمزد، ج) ۲ میلیون تومان ـ افزایش دستمزد

۲) الف) ۴ میلیون تومان ـ ۱۰ نفر، ب) ۳/۵ میلیون تومان ـ افزایش دستمزد، ج) ۲ میلیون تومان ـ کاهش دستمزد

۳) الف) ۳/۵ میلیون تومان ـ ۳۰ نفر، ب) ۲ میلیون تومان ـ افزایش دستمزد، ج) ۴ میلیون تومان ـ کاهش دستمزد

۴) الف) ۴ میلیون تومان ـ ۱۰ نفر، ب) ۲ میلیون تومان ـ کاهش دستمزد، ج) ۳/۵ میلیون تومان ـ افزایش دستمزد

محل انجام محاسبات

۴۸- زمانی که اقتصاد کشور دچار تورم می‌شود، بانک مرکزی برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن، چه سیاستی را به‌کار می‌گیرد و چه روشی را اتخاذ می‌کند؟

۱) سیاست پولی انقباضی ـ خرید اوراق مشارکت
۲) سیاست پولی انبساطی ـ فروش اوراق مشارکت
۳) سیاست پولی انقباضی ـ فروش اوراق مشارکت
۴) سیاست پولی انبساطی ـ خرید اوراق مشارکت

۴۹- عبارات کدام گزینه دربردارندهٔ پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) در فقر .....، تعریف فقر نسبت به وضعیتی که در آن هستیم صورت می‌گیرد و در نتیجه معیار فقر در مناطق و زمان‌های مختلف متفاوت است.

ب) با توجه به تعریف فقر ..... ، محاسبهٔ تعداد افراد فقیر بسیار سخت، پیچیده و شاید ناممکن است. در نتیجه مفهوم فقر .....، به کار گرفته می‌شود.

ج) در شاخص فقر مطلق، ارزش دلار از چه طریق محاسبه می‌شود؟

د) کدام شاخص‌های اقتصادی به عنوان معیاری برای رتبه‌بندی کشورها از نظر فقر، در نظر گرفته می‌شوند؟

۱) الف) نسبی، ب) نسبی ـ مطلق، ج) نرخ ارز رایج در بازار، د) برخورداری افراد از امکانات آموزشی ـ مشارکت مؤثر افراد در فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی

۲) الف) مطلق، ب) مطلق ـ نسبی، ج) نرخ ارز رایج در بازار، د) برخورداری افراد از امکانات آموزشی ـ مشارکت مؤثر افراد در فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی

۳) الف) نسبی، ب) نسبی ـ مطلق، ج) روش برابری قدرت خرید، د) تولید ناخالص داخلی ـ درآمد سرانهٔ کشورها

۴) الف) مطلق، ب) مطلق ـ نسبی، ج) روش برابری قدرت خرید، د) تولید ناخالص داخلی ـ درآمد سرانهٔ کشورها

۵۰- عبارات کدام گزینه در خصوص «اقتصاد کشور در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد،» صحیح است؟

۱) بانک مرکزی سیاست کاهش نقدینگی یا همان کاهش حجم پول در گردش را به‌کار می‌گیرد.

۲) بانک مرکزی می‌تواند با خرید اوراق مشارکت در دست مردم به‌طور مستقیم نقدینگی را به جامعه تزریق کند.

۳) بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به مردم به‌طور مستقیم از مقدار پول در دست مردم بکاهد و موجب رونق اقتصادی گردد.

۴) بانک مرکزی می‌تواند برای ایجاد ثبات اقتصادی، سیاست بازار باز را اعمال کند.

محل انجام محاسبات

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳):
مراعات‌نظیر، تلمیح و تضمین
کارگاه تحلیل فصل اول
سبک‌شناسی قرن‌های دوازدهم و سیزدهم
(دورهٔ بازگشت و بیداری)
صفحه‌های ۲۹ تا ۴۷
علوم و فنون ادبی (۱):
فصل سوم
(درس‌های ۷ تا ۹)
+ **کارگاه تحلیل فصل سوم**
صفحه‌های ۵۹ تا ۷۸

۵۱- از دیدگاه تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی همهٔ موارد «کاملاً» درست هستند؛ به‌جز:

۱) بر بنیاد تقسیم‌بندی بهار و با توجه به دوره‌های تاریخی، نثر فارسی از سال ۳۰۰ هجری قمری به بعد در شش رده طبقه‌بندی می‌شود.

۲) از میان سه سبک فرعی در سبک خراسانی، سبک دورهٔ سلجوقی را به‌دلیل داشتن ویژگی‌های سبک عراقی، می‌توان بینابین نام نهاد.

۳) طبق نظریهٔ ارسطو نام‌گذاری «سبک حماسی» براساس نوع و «سبک فکاهی» براساس قلمرو دانشی است.

۴) «التفهیم» از نمونه‌های موفق نثر دورهٔ سامانی و «سفرنامهٔ ناصرخسرو» از نمونه‌های نثر دورهٔ سلجوقی و غزنوی است که کاربرد لغات عربی در آن نسبتاً افزایش یافته است.

۵۲- با توجه به سبک دورهٔ بیداری، چند مورد از عبارت‌های زیر نادرست است؟

الف) یکی از ویژگی‌های زبانی سبک دورهٔ بیداری، کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر این دوره است.

ب) مضمون قانون و قانون‌مداری یکی از موضوعاتی بود که در نثر روزنامه‌ای بسیار مورد توجّه قرار گرفت.

ج) نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی به کلی‌نگری رسید.

د) در نثر این دوره، واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشنا بیشتر می‌شود و به دلایل گوناگون بسیاری از لغات انگلیسی، ترکی، فرانسوی و... به نثر فارسی وارد می‌شوند.

هـ) درون‌مایهٔ نثر که در سال‌های نزدیک به انقلاب مشروطه، آزادی و آزادی‌خواهی، سنت‌شکنی و تجددخواهی بود، در این دوره با لحنی آرام ادامه یافت.

۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

۵۳- با توجه به ویژگی‌های نثر دورهٔ بیداری، کدام گزینه کاملاً درست است؟

۱) نثر در دوران مشروطه با ویژگی‌هایی چون نوگرایی، تجددخواهی و آزادی‌طلبی و با هدف تأثیر بر اصول داستان‌نویسی گسترش یافت.

۲) نثر فارسی حتی پیشتازتر از شعر فارسی قیدوبندهای نثر مصنوع و فنی را کنار گذاشت و از آغاز سلطنت مظفرالدین‌شاه به سمت سادگی و روانی پیش رفت.

۳) درون‌مایه‌های شعر دورهٔ بیداری، به‌طورکلی در نثر نیز مورد توجه نویسندگان بوده است و از شاخه‌های ارزنده‌ای که در نثر عصر بیداری چشم‌نواز است، طنز سیاسی- اجتماعی است.

۴) اکثر نویسندگان این دوره، داستان را مطابق ذوق حاکمان می‌نوشتند و سبک نویسندگی آنان مطابقت کاملی با ادبیات داستانی جدید نداشت.

۵۴- کدام بیت شامل ویژگی‌های فکری سبک خراسانی نیست؟

۱) شاد زی با سیاه‌چشمان شاد / که جهان نیست جز فسانه و باد

۲) زمانه گفت مرا خشم خویش دار نگاه / که را زبان نه به بند است پای در بند است

۳) برآمد پیلگون ابری ز روی نیلگون دریا / چو رای عاشقان گردان چو طبع بیدلان شیدا

۴) در پیش بی‌دردان چرا فریاد بی‌حاصل کنم / گر شکوه‌ای دارم ز دل با یار صاحب‌دل کنم

۵۵- در همهٔ گزینه‌ها به‌جز بیت ... یکی از خصوصیات زبانی یا ادبی شعر دورهٔ بیداری یافت می‌شود.

۱) عشقِ فتّانش چون پارلمان لندن / گشته از کنگرهٔ صلح جهان، بنیان‌کَن

۲) چو تخم سوخته کز ابر تازه شد داغش / ز باده شد غم و اندوه بیشتر ما را

۳) جهان سپیدتر از فکرهای عرفانیست / رفیق روح من، آن عشق‌های پنهانیست

۴) هر کو در اضطرابِ وطن نیست / آشفته و نَژند چو من نیست

۵۶- در همهٔ گزینه‌ها آرایه‌های «استعاره و موازنه» وجود دارد؛ به‌جز ...

۱) هم عقل دویده در رکابت / هم شرع خزیده در پناهت

۲) از عکس رخت دامن آفاق، گلستان / وز یاد لبت خاطر عشّاق، طربناک

۳) ز آب دیدهٔ من فرش خاک، تر می‌شد / ز بانگ نالهٔ من گوش چرخ، کر می‌گشت

۴) دست جودت جهان همی‌بخشد / پای قدرت فلک همی‌ساید

۵۷- کدام بیت فاقد «موازنه» و دارای «استعاره و تشبیه» است؟

۱) عقل گوید که من او را به زبان بفریبم / عشق گوید تو خمش باش به جان بفریبم

۲) جز ز فتّان دو چشمت ز کی مفتون باشیم؟ / جز ز زنجیر دو زلفت ز کی مجنون باشیم؟

۳) برآ بر بام و اکنون ماه نو بین / درآ در باغ و اکنون سیب می‌چین

۴) صد مصر مملکت ز تعدّی خراب شد / صد بحر سلطنت ز تطاول سراب شد

۵۸- در کدام بیت هر دو آرایهٔ «ترصیع» و «تلمیح» مشهود است؟

۱) ای نوش جان‌فزای تو چون نعمت حیات / وی وصل دلربای تو چون دولت شباب

۲) لاجرم بادت نسیمی یافت چون باد مسیح / لاجرم آبت مزاجی یافت چون آب حیات

۳) کفایت را ستوده اختیار است / شهامت را گزیده افتخار است

۴) همه غیبی تو بدانی همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بکاهی همه کمّی تو فزایی

۵۹- در کدام بیت تلمیح و بیشترین تشبیه مشهود است؟

۱) چون زلیخامشربان ما را تلاش قرب نیست / دیدهٔ یعقوب ما را بوی پیراهن بس است

۲) مرغ دل تا دام زلف و دانهٔ خال تو دید / طایر اندیشه‌ام افتاد در دام هوس

۳) تو را که موی میان هم وجود و هم عدم است / دو زلف افعی ضحاک و چهره جام جم است

۴) چون خضر شود سبز به هر جا که نهد پا / هر سوخته‌جانی که عقیق تو مکیده است

۶۰- در چند بیت از ابیات زیر تلمیح وجود دارد؟

الف) حیات جاودان خواهی گداز عشق حاصل کن / که دل در خون شدن خاصیت آب بقا دارد

ب) ز پشت پای ادب چشم برندارد عشق / سر فکنده بود بار، بید مجنون را

ج) حرف حق را بر زمین انداختن بی‌حرمتی است / زین سبب بر منبر دار فنا منصور رفت

د) ز آهم بیستون چرخ آتش تاب می‌گردد / ز برق تیشهٔ من کوه آهن آب می‌گردد

هـ) بر زر کامل‌عیار آتش گلستان می‌شود / فرصتی تا هست کامل کن عیار خویش را

۱) دو ۲) سه ۳) چهار ۴) پنج

۶۱- در کدام بیت هر دو آرایهٔ «تضمین» و «استعارهٔ مصرّحه» به‌کار رفته است؟

۱) روی بنمای و مپندار که من چون سعدی / دوست دارم که بپوشی رخ همچون قَمَرت

۲) ای عقل در غم او یک دم مرا چو سعدی / بگذار تا بگریم چون ابر در بهاران

۳) به شهر عشق منم شهریار و چون حافظ / منم که شهرهٔ شهرم به عشق ورزیدن

۴) سیف فرغانی از بهر تو همچون سعدی / مشک دارد نتواند که کند پنهانش

۶۲- در همهٔ ابیات، «تناسب» یافت می‌شود؛ به‌جز:

۱) رهزن دهر نخفته است، مشو ایمن از او / اگر امروز نبرده است که فردا ببرد

۲) غرض ز مسجد و میخانه‌ام وصال شماست / جز این خیال ندارم، خدا گواه من است

۳) حافظ غم دل با که بگویم که در این دور / جز جام نشاید که بود محرم رازم

۴) چو رای عشق زدی با تو گفتم ای بلبل / مکن که آن گل خندان به رای خویشتن است

۶۳- در همهٔ گزینه‌ها به‌جز گزینهٔ ... هر سه آرایهٔ «تشبیه، تناسب و تلمیح» وجود دارد.

۱) تا عذر زلیخا بنهد منکر عشاق / یوسف‌صفت از چهره برانداز نقابی

۲) خاک درگاه تو چون باد بهاری مشک‌بوی / آتش عشق تو همچون آب حیوان جان‌فزای

۳) کشتی است جام باده و غم بحر پر ز موج / کشتی روانه ساز کزین ورطه بگذریم

۴) غنچه چون عیسی به گفتار آمده از مهد شاخ / گل چو مریم مهر خاموشی به لب بنهاده است

۶۴- کدام بیت تلمیح ندارد؟

۱) حرام گشت به یغما بهشت‌روی تو روزی / که دل به گندم آدم‌فریب خال تو بستم

۲) ز سر تا نگذری بر لب میاور گفت وگوی حق / که منصور این سخن را بر فراز دار می‌گوید

۳) ای امین دولت تهذیب و دین / آن ید بیضا برآر از آستین

۴) عیش شیرین را بود در چاشنی صد چشم شور / برگ صائب بیشتر از بار می‌ماند مرا

۶۵- تعداد هجاهای کدام مصراع بیشتر است؟

۱) مرا طبع از این نوع خواهان نبود

۲) نشاید گفتن آن کس را دلی هست

۳) آن نه زلف است و بناگوش که روز است و شب است

۴) دل من باز به یاد تو بیفتاد شکست

۶۶- کدام گزینه با الگوی هجایی زیر مطابقت دارد؟

« –U – – – U – – – U – – – U – »

۱) ای عجب گر من رسم بر کام دل / کی رسم چون روزگار از دست رفت

۲) آن شکایت‌ها که دارم از تو هم پیش تو گویم / نی چه گویم چون ندارد قصهٔ هجران نهایت

۳) گفت حافظ آشنایان در مقام حیرت‌اند / دور نبود گر نشیند خسته و مسکین غریب

۴) خنک آن درد که یارم به عیادت به سر آید / دردمندان به چنین درد نخواهند دوا را

۶۷- تقطیع هجایی کدام بیت، با بیت زیر یکسان است؟

«گویم به تو نام آن شکرلب / شیرین‌تر ازین چه کار باشد؟»

۱) گفتار کمال ارزد هر بیت به دیوانی / یک نکته ازین دفتر گفتیم و همین باشد

۲) خرم تن آن که با تو پیوندد / وان حلقه که در میان ایشانی

۳) هر گل که ز خاک من بروید / عاشق شود آن‌که آن ببوید

۴) روزی به درآیم من از این پردهٔ ناموس / هر جا که بتی چون تو ببینم بپرستم

۶۸- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات، تفاوت دارد؟

۱) مرو به خواب که حافظ به بارگاه قبول / ز ورد نیم شب و درس صبحگاه رسید

۲) دلا بسوز که سوز تو کارها بکند / نیاز نیم شبی دفع صد بلا بکند

۳) گریهٔ شام و سحر شکر که ضایع نگشت / قطرهٔ باران ما گوهر یکدانه شد

۴) شوق لبت برد از یاد حافظ / درس شبانه ورد سحرگاه

۶۹- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

۱) به صدق کوش که خورشید زاید از نفست / که از دروغ سیه‌روی گشت صبح نخست

۲) طاعت آن نیست که بر خاک نهی پیشانی / صدق پیش آر که اخلاص به پیشانی نیست

۳) ز نیرو بود مرد را راستی / ز سستی کژی زاید و کاستی

۴) از آن صبح نخستین بی‌فروغ است / که لاف روشنی از وی دروغ است

۷۰- مفهوم بیت زیر با کدام بیت، تناسب دارد؟

«آن گرد شتابنده که در دامن صحراست / گوید چه نشینی که سواران همه رفتند»

۱) دل ای سلیم در این کاروان‌سرای مبند / که خانه ساختن آیین کاروانی نیست

۲) ای که خواب‌آلوده واپس مانده‌ای از کاروان / جهد کن تا بازیابی همرهان خویش را

۳) باز پس مانَد ز همراهیت گر آصف بود / کاروانی کی رسد هرگز به گرد لشگری

۴) ای خفته همه عمر شده خیره و مدهوش / وز عمر جهان بهرهٔ خود کرده فراموش

علوم و فنون ادبی (۲)

در این بخش، از میان سؤالات علوم و فنون ادبی (۲) و علوم و فنون ادبی (۱) تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤال‌های ۷۱ تا ۸۰ «یا» به سؤال‌های ۸۱ تا ۹۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فصل سوم
(درس‌های ۷ تا ۹)
صفحه‌های ۵۷ تا ۷۶

۷۱- عبارات کدام گزینه به‌ترتیب، دربارهٔ «بیدل دهلوی، وحشی بافقی، صائب تبریزی و کلیم کاشانی» صدق می‌کنند؟

الف) سبک شعر وی، حدّواسط سبک عراقی و سبک هندی است.

ب) بسیاری از تک‌بیت‌های غزل او، به‌صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.

ج) استفاده از ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره، سخن وی را برجسته ساخته است.

د) غزل‌هایش، به‌سبب استفاده از مضامین بدیع و گاه دور از ذهن مشهورند.

۱) ج ـ الف ـ ب ـ د ۲) د ـ الف ـ ج ـ ب ۳) ج ـ د ـ الف ـ ب ۴) د ـ الف ـ ب ـ ج

۷۲- هم‌زمان با رشد ادبیات فارسی در هند، کدام بخش از ایران به‌عنوان پایتخت ادبی و محل اجتماع شعرا و فضلا به‌شمار می‌رفت؟

۱) خراسان ۲) آذربایجان ۳) اصفهان ۴) عراق عجم

۷۳- کدام بیت به سبک مکتب وقوع و شاعران نیمهٔ دوم قرن دهم نزدیک است؟

۱) قیمت عشق نداند قدم صدق ندارد / سست‌عهدی که تحمل نکند بار جفا را

۲) از من و بندگی من اگرش عاری هست / بفروشد که به هرگوشه خریداری هست

۳) عاشقان دین و دنیاباز را خاصیتی است / کان نباشد زاهدان مال و جاه‌اندوز را

۴) خاک پایش بوسه خواهم داد آبم گو ببر / آبروی مهربانان پیش معشوق آب جوست

۷۴- کدام بیت استعاره ندارد؟

۱) در آبگون‌قفس بین طاووس آتشین‌پر / کز پر گشادن او آفاق بست زیور

۲) لاله‌زاری شد به چشم من جهان از نور عشق / کیمیای شعله خس را آتشین‌سیما کند

۳) صائب اگر چه پای گریزم شکسته است / اما خوشم که دست دعا را نبسته‌اند

۴) طلوع باده ز شام و سحر دریغ مدار / ز خاک جرعهٔ خود چون قمر دریغ مدار

۷۵- تشخیص در کدام بیت به شکل ترکیب اضافی آمده است؟

۱) پایهٔ نظم بلند است و جهانگیر بگو / تا کند پادشه بحر دهان پرگهرم

۲) به چمن غنچهٔ خندان طرب آرد امّا / بهر من گریه به بار این گل خندان آورد

۳) بر خوان وصل دست ارادت مکن دراز / کآلوده کرده‌اند به زهر این نواله را

۴) هیچ دانی ز چه دامان فلک پرگهر است / خواست هر صبح به پای تو نثاری بکند

۷۶- ترکیب‌های مذکور در کدام گزینه، همگی اضافهٔ تشبیهی هستند؟

۱) ادیب عشق ـ چشم امید ـ آب محبت ـ ناوک مژگان
۲) سنگ حادثه ـ بال‌های باد ـ بهار شوق ـ جام عشق
۳) بنات نبات ـ دانهٔ انسان ـ طومار ندامت ـ گل عذار
۴) دف عشق ـ دیدهٔ منت ـ چوگان عدل ـ آتش محنت

۷۷- استعارهٔ مکنیه در کدام بیت، تشخیص نیست؟

۱) بر سیه‌بختی ارباب سخن می‌گرید / ناله‌ای کز دل چاک قلم آید بیرون
۲) گرچه حافظ در رنجش زد و پیمان بشکست / لطف او بین که به لطف از در من باز آمد
۳) بر برگ گل به خون شقایق نوشته‌اند / کان کس که پخته شد می چون ارغوان گرفت
۴) گرچه چشمم بسته است اما سرشکم می‌رود / باز می‌گوید به مردم ماجرای چشم من

۷۸- در کدام ابیات تشخیص به چشم می‌خورد؟

الف) پر گشت دل از راز نهانی که مرا هست / نامحرم راز است زبانی که مرا هست
ب) دیری است که حیرانی‌ام انباشته در من / از سرو قد سیم‌تنانی که مرا هست
ج) ای سرو روان رخ بنما و قدمی نِه / بر چشم به حسرت نگرانی که مرا هست
د) تو شعبده‌بازی صنما عهد به جای آر / تا شهد کنی خشک‌لبانی که مرا هست
هـ) در جنگ دل و عقل سر ماه بلندت / مجنون شد و دل داده روانی که مرا هست

۱) الف ـ ب
۲) الف ـ هـ
۳) ج ـ د
۴) ج ـ هـ

۷۹- در همهٔ ابیات، تنها یک نوع وزن‌واژه وجود دارد؛ به‌جز:

۱) نرسد نالهٔ سعدی به کسی در همه عالم / که نه تصدیق کند کز سر دردی‌ست فغانش
۲) مرغ جان من در این خاکی‌قفس محبوس توست / هم تو بالش برگشا و هم تو بندش برشکن
۳) چو باز آمدم کشور آسوده دیدم / ز گرگان به در رفته آن تیز چنگی
۴) ما خار غم در پای جان در کویت ای گلرخ‌روان / وان‌گه که را پروای آن کز پای نشتر برکشد

۸۰- وزن کدام بیت با بقیه متفاوت است؟

۱) درختی کهن بود و کم بار داشت / که یک شاخه‌ای بار بسیار داشت
۲) تو را مهربانی چه بسیار کرد / فراوان شنیدم که تیمار کرد
۳) چه جشنی بگیرند گرگان صحرا / سگ گله گر پای چوپان بگیرد
۴) بلند است امروز اندیشه‌ات / فرورفته در سنگ‌ها ریشه‌ات

علوم و فنون ادبی (۱)

اگر به سؤال‌های ۷۱ تا ۸۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۸۱ تا ۹۰ پاسخ دهید.

فصل سوم
(درس‌های ۷ تا ۹)
+ کارگاه تحلیل فصل سوم
صفحه‌های ۵۹ تا ۷۸

۸۱- جاهای خالی زیر به‌ترتیب با موارد کدام گزینه پر می‌شود؟

الف) طبق نظریهٔ ارسطو نام‌گذاری سبک ... براساس ... بوده است.

ب) تقسیم‌بندی شعر فارسی توسط بهار، بر مبنای حوزهٔ ... صورت گرفته است.

ج) چهارمین دورهٔ ... فارسی در تقسیم‌بندی بهار، دورهٔ ... است.

۱) تعلیمی ـ هدف ـ جغرافیایی و تاریخی ـ نثر ـ سبک عراقی
۲) فلسفی ـ قلمرو دانشی ـ جغرافیایی و تاریخی ـ شعر ـ سبک عراقی
۳) فلسفی ـ قلمرو دانشی ـ جغرافیایی ـ نثر ـ بازگشت
۴) تعلیمی ـ هدف ـ جغرافیایی ـ شعر ـ بازگشت

۸۲- با توجه به ویژگی‌های سبکی، ابیات کدام گزینه متعلق به سبک خراسانی هستند؟

الف) چو شد باغ روحانیان مسکنم — در اینجا چرا تخته‌بند تنم

ب) بهارا به‌آیین و خرم بهاری — بمان همچنان سالیان و بمگذر

ج) چو زد روز بر تیره‌شب دزدوار — سپیده برآمد چو گرد سوار

د) دل مهتران سوی دنیا گراید — تو دایم سوی نام نیکو گرایی

هـ) سرای مدرسه و بحث علم و طاق و رواق — چه سود چون دل دانا و چشم بینا نیست

۱) الف ـ ج ـ د
۲) ب ـ ج ـ د
۳) ب ـ ج ـ هـ
۴) الف ـ د ـ هـ

۸۳- کدام بیت دارای آرایهٔ «ترصیع» است؟

۱) دل به امید روی او همدم جان نمی‌شود — جان به هوای کوی او خدمت تن نمی‌کند
۲) بر سخاوت او نیل را بخیل شمار — بر شجاعت او پیل را ذلیل شمار
۳) از رنجِ دل تمام نیارم نهاد پی — وز درد دل بلند نیارم کشید وای
۴) ما ز دریاییم و دریا می‌رویم — ما ز بالاییم و بالا می‌رویم

۸۴- در کدام گزینه شاعر از آرایهٔ ترصیع بهره برده است؟

۱) محفلی آماده در وی هم محبّت هم صفا — مجمعی آواره از وی هم تکلّف هم محن
۲) هم آسمان نتیجهٔ عشق است و هم زمین — هم آدمی ملازم عشق است و هم پری
۳) مرا عقیق تو باید شکر چه سود کند؟ — مرا جمال تو باید قمر چه سود کند؟
۴) اشارتی است ز بزمش سخاوت حاتم — روایتی است ز رزمش شجاعت رستم

۸۵- در ابیات کدام گزینه، هر دو آرایهٔ «موازنه» و «تشبیه» موجب زینت کلام شاعر شده است؟

الف) به جود باطل کردی سخاوت حاتم — به تیغ باطل کردی شجاعت رستم

ب) به عزم خدمت او جای جسته در تن جان — به نظم مدحت او فخر کرده جان بر تن

ج) خجلت حلم تو داده است زمین را تسکین — غیرت حکم تو داده است زمان را تعجیل

د) کند نسیم رضای تو کاه را فربه — کند سَموم خلاف تو کوه را لاغر

هـ) چون سرو سهی قامت و شایسته‌تر از سرو — چون ماه دوهفته رخ و بایسته‌تر از ماه

۱) الف ـ د
۲) ب ـ هـ
۳) ج ـ هـ
۴) ب ـ الف

۸۶- تقطیع هجایی چند بیت مطابق الگوی هجایی زیر است؟

« – U – U – – UU – U – U – – »

الف) شیرین به در نمی‌رود از خانه بی‌رقیب / داند شکر که دفع مگس بادبیزن است

ب) هرگز نبود اندر ختن بر صورتی چندین فتن / هرگز نباشد در چمن سروی بدین خوش‌منظری

ج) بالای بام دوست چو نتوان نهاد پای / هم چاره آن که سر بنهی زیر بام دوست

د) گفتم به شیرمردی چشم از نظر بدوزم / با تیر چشم خوبان تقوا سپر نباشد

هـ) رفتی و هم‌چنان به خیال من اندری / گویی که در برابر چشمم مصوری

۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

۸۷- علامت‌های هجاهای کدام بیت از تکرار رکن «– – U –» می‌باشد؟

۱) سوزن فکرت شکست رشتهٔ طاقت گسیخت / بس که ز نو دوختم چاک گریبان دل

۲) طوق جنون سلسله شد باز مکن سلسله را / لابه‌گری می‌کنمت راه تو زن قافله را

۳) تا چند گویی ما و بس کوته کن ای رعنا و بس / نه خود تویی زیبا و بس ما نیز هم بد نیستیم

۴) یک حکایت سرگذشتم پیش آن جان بازگویی / گرچه از درد فراقم هست بسیاری شکایت

۸۸- تعداد هجای کوتاه در کدام گزینه بیشتر است؟

۱) روز مرا مهر تو روشن کند / ۲) شبی بی تو هرگز نگیرد قرار

۳) سنگر به سنگر در درونم جنگ و کشتار است / ۴) هر چه را بیهوده پنداری نصیبت می‌شود

۸۹- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

۱) من آنم که در پای خوکان نریزم / مر این قیمتی دُرّ لفظ دری را

۲) گوهر چو روشن است که گوید حدیث سنگ؟ / عنبر چو عاطر است که گردد به گرد کف؟

۳) خاصیتی با تو مضمر است گران‌سنگ / گوهر ارزنده با خزف مده ارزان

۴) بر مرد نادان نریزم علوم / که ضایع شود تخم در شوره‌بوم

۹۰- در کدام بیت مسائل عینی مطرح نشده است؟

۱) دفتر گل را فلک کرد به شنگرف رنگ / زرّین‌شیرازه زد هر ورقی را جدا

۲) پنجهٔ ساقی گرفت مرغ صراحی به دام / ز آتش صبح اوفتاد دانهٔ دل‌ها به تاب

۳) رنجور سینه‌ام لب و زلفش دوای من / کاین درد را بنفشه به شکّر نکوتر است

۴) هستی جاوید ما در نیستی پوشیده است / در سواد فقر باشد چشمهٔ حیوان ما

جامعه‌شناسی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

نظم اجتماعی
کنش اجتماعی
(خشتِ بنای جامعه)
صفحه‌های ۱۹ تا ۳۶

۹۱- هر یک از عبارات زیر، به‌ترتیب نشانگر چیست؟

ـ کشف نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیز در زندگی ما انسان‌ها
ـ قابل مشاهده بودن و امکان مطالعه با روش کمّی و آماری
ـ توضیح دادن جامعه و نظم اجتماعی براساس مناسبات بیرونی
ـ برداشت روزافزون از منابع تجدیدناپذیر

۱) آشنایی‌زدایی ـ پدیده‌های هم‌تغییر ـ وحدت روش‌ها ـ تغییر در خود توسط نظام اجتماعی
۲) هنر آشنایی‌زدایی ـ روابط علت و معلولی ـ جامعه‌شناسی تبیینی ـ تغییر در خود توسط ساختار اجتماعی
۳) قواعد اجتماعی ـ هم‌تغییری ـ پوزیتیویسم ـ تغییر در محیط توسط ساختار اجتماعی
۴) هنر آشنایی‌زدایی ـ پدیده‌های هم‌تغییر ـ جامعه‌شناسی تبیینی ـ تغییر در محیط توسط نظام اجتماعی

۹۲- هریک از موارد زیر، به‌ترتیب با کدام بخش جدول مقابل، مرتبط است؟

ـ پیامد یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه بر جهان اجتماعی
ـ ساختار اجتماعی
ـ نظم اجتماعی
ـ برجسته ساختن شباهت‌های جامعه و پدیده‌های اجتماعی

د	موفقیت دانشمندان علوم طبیعی	ج	الف
در گروه‌های رسمی بهتر می‌توان دید.	ب	ادارهٔ جامعه با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت	اتفاقات غیرمنتظره شما را از همکاری با دیگران باز نمی‌دارد

۱) الف ـ د ـ ج ـ ب
۲) ج ـ د ـ الف ـ ب
۳) ج ـ الف ـ ب ـ د
۴) ب ـ ج ـ د ـ الف

۹۳- هر عبارت، به‌ترتیب پیامد، پیامد و علت کدام مورد است؟

ـ عدم توانِ تغییر بنیادین در جامعه
ـ تضمین پیش‌بینی رفتارها با تطمیع، تهدید و اجبار
ـ عادت به نظم اجتماعی و عدم مشاهدهٔ آن

۱) تلقی جامعه به‌عنوان واقعیتی بیرونی ـ برقراری نظم مستقل از انسان‌ها ـ پزشکی که بیماران خود را در مطب منتظر می‌گذارد، بیشتر به چشم می‌آید.
۲) مستقل بودن نظم اجتماعی از انسان‌ها ـ نظم بیرونی ـ رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی توسط مردم بیشتر به چشم می‌آید.
۳) تلقی جامعه به‌عنوان واقعیتی بیرونی ـ تسلط جامعه بر انسان ـ دانش‌آموزانی که اغلب به موقع در مدرسه حاضر می‌شوند و تکالیف خود را به موقع انجام می‌دهند، بیشتر به چشم می‌آیند.
۴) تطبیق نظم طبیعت با نظم جهان اجتماعی ـ وابستگی بود و نبود جامعه به انسان ـ کارمند بانکی که در پرداخت وام، آشنایان و بستگان خود را در اولویت قرار می‌دهد، بیشتر به چشم می‌آید.

۹۴- هر عبارت، به‌ترتیب با کدام مورد مرتبط است؟

ـ هر چه همبستگی اجتماعی میان افراد یک گروه بیشتر باشد انحرافات اجتماعی در آن گروه کاهش می‌یابد.
ـ پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.
ـ افراد در زندگی روزمره از دید خود و برای خود به موقعیت‌های اجتماعی می‌نگرند ولی جامعه‌شناس باید تلاش کند تا به خود موقعیت اجتماعی و ابعاد و اعماق آن نگاه کند.
ـ در راه رفتن، هر فرد تلاش می‌کند تا فاصله و حالتی به خود بگیرد تا هنگام رد شدن از کنار دیگری با او برخورد نکند یا طوری به‌نظر نیاید که همراه دیگری راه می‌رود.

۱) تبیین ـ فیزیک اجتماعی ـ آشنایی‌زدایی ـ نظم‌های پنهان زندگی
۲) علت ایجاد یا زوال یک پدیده ـ هدف جامعه‌شناسی تبیینی ـ آشنایی‌زدایی ـ ساختارهای اجتماعی
۳) پوزیتیویست ـ روش جامعه‌شناسی پوزیتیویستی ـ عادت‌زدایی ـ نظم‌های شگفت‌انگیز
۴) تبیین ـ موضوع جامعه‌شناسی تبیینی ـ آشنایی‌زدایی ـ نظم‌های پنهان زندگی

۹۵- کدام گزینه، به‌ترتیب به سؤالات زیر به‌درستی پاسخ می‌دهد؟

ـ آشنایی‌زدایی یعنی چه؟

ـ توقعات و انتظارات ما از دیگران چگونه مشخص می‌شود؟

ـ چگونه قواعد زندگی خانوادگی با قواعد اقتصادی و قواعد سیاسی هماهنگ می‌شوند؟

ـ جامعه‌شناسان در شناخت نظم اجتماعی به کدام پرسش‌ها توجه می‌کنند؟

۱) عبور از دانش علمی و عمومی و نزدیک شدن به پیچیدگی و عمق موقعیت اجتماعی ـ نظم اجتماعی ـ نظم اجتماعی ـ چگونه قواعد و هنجارهای اجتماعی شکل می‌گیرند و تداوم می‌یابند و هماهنگ می‌شوند؟

۲) یعنی از دید یک فرد غریبه به موضوعات مأنوس نگاه کردن و در کنار بی‌نظمی، نظم را شناختن ـ نظم اجتماعی ـ ساختار اجتماعی ـ قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن چگونه به‌وجود می‌آیند، چگونه دوام می‌آورند و چگونه تغییر می‌کنند؟

۳) عبور از دانش علمی و عمومی و نزدیک شدن به موقعیت اجتماعی پیچیده ـ ساختار اجتماعی ـ ساختار اجتماعی ـ قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن چگونه به‌وجود می‌آیند و چگونه تغییر می‌کنند؟

۴) یعنی از دید یک فرد غریبه به موضوعات مأنوس نگاه کردن و در کنار نظم، بی‌نظمی را شناختن ـ نظم اجتماعی ـ ساختار اجتماعی ـ وضعیت قانون‌گرایی و قانون‌گریزی در جوامع چگونه است و چگونه تداوم یا تغییر می‌یابد؟

۹۶- کدام گزینه، به‌ترتیب موارد زیر را به‌درستی نشان می‌دهد؟

ـ نوع هدف جامعه‌شناسی تبیینی

ـ اشتراک کنت و لمبروزو

ـ نوع تفاوت میان جوامع مختلف از منظر دیدگاه پوزیتیویستی

ـ ساختار اجتماعی پویا

۱) همانند هدف علوم طبیعی ـ تبیین تجربی ـ جوامع گوناگون ـ تغییر در محیط و در خود

۲) نگاه از بیرون ـ وحدت روش ـ مسیرهای متنوع ـ نظام اجتماعی

۳) همانند هدف علوم طبیعی ـ روش تبیینی ـ کمّی ـ نظام اجتماعی

۴) شناخت نظم اجتماعی ـ نگاه از بیرون ـ کمّی ـ همانند خودرویی که یک‌جا پارک شده است

۹۷- هر عبارت، به‌ترتیب علت کدام مورد است؟

ـ قواعد اجتماعی که انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌اند

ـ یکسان دانستن طبیعت و جامعه

ـ تأمین نیازهای نظام اجتماعی

ـ نزدیک شدن جامعه‌شناسی به علوم طبیعی

۱) نظم اجتماعی ـ تقلیل انسان به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی ـ حفظ نظام اجتماعی در بلندمدت ـ جامعه‌شناسی در زمرهٔ دانش‌های ابزاری قرار می‌گیرد.

۲) ساختار اجتماعی ـ تقلیل انسان به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی ـ تداوم ساختار اجتماعی ـ روش مطالعه متفاوت، ولی موضوع آن‌ها یکسان است.

۳) نظم اجتماعی ـ جامعه، دستاوردی انسانی تلقی نمی‌شود. ـ تغییر در خود ـ پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه

۴) ساختار اجتماعی ـ جامعه، واقعیتی بیرونی است. ـ تداوم ساختار اجتماعی ـ علوم طبیعی در گروه دانش‌های اجتماعی قرار می‌گیرد.

۹۸- کدام گزینه صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را مشخص می‌کند؟

ـ نظم اجتماعی تا حد زیادی حاکم بر افراد است و به اقدامات آن‌ها شکل می‌دهد.

ـ ساختارهای اجتماعی با کنش‌های افراد به‌وجود می‌آیند و برقرار می‌مانند.

ـ زندگی اجتماعی و نظم، همزاد یکدیگرند.

ـ افراد قدرت مقاومت در برابر ساختارها و ایجاد تغییر در آن‌ها را ندارند.

۱) غ ـ غ ـ غ ـ ص ۲) غ ـ غ ـ ص ـ غ ۳) ص ـ ص ـ غ ـ ص ۴) ص ـ ص ـ ص ـ غ

۹۹- در ارتباط با جنگ‌های نامنظم، کدام گزینه صحیح نیست؟

۱) عدم پیروی از نظم موجود ـ مبتنی بر آگاهی سیاسی و تاریخی سربازانِ محلی یک منطقه ـ عدم اجرای نقشه‌های برنامه‌ریزی‌شده

۲) ابداع روش‌های ویژه توسط شهید چمران ـ مانند مقاومت مردم آمرلی در برابر داعش ـ دستیابی به توانی بالاتر از نظم فعلی

۳) عملکردی متناسب با موقعیت خاص جغرافیایی و فرهنگی ـ توانایی مقاومت در برابر یک ارتش بزرگ با امکانات محدود ـ فراتر رفتن از نظم موجود و پیوند با ارزش‌ها و معانی

۴) دارای انگیزه‌های اخلاقی و آرمان‌های معنوی ـ الگوی مقاومت فرهنگی ـ عدم پیروی از نظم مشخص

۱۰۰- کدام گزینه با عبارت زیر مرتبط است؟

«کارمند با استفاده از خودروی خود در تداوم ترافیک و آلودگی هوا سهیم است؛ در حالی‌که اگر از وسایل حمل‌ونقل عمومی استفاده کند می‌تواند در حل این مشکلات مؤثر باشد.»

۱) افراد قدرت مقاومت در برابر ساختارها و ایجاد تغییر در آن‌ها را ندارند و میزان تعیین‌کنندگی آن‌ها بسیار ناچیز است.

۲) مشکلات و مسائل اجتماعی بیرون از دایرهٔ نفوذ و تأثیر ما هستند و صرفاً افراد خاصی مثل مسئولان و مدیران می‌توانند بر آن‌ها تأثیر بگذارند.

۳) همهٔ ما از آن‌جا که عضوی از جامعه هستیم، با کنش‌های اجتماعی خود در حفظ وضع موجود یا تغییر آن اثر می‌گذاریم.

۴) نظام اداری نارسایی‌هایی دارد و فرصت‌ها و محدودیت‌هایی برای کنشگران ایجاد می‌کند که مستقل از آن‌هاست.

جامعه‌شناسی (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

هویت
بازتولید هویت اجتماعی
تغییرات هویت اجتماعی
صفحه‌های ۶۱ تا ۸۸

۱۰۱- کدام گزینه، به‌ترتیب با نمودار مقابل مرتبط است؟

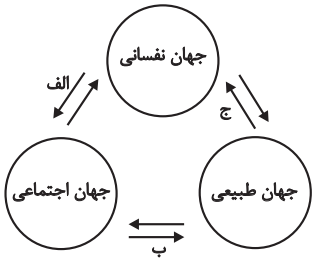

۱) جهان اجتماعی مانع شکوفایی برخی از اخلاقیات می‌شود. ـ برخی از بیماری‌های جسمانی با کمک قوای روانی درمان می‌شوند. ـ ترشح بیش از حد غدهٔ تیروئید، موجب عصبانی شدن انسان می‌شود.

۲) برای هر کاری که نیت و ارادهٔ آدمی قوی باشد، بدن دچار ضعف و ناتوانی نمی‌شود. ـ در شرایط اقلیمی متفاوت، شیوهٔ زندگی اجتماعی مردم متفاوت است. ـ زندگی اجتماعی انسان‌ها، طبیعت را تهدید می‌کند.

۳) هر جهان اجتماعی بنا به هویت خود با نوع خاصی از هویت اخلاقی و روانی متناسب است. ـ زندگی اجتماعی انسان‌ها طبیعت را تهدید می‌کند. ـ ترشح بیش از حد غدهٔ تیروئید، موجب عصبانی شدن انسان می‌شود.

۴) یک انسان باتقوا، جهانی را تغییر می‌دهد. ـ در شرایط اقلیمی متفاوت، شیوهٔ زندگی اجتماعی مردم، متفاوت است. ـ برخی از بیماری‌های جسمانی با کمک قوای روانی درمان می‌شوند.

۱۰۲- کدام گزینه، به‌ترتیب در ارتباط با «ابعاد خودآگاه یا ناخودآگاه هویت» درست و دربارهٔ «تناسب هویت جهان اجتماعی با هویت روانی افراد» نادرست است؟

۱) وجود نظریات متفاوت دربارهٔ هویت، نشانهٔ این است که امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد. ـ جهان متجدد به تناسب هویت خود با هر نوع هویت اخلاقی و روانی افراد، سازگار است و زمینهٔ رشد و پیدایش آن‌ها را فراهم می‌آورد.

۲) بخشی از هویت، آگاهانه است؛ یعنی ما آن را می‌شناسیم و همواره بدون نیاز به دیگران به ویژگی‌های مختلف هویتی خود پی می‌بریم. ـ جهان متجدد با آرمان‌ها و ارزش‌هایی مانند دم غنیمت‌شماری، انضباط، قناعت، حیا و مال‌اندوزی سازگار است.

۳) گاه در شناخت ویژگی‌های هویتی خود و دیگران، دچار خطا و اشتباه می‌شویم. ـ همان‌گونه که هویت فرهنگی جهان غرب با هویت روانی و اخلاقیِ معنوی ناسازگار است، هویت اخلاقی و الهی انسان نیز نمی‌تواند با هویت دنیوی جهان غرب، سازگاری داشته باشد.

۴) دین و پیامبران الهی، فیلسوفان، روان‌شناسان، انسان‌شناسان و جامعه‌شناسان دربارهٔ غفلت و فراموشی انسان‌ها از هویت واقعی خود نظریات متنوعی دارند. ـ اخلاق ورزشکاران جهان اسلام (اخلاق پهلوانی) و اخلاق ورزشی جهان جدید (اخلاق قهرمانی)، متناسب با ارزش‌های کلان جهان اجتماعی اسلام و جهان متجدد شکل گرفته‌اند.

۱۰۳- در ارتباط با ویژگی‌های هویتی، کدام گزینه نادرست است؟

۱) فرد بدون ارتباط با دیگران یا عضویت در گروه‌های اجتماعی نمی‌تواند برخی ویژگی‌ها را داشته باشد؛ مثلاً ما تنها با عضویت در جامعهٔ ایران، ایرانی محسوب می‌شویم درحالی‌که زرنگی یا تنبلی، صبوری یا زودرنجی و ... ویژگی‌های فردی ما هستند.

۲) بعضی ویژگی‌ها هستند که در به‌دست آوردن آن‌ها نقشی نداریم و در طول زندگی خود نیز نمی‌توانیم آن‌ها را تغییر دهیم، مانند منزلتی که از طریق خانواده‌مان به‌دست می‌آوریم که جایگاه ما در جهان اجتماعی را نشان می‌دهد و در طول زندگی‌مان ثابت است.

۳) هر فردی در طول زندگی خود، تغییرات هویتی بسیاری را پشت سر می‌گذارد؛ مثلاً از نوزادی، کودکی، نوجوانی و جوانی یا از بی‌سوادی، کم‌سوادی، دانشمندی و فرهیختگی می‌گذرد؛ ولی خود می‌داند همان شخصی است که همهٔ آن تغییرات را سپری کرده است.

۴) برخی از ویژگی‌های هویتی تغییر می‌کنند؛ مانند جایگاه فرد در جهان اجتماعی که تابع دانایی، توانایی و دارایی اوست، ولی برخی ویژگی‌های هویتی تغییر نمی‌کنند؛ مانند زمان و مکان تولد، که در شکل‌گیری آن‌ها نقشی نداریم ولی بسیاری از ویژگی‌های هویتی مانند صفات روانی را خودمان شکل می‌دهیم.

۱۰۴- کدام گزینه با نمودار مقابل مرتبط است؟

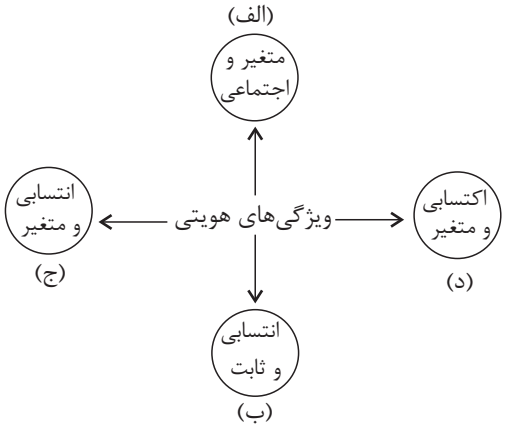

ـ جوان

ـ بچهٔ شاه عبدالعظیم

ـ کشاورز وقت‌شناس

ـ معلم

۱) ج ـ الف ـ د ـ ب

۲) ب ـ ج ـ الف ـ د

۳) ج ـ ب ـ د ـ الف

۴) د ـ ب ـ ج ـ الف

۱۰۵- هر یک از موارد زیر، به‌ترتیب به کدام مفاهیم اشاره دارند؟

ـ برگزاری مراسم جشن تکلیف در مدارس

ـ اولین و مهم‌ترین عامل آشنایی افراد با جهان اجتماعی خود

ـ عامل تهدیدکنندهٔ دوام و بقای یک جهان اجتماعی

۱) کنترل اجتماعی ـ مدرسه ـ ناتوانی در پیشگیری کژروی‌های اجتماعی

۲) تبلیغ و اقناع ـ خانواده ـ استفاده نکردن از قدرت اقناعی

۳) تشویق و پاداش ـ مدرسه ـ با مشکل مواجه شدن بازتولید جهان اجتماعی

۴) جامعه‌پذیری ـ خانواده ـ عدم وجود روش‌های مناسب کنترل اجتماعی

۱۰۶- کدام گزینه، به‌ترتیب در رابطه با روش‌های پیشگیری و کنترل کژروی‌های اجتماعی، درست و نادرست است؟

۱) هر جهان اجتماعی، افرادی را که مطابق ارزش‌ها و قواعدش عمل کنند، تشویق می‌کند و به آن‌ها پاداش می‌دهد. ـ شیوهٔ غیررسمی تشویق و تنبیه آثار و نتایج عمیق‌تری دارد.

۲) هرچه قدرت تشویقی یک فرهنگ بیشتر باشد، افراد کنش‌ها و اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند. ـ پاداش و مجازاتی که توسط سازمان‌ها و مؤسسات اجتماعی نظیر ادارات، پلیس، دادگاه و زندان صورت می‌گیرد، آثار و نتایج عمیق‌تری به نسبت تشویق و مجازاتی که به‌وسیلهٔ عموم افراد جامعه انجام می‌شود، دارد.

۳) شیوهٔ رسمی تشویق و تنبیه بیشتر در خانواده، همسالان یا به‌وسیلهٔ عموم افراد جامعه انجام می‌شود. ـ میزان قدرت اقناعی جهان اجتماعی، تابع ظرفیت منطقی و عقلانی فرهنگ و مطابق با فطرت آدمیان است.

۴) هر جهان اجتماعی برای اقناع افراد در جهت پذیرش عقاید و ارزش‌ها از طریق آموزش، اقدام می‌کند. ـ امر به معروف و نهی از منکر در تمامی موارد، همگانی و به عهدهٔ همهٔ افراد جامعه است.

۱۰۷- کدام گزینه، به‌ترتیب پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

- تعیین بخشی از هویت اجتماعی فرد پس از تولد توسط جهان اجتماعی، به چه معناست؟

- انتظارات جامعه در چه چیزی نمودار می‌شوند؟

- بازتولید هویت اجتماعی از چه طریق صورت می‌گیرد؟

۱) به رسمیت شناختن آن فرد به‌عنوان یکی از اعضای خود ـ حقوق و تکالیف مربوط به نقش‌های اجتماعی ـ جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی

۲) آموزش اعتقادات، ارزش‌ها و شیوهٔ زندگی جامعه به فرد ـ الگوهای عمل ـ امر به معروف و نهی از منکر

۳) اعطای نقش به اعضای جهان اجتماعی ـ حقوق و تکالیف مربوط به نقش‌های اجتماعی ـ انتقال فرهنگ به نسل‌های آینده

۴) در نظر گرفتن ویژگی‌هایی متناسب با موقعیتی که در آن قرار گرفته است ـ الگوهای عمل ـ عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه

۱۰۸- پاسخ هر یک از سؤالات زیر، به‌ترتیب کدام است؟

ـ چه زمانی تعارض فرهنگی به وجود می‌آید؟

ـ از جمله عوامل مؤثر در تعیین موقعیت اجتماعی کدام‌اند؟

ـ موقعیت اجتماعی افراد در جوامع فئودالی وابسته به چه بود؟

ـ جوامع مختلف بر چه اساس تحرک‌های اجتماعی را تشویق یا منع می‌کنند؟

۱) تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد ـ ایمان ـ وضعیت اقتصادی ـ مثبت یا منفی بودن فعالیت‌ها

۲) رواج شیوه‌هایی از زندگی که با عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی در تقابل‌اند. ـ ایمان ـ وضعیت اقتصادی ـ براساس عقاید و ارزش‌هایی که دارند.

۳) تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد ـ تقوا ـ رابطهٔ آن‌ها با زمین ـ براساس عقاید و ارزش‌هایی که دارند.

۴) رواج شیوه‌هایی از زندگی که با عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی در تقابل‌اند ـ تقوا ـ رابطهٔ آن‌ها با زمین ـ مثبت یا منفی بودن فعالیت‌ها

۱۰۹- در کدام گزینه، به‌ترتیب بخش اول، نادرست و بخش دوم، درست است؟

۱) در جوامع فئودالی طبقهٔ سوم به علت کارکردهایی که داشت، تحمل می‌شد. ـ علل درونی تعارض فرهنگی به تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر باز می‌گردد.

۲) منظور از موقعیت اجتماعی جایگاهی است که فرد در جامعه یا یک گروه اجتماعی دارد. ـ تحرک اجتماعی جابه‌جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر است.

۳) طبقهٔ سوم با ارزیابی اشراف با معیار فایده‌مندی آن‌ها را بی‌اعتبار ساخت. ـ کارمندی که از یک بخش به بخش دیگر اداره منتقل می‌شود، نوع تحرک اجتماعی صعودی دارد.

۴) تحرک اجتماعی که یک فرد نسبت به والدینش دارد، از نوع تحرک اجتماعی درون‌نسلی است. ـ طبقهٔ سوم با ارزیابی اشراف با معیار فایده‌مندی آن‌ها را بی‌اعتبار ساخت.

۱۱۰- کدام‌یک، ویژگی‌های طبقهٔ سوم جوامع فئودالی را به‌درستی بیان می‌کند؟

۱) طبقه‌ای از مردم عادی که رعیت نبودند ـ دارای هویت منفی و پست بودند- از نظر اجتماعی و قانونی فاقد اعتبار بودند- تحمل آن‌ها به‌خاطر فواید و کارکردشان بود.

۲) پیدایش آن‌ها به جوامع صنعتی باز می‌گردد- از حیث هویت منفی و پست بودند ـ از لحاظ اجتماعی فاقد اعتبار بودند ـ این طبقه همان طبقهٔ متوسط بود.

۳) طبقه‌ای از مردم عادی بودند ـ از نظر قانونی دارای اعتبار بودند- این طبقه، اشراف را مفید معرفی می‌کرد- در جوامع ماقبل فئودالی غربی ایجاد شده بودند.

۴) این طبقه همان طبقهٔ رعیت بود ـ از نظر اجتماعی مصرف‌کننده تلقی می‌شدند ـ از نظر قانونی دارای اعتبار بودند ـ از حیث هویت پست تلقی می‌شدند.

جامعه‌شناسی (۲)

در این بخش، از میان سؤالات جامعه‌شناسی (۲) و جامعه‌شناسی (۱) تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤال‌های ۱۱۱ تا ۱۲۰ «یا» به سؤال‌های ۱۲۱ تا ۱۳۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

چالش‌های جهانی
(درس‌های ۹ و ۱۰)
صفحه‌های ۷۳ تا ۹۰

۱۱۱- پاسخ هریک از سؤالات زیر به‌ترتیب کدام است؟

ـ لیبرالیسم اولیه، چگونه راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد؟

ـ اولین چالشی که در جوامع صنعتی به وجود آمد، چه بود؟

ـ از دیدگاه مارکس، چالش‌های جامعهٔ سرمایه‌داری چگونه قابل حل بود؟

۱) با تکیه بر شعار آزادی به ویژه آزادی سیاسی ـ چالش‌های اقتصادی و زیست محیطی ـ با فروپاشی بلوک شرق

۲) با تکیه بر شعار آزادی به ویژه آزادی اقتصادی ـ چالش فقر و غنا ـ با فروپاشی بلوک شرق

۳) با تکیه بر شعار آزادی به ویژه آزادی سیاسی ـ چالش‌های اقتصادی و زیست محیطی ـ با انقلاب طبقهٔ کارگر

۴) با تکیه بر شعار آزادی به ویژه آزادی اقتصادی ـ چالش فقر و غنا ـ با انقلاب

۱۱۲- در متن زیر چند مورد نادرست وجود دارد؟

«لیبرالیسم اولیه بیشتر رویکردی فردی و اقتصادی داشت و به حمایت و دستگیری از فقرا قائل نبود و روابط اجتماعی ارباب ـ رعیتی را در هم ریخت. از نظر «ریکاردو» نظریه‌پرداز لیبرال، کسانی که در فقر متولد می‌شوند، حق حیات ندارند. با این‌که مارکس و مارکسیست‌ها طبقه و نظام طبقـاتی را محصول سرمایه‌داری می‌دانستند و به آن انتقاد داشتند، در کشورهای سوسیالیستی طبقهٔ جدیدی براساس ثروت، سامان یافت.»

۱) دو ۲) سه ۳) صفر ۴) چهار

۱۱۳- کدام‌یک از گزینه‌های زیر، نادرست است؟

۱) حزب کمونیست شوروی با انقلاب سال ۱۹۱۷ م. توانست قدرت را در روسیه در دست بگیرد.

۲) مارکس در نیمهٔ دوم قرن نوزدهم، لیبرالیسم اقتصادی را نقد کرد.

۳) چالش و نزاع بلوک شرق و غرب در سراسر قرن بیستم و تا زمان فروپاشی بلوک شرق در سال ۱۹۹۱ م. ادامه یافت.

۴) لیبرالیسم قرن‌های هفدهم و هجدهم را لیبرالیسم اولیه می‌نامند.

۱۱۴- درستی یا نادرستی عبارات زیر را به‌ترتیب مشخص کنید.

ـ جوامع سوسیالیستی با انتقاد از لیبرالیسم اولیه، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار می‌دادند.

ـ بلوک شرق شامل کشورهای اروپای شرقی، شوروی سابق و کرهٔ شمالی و بلوک غرب، شامل کشورهای اروپای غربی و آمریکا بود.

ـ نظریه‌پردازان لیبرال با هر نوع مداخلهٔ دولت در اقتصاد، مخالف بودند.

ـ دیوار برلین به مدت ۲۸ سال، شهر برلین را به دو قسمت شرقی و غربی تقسیم کرده بود.

۱) غ ـ ص ـ غ ـ ص ۲) ص ـ غ ـ ص ـ غ ۳) ص ـ غ ـ ص ـ ص ۴) غ ـ ص ـ غ ـ غ

۱۱۵- قسمت اول کدام گزینه، نادرست و قسمت دوم آن درست است؟

۱) اندیشمندان علوم اجتماعی و سیاسی در نقد لیبرالیسم اولیه، از دو مفهوم آزادی مثبت و منفی سخن گفتـه‌انـد. ـ ریکـاردو از اقتصـاددانان مخـالف دخالت دولت در اقتصاد بود.

۲) بعد از انقلاب فرانسه، طرفداران نظریه‌های لیبرالیستی در طرف راست و منتقدان این نظریـه، در طـرف چـپ مجلـس فرانسـه قـرار مـی‌گرفتنـد. ـ چالش‌های جدید در اکثر موارد یک صورت دارند.

۳) چالش بلوک شرق و غرب از نوع چالش‌هایی بود که بین فرهنگ‌های مختلف شکل می‌گیرد. ـ اساس اقتصـاد در دوران رنسـانس، روابـط اجتمـاعی ارباب ـ رعیتی بود.

۴) دو قطب شرق و غرب از نظر سیاسی، اقتصادی و فرهنگی در دو بخش متمایز و جدا قرار می‌گرفتند. ـ نظریه‌پردازان لیبرال آزادی فعالیت صـاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند.

۱۱۶- در ارتباط با دو جنگ جهانی اول و دوم، کدام گزینه نادرست است؟

۱) دو جنگ اول و دوم با درگیری کشورهای اروپایی آغاز شد و هیچ‌یک از این دو منشأ دینی نداشت و پوشش مذهبی و دینی نیز به خود نگرفت.

۲) آتش دو جنگ اول و دوم به کشورهای اروپایی و غربی محدود نشد، بلکه همهٔ جهان را درگیر خود ساخت.

۳) طرف‌های درگیر دو جنگ در قالب ایدئولوژی‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی رفتار خود را توجیه می‌کردند و زمینه‌های فرهنگی این دو جنگ، ریشه در فرهنگ‌های متفاوتی داشت.

۴) بعد از جنگ دوم نیز صلحی پایدار، استقرار نیافت، بلکه پس از پیروزی بین متفقین دیروز، جنگ سایه انداخت.

۱۱۷- کدام گزینه دربارهٔ نظریهٔ جنگ تمدن‌های هانتینگتون، درست است؟

۱) بخش وسیعی از اقتصاد کشورهای صنعتی یعنی اقتصاد وابسته به تسلیحات نظامی را گرم می‌کرد.

۲) عملیات نظامی قدرت‌های غربی را در قبال مقاومت‌های کشورهای غیرغربی، توجیه می‌کرد.

۳) اعتقاد داشت زمینه‌های فرهنگی دو جنگ جهانی اول و دوم، ریشه در فرهنگ غرب دارد.

۴) مهم‌ترین عامل وقوع دو جنگ جهانی اول و دوم را رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری می‌دانست.

۱۱۸- چه کسانی اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را نسبت به کشورهای فقیر و غنی به‌کار می‌برند و نظر این گروه نسبت به مشکل کشورهای فقیر چیست؟

۱) کسانی که چالش بین این دو دسته کشور را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند. ـ خودباختگی فرهنگی و الگوپذیری مقلّدانهٔ آن‌ها از کشورهای صنعتی

۲) کسانی که چالش و نزاع بین این دو دسته کشور را به ابعاد اقتصادی محدود می‌کنند. ـ ضعف اقتصادی و صنعتی آن‌ها

۳) کسانی که معتقدند جوامع غربی، چالش‌های درونی خود را از طریق استثمار اقتصادی کشورهای غیرغربی حل می‌کنند. ـ سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی کشورهای استعمارگر

۴) کسانی که معتقدند کشورهای توسعه‌یافته، الگوی کشورهای دیگرند. ـ الگوپذیری مقلّدانهٔ آن‌ها از کشورهای صنعتی

۱۱۹- کشورهای غربی به‌ترتیب چالش‌های درونی خود را به چه طریقی حل کرده و انتقال ثروت به کشورهای مرکز را چگونه تسهیل می‌کنند؟

۱) بهره‌کشی اقتصادی کشورهای غیرغربی ـ معاهدات بین‌المللی

۲) بهره‌کشی اقتصادی کشورهای غیرغربی ـ تأمین سطح عمومی رفاه اقشار ضعیف جامعه

۳) سرمایه‌گذاری‌های مشترک ـ معاهدات بین‌المللی

۴) سرمایه‌گذاری‌های مشترک ـ تأمین سطح عمومی رفاه اقشار ضعیف جامعه

۱۲۰- به‌ترتیب چالش اصلی بعد از جنگ جهانی دوم، چه بود و اصطلاحاتی نظیر کشورهای عقب‌مانده به کدام نکته اشاره دارند؟

۱) چالش کشورهای غنی و فقیر ـ کشورهای توسعه‌یافته الگوی کشورهای دیگرند.

۲) چالش بلوک شرق و غرب ـ کشورهای توسعه‌یافته الگوی کشورهای دیگرند.

۳) چالش کشورهای غنی و فقیر ـ جهان سوم، خارج از دو بلوک شرق و غرب حضور دارد.

۴) چالش بلوک شرق و غرب ـ جهان سوم، خارج از دو بلوک شرق و غرب حضور دارد.

جامعه‌شناسی (۱)

اگر به سؤال‌های ۱۱۱ تا ۱۲۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۱۲۱ تا ۱۳۰ پاسخ دهید.

هویت
بازتولید هویت اجتماعی
تغییرات هویت اجتماعی
صفحه‌های ۶۱ تا ۸۸

۱۲۱- هریک از موارد زیر، به‌ترتیب به کدام ویژگی هویتی اشاره دارد؟

«دانش‌آموز بودن ـ راستگویی ـ ایرانی بودن ـ کارمند بودن»

۱) فردی ـ متغیر ـ انتسابی ـ اکتسابی
۲) متغیر ـ متغیر ـ اکتسابی ـ اجتماعی
۳) اجتماعی ـ اکتسابی ـ ثابت ـ اجتماعی
۴) اکتسابی ـ فردی ـ متغیر ـ متغیر

۱۲۲- هر یک از موارد زیر، به‌ترتیب مربوط به تأثیرگذاری کدام جهان بر جهانی دیگر است؟

الف) بسیاری از بیماران سرطانی با مراجعه به روان‌شناس، امید خود را برای شکست بیماری به‌دست می‌آورند.

ب) در نواحی گرمسیر، گرمی هوا، موجب استفادهٔ مداوم مردم از کولرها می‌شود.

ج) در بسیاری از موارد فشارهای روانی، تأثیراتی چون درد معده را به دنبال دارند.

د) جهان سکولار مانع بروز روحیات معنوی افراد می‌شود.

۱) نفسانی بر طبیعی ـ طبیعی بر اجتماعی ـ طبیعی بر نفسانی ـ اجتماعی بر نفسانی
۲) طبیعی بر نفسانی ـ طبیعی بر اجتماعی ـ نفسانی بر طبیعی ـ اجتماعی بر طبیعی
۳) نفسانی بر طبیعی ـ طبیعی بر اجتماعی ـ نفسانی بر طبیعی ـ اجتماعی بر نفسانی
۴) طبیعی بر نفسانی ـ اجتماعی بر طبیعی ـ طبیعی بر نفسانی ـ اجتماعی بر نفسانی

۱۲۳- هریک از موارد زیر، به‌ترتیب بیانگر کدام مفهوم است؟

ـ به دو صورت رسمی و غیررسمی انجام می‌شود.

ـ مسیری که برای تدوین و شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود.

ـ روشی که به واسطهٔ آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود.

۱) تشویق و تنبیه ـ کنترل اجتماعی ـ تشویق و پاداش
۲) تشویق و تنبیه ـ جامعه‌پذیری ـ اقناع
۳) تشویق ـ کنترل اجتماعی ـ اقناع
۴) تنبیه ـ جامعه‌پذیری ـ تشویق و پاداش

۱۲۴- وجود نظریات متفاوتی که دربارهٔ هویت افراد داده می‌شود، نشانهٔ چیست؟

۱) هویت جنبه‌های گوناگونی دارد.
۲) ابعاد اجتماعی و فرهنگی هویت، توأمان در نظر گرفته می‌شود.
۳) بخشی از هویت ناآگاهانه است.
۴) خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.

۱۲۵- کدام فرهنگ‌ها از قدرت اقناعی بیشتری برخوردار هستند؟

۱) عقاید و ارزش‌های آن، ظرفیت عقلانی و منطقی بیشتری دارند و مطابق با خواست بشر هستند.
۲) از طریق آموزش، عقاید و ارزش‌های خود را به دیگران منتقل می‌کنند.
۳) ظرفیت عقلانی و منطقی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند.
۴) با استفاده از روش‌های تبلیغی، سعی در ترویج عقاید و ارزش‌های خود دارند.

۱۲۶- هر یک از تغییرات زیر، به‌ترتیب چه نوع تحرک اجتماعی‌ای محسوب می‌شود؟

الف) فردی که کارگر است و پس از مدتی سرکارگر می‌شود.

ب) فردی که مغازهٔ لباس‌فروشی دارد، پس از مدتی تغییر شغل می‌دهد و مغازهٔ لوازم خانگی راه‌اندازی می‌کند.

ج) فردی که رئیس ادارهٔ آموزش و پرورش استان تهران است و پس از مدتی ریاست ادارهٔ آموزش و پرورش شهر جهرم را به عهده می‌گیرد.

د) فردی که معلم درس جامعه‌شناسی است، ولی پس از مدتی تصمیم می‌گیرد که معلم درس فلسفه و منطق باشد.

۱) صعودی ـ افقی ـ صعودی ـ نزولی
۲) صعودی ـ نزولی ـ نزولی ـ صعودی
۳) صعودی ـ افقی ـ نزولی ـ افقی
۴) افقی ـ نزولی ـ صعودی ـ افقی

۱۲۷- «تغییرات هویتی در هر جامعه متناسب با عقاید و ارزش‌های آن است.»؛ در این صورت، ...

۱) جامعه‌ای که براساس ارزش‌های نژادی شکل می‌گیرد، برای همهٔ نژادها، امکان تحرک اجتماعی صعودی را فراهم می‌آورد.

۲) در یک جهان سکولار، هویت دینی افراد می‌تواند در جامعه، بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد.

۳) در یک جهان معنوی، هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی انسان را نفی کنند، به‌رسمیت شناخته می‌شوند.

۴) جهانی که بر مدار ارزش‌های این‌جهانی شکل می‌گیرد، تحرکات اجتماعی را در محدودهٔ همان ارزش‌ها به‌رسمیت می‌شناسد.

۱۲۸- کدام‌یک، ویژگی‌های طبقهٔ سوم جوامع فئودالی را به‌درستی بیان می‌کند؟

۱) این طبقه همان طبقهٔ رعیت بود. ـ از نظر اجتماعی مصرف‌کننده تلقی می‌شدند. ـ از نظر قانونی دارای اعتبار بودند. ـ از حیث هویت پست تلقی می‌شدند.

۲) پیدایش آن‌ها به جوامع صنعتی بازمی‌گردد. ـ از حیث هویت منفی و پست بودند. ـ از لحاظ اجتماعی فاقد اعتبار بودند. ـ این طبقه همان طبقهٔ متوسط بود.

۳) طبقه‌ای از مردم عادی بودند. ـ از نظر قانونی دارای اعتبار بودند. ـ این طبقه، اشراف را مفید معرفی می‌کرد. ـ در جوامع ماقبل فئودالی غربی ایجاد شده بودند.

۴) طبقه‌ای از مردم عادی که رعیت نبودند. ـ دارای هویت منفی و پست بودند. ـ از نظر اجتماعی و قانونی فاقد اعتبار بودند. ـ تحمل آن‌ها به‌خاطر فواید و کارکردشان بود.

۱۲۹- در کدام‌یک از موارد زیر، شخص تحرک اجتماعی افقی داشته است؟

۱) کارمند یک اداره هنگامی که مدیر بخش اداره می‌شود.

۲) مدیر یک بخش هنگامی که مدیرکل می‌شود.

۳) کارمندی که از یک بخش اداره به بخش دیگر انتقال پیدا می‌کند.

۴) مدیر یک اداره هنگامی که از مدیریت عزل می‌شود و به صورت یک کارمند عادی به کار خود ادامه می‌دهد.

۱۳۰- اگر تغییرات هویتی افراد در خارج از مرزهای مقبول جهان اجتماعی واقع شود، ...

۱) بر نوآوری‌ها و فعالیت‌های فرد تأثیر می‌گذارد.
۲) به تعارض فرهنگی منجر می‌شود.
۳) جامعه تحت‌تأثیر فرهنگ‌های دیگر قرار نمی‌گیرد.
۴) فرصت‌های اجتماعی متعددی را فراهم می‌آورد.

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفترچهٔ شماره (۲)

صبح جمعه
۱۴۰۱/۹/۴

آزمون ۴ آذر ماه ۱۴۰۱

دوازدهم انسانی

نام درس	معمولاً دانش‌آموزان در هر رده‌ی ترازی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
عربی زبان قرآن	۶	۵	۳	۲	۱	
تاریخ و جغرافیا	۷	۶	۴	۲	۱	
فلسفه و منطق	۶	۴	۳	۲	۱	

تعداد سؤال: ۱۱۰ — مدت پاسخ‌گویی: ۸۰ دقیقه

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شمارهٔ سؤال‌ها و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	وضعیت پاسخ‌گویی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	عربی زبان قرآن (۳) و (۱)	اجباری	۲۰	۱۳۱	۱۵۰	۲۰
۲	عربی زبان قرآن (۲)	انتخابی	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	۱۰
۳	عربی زبان قرآن (۱)		۱۰	۱۶۱	۱۷۰	
۴	تاریخ و جغرافیا (۳)	اجباری	۱۰	۱۷۱	۱۸۰	۱۰
۵	تاریخ و جغرافیا (۱)	اختیاری	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۱۰
۶	تاریخ و جغرافیا (۲)		۱۰	۱۹۱	۲۰۰	
۷	فلسفهٔ دوازدهم	اجباری	۱۰	۲۰۱	۲۱۰	۱۰
۸	منطـق	اجباری	۱۰	۲۱۱	۲۲۰	۱۰
۹	فلسفهٔ یازدهم	انتخابی	۱۰	۲۲۱	۲۳۰	۱۰
۱۰	منطـق		۱۰	۲۳۱	۲۴۰	

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

عربی (۳):
مِن الأشعارِ المَنسوبةِ إلی الإمامِ علیٍّ(ع)
الوَجهُ النّافِعُ و الوَجهُ المُضرُّ
درس‌های ۱ و ۲
صفحه‌های ۱۱ تا ۲۴

عربی (۱):
«هذا خَلقُ اللهِ» / المَعالِمُ الخَلّابَةُ
درس‌های ۵ و ۶
صفحه‌های ۴۷ تا ۷۰

■■ عیّن الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلی العربیة (۱۳۱ - ۱۳۹)

۱۳۱- ﴿ یَضربُ الله الأمثال للنّاس لعلّهم یتذکّرونَ ﴾:

۱) الله مثال‌هایی برای مردم می‌زند شاید آنان پندگیرنده باشند!

۲) خدا برای مردم مثل‌ها می‌زند امید است آنان یادآور شوند!

۳) خداوند برای مردم مثل‌ها می‌زند کاش آنان یادآور بشوند!

۴) الله مثل‌هایی برای مردم زده است شاید آنان پند بگیرند!

۱۳۲- «إذا نکون نُقّاد الکلام لا نأخذ الباطل من أهل الحقّ و نتفکَّر عن کلّ ما نسمعه!»:

۱) اگر ناقدان سخن باشیم، باطل را از اهل حق نمی‌گیریم و تفکّر می‌کنیم دربارهٔ هر آنچه می‌شنویم!

۲) چنانچه ناقد کلام باشیم، باطل را حتّی از اهل حق نمی‌گیریم و دربارهٔ آنچه می‌شنویم، تفکّر می‌کنیم!

۳) هرگاه ناقدان سخن شویم، از اهل حق، باطل را نمی‌گیریم و دربارهٔ هر آنچه گوش فرا می‌دهیم، تأمّل می‌کنیم!

۴) اگر از نقدکننده‌های کلام باشیم، نباید باطل را از اهل حق بگیریم، بلکه باید در خصوص هر آنچه می‌شنویم اندیشه نماییم!

۱۳۳- «في ثقافة الشّعوب المُتقدّمة یُحسَبُ خطأ أن تُجَرَّبَ مِن جدید تجربةٌ جرَّبها الآخَرون!»:

۱) آزمودن مجدّد تجربهٔ پیشین دیگری را، فرهنگ کشورهای پیشرفته خطا به حساب می‌آورد!

۲) فرهنگ‌های ملل پیشرفته این را که تجربه‌ای که دیگران داشته‌اند، دوباره تجربه شود اشتباه محسوب می‌کنند!

۳) اینکه تجربه‌هایی را که دیگران داشته‌اند، دوباره تجربه کنی در فرهنگ ملّت‌های پیشرفته خطا شمرده می‌شود!

۴) در فرهنگ ملّت‌های پیشرفته اشتباه محسوب می‌شود که تجربه‌ای که دیگران آن را تجربه کرده‌اند، دوباره تجربه شود!

۱۳۴- «الخُبراء اِقترحوا للفلّاحین أن یَستفیدوا من الدّینامیت لکي یُحوّلوا تلك التّلال إلی سُهولٍ صالحة للزّراعة!»:

۱) کارشناسان پیشنهاد دادند که کشاورزان از دینامیت استفاده کنند تا آن تپه‌ها را به دشت قابل کشاورزی تبدیل نمایند!

۲) کارشناسان به کشاورزان پیشنهاد دادند که از دینامیت استفاده کنند برای اینکه آن تپه‌ها را به سهولت قابل کشت کنند!

۳) کارشناسان به کشاورزان پیشنهاد کردند که از دینامیت استفاده نمایند تا آن تپه‌ها به دشت‌هایی قابل کشت تبدیل شوند!

۴) کارشناسان به کشاورزان پیشنهاد کردند از دینامیت استفاده کنند برای اینکه آن تپه‌ها را به دشت‌هایی قابل کشت تبدیل کنند!

۱۳۵- «معالم تاریخیّة قد سجَّلتها مُنظّمة الیونسکو في قائمة التُّراث العالمیّ تَجذب السائِحین إلیها سنویّاً!»:

۱) آثار تاریخی‌ای که سازمان یونسکو در لیست میراث جهانی به ثبت رسانده، هر ساله گردشگران را به خود جذب می‌نمایند!

۲) آثاری تاریخی که در لیست میراث جهانی سازمان یونسکو به ثبت رسیده‌اند، سالانه گردشگران را به خود جذب می‌کنند!

۳) سازمان یونسکو آثار تاریخی‌ای را در لیست میراث جهان به ثبت رسانده که در سال گردشگران را به خود جذب کنند!

۴) سازمان یونسکو در لیست میراث جهانی آثاری تاریخی را ثبت کرده تا در سال گردشگران به آن‌ها جذب گردند!

۱۳۶- عيّن الصّحيح:

۱) عليكم أن تَعلموا أنّ حوائج الناس إليكم مِن نِعم الله عليكم: شما باید بدانید که نیازهای مردم به شما قطعاً از نعمت‌های خداوند بر شماست!

۲) لِم تُميتون قلوبكم بأطعمة كثيرة لا نفع لَها: برای چه دل‌هایتان را با غذاهای بسیاری که هیچ سودی ندارند می‌میرانید!

۳) من العجيب أنّ الزرّافة بَكماء و لَيست لها أحبال صوتيّة: عجیب است که زرافه ناشنوا است و تار صوتی هم ندارد!

۴) بعد أن قُتِل أخو ألفِرد واصَل عَمله دؤوباً في طريق هدفه: پس از اینکه برادر آلفرد کشته شد، او با پشتکار در کار خود به هدفش رسید!

۱۳۷- عيّن الصّحيح:

۱) لسانُ القطّ مملوءٌ بغُددٍ يُفرَز مِنها سائلٌ لِالتئام جُروحه: زبان گربه پُر از غدّه‌هایی است که برای بهبود زخم‌هایش از آن مایعی ترشّح می‌کند!

۲) أعمالك صالحة فتنفعك و تُنقِذك من الصّعوبات: کارهای شایسته‌ات به تو سود می‌رساند و از سختی‌ها نجاتت می‌دهد!

۳) اِغتنِموا الفرصة لِبناء المضيق الجديد لأنّ إضاعتها غصّةٌ: فرصت را برای ساختن تنگهٔ جدید غنیمت بشمرید، زیرا از بین بردن آن اندوه است!

۴) تُزَيّنُ الطبيعةُ في الرّبيع فَنفرَحُ برؤيتها: طبیعت را در بهار می‌آرایند و ما از تماشای آن خوشحال می‌شویم!

۱۳۸- «آفتاب‌پرست می‌تواند بدون حرکت دادن سرش، چشمانش را در جهت‌های مختلفی بچرخاند!»:

۱) قد تَستطيعُ الحرباءُ إدارَة عينِها دون تَحريك رأسِها في اتّجاهات مختلفة!

۲) الحرباءُ تَستطيعُ أن تُديرَ عينَيها في اتّجاهات مختلفة دون تَحريك رأسِها!

۳) الحرباءُ تَستطيعُ أن تَحَرّك عينَيها في اتّجاهات مختلفة دونَ أن تُديرَ رأسَها!

۴) استَطاعَت الحرباءُ أن تُديرَ عينَيها في الاتّجاهات المختلفة دونَ أن تُحرِّك رأسَها!

۱۳۹- «هل جزاء الإحسان إلّا الإحسان» عيّن الأقرب عن مفهوم العبارة:

۱) گفتم هوای میکده، غم می‌بَرد ز دل — گفتا خوش آن کسان که دلی شاد می‌کنند

۲) خوبی چو از حد بگذرد — نادان خیال بد کند

۳) چو نیکی کنی، نیکی آید برت — بدی را بدی باشد اندرخورت

۴) دور گردان را به احسان یاد کردن همت است — ور نه هر نخلی به پای خود ثمر می‌افکند

■■ عيّن الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (۱۴۰-۱۴۲)

۱۴۰- «أ تَزعَمُ أنّك جِرم صغير و فيك انطوَى العالم الأكبر!»:

۱) انطوَى: فعل ماض – مزيد ثلاثي (من باب انفعال) – لازم / فعل و فاعله «العالَم» و هو مرفوع

۲) صغير: اسم – مفرد مذكر – معرب – نكرة / خبر للحرف المشبّه بالفعل و مرفوع و اسمه «جرم»

۳) تزعَمُ: فعل مضارع – للمفرد المذكّر المخاطب – مجرّد ثلاثي (ماضيه: زَعمَ) / فعل و فاعل؛ الجملة فعلية

۴) الأكبر: اسم – مفرد مذكر – اسم تفضيل (على وزن: أفعَل) – معرب / صفة و اعرابها مرفوع بالتبعيّة للموصوف

۱۴۱- «يُمكِن التِقاط الصُّوَر في أضواء تنبعِث من تحت عُيون الأسماك!»:

۱) يُمكِن: فعل مضارع – للمفرد المذكّر الغائب (= للغائب) – ماضيه: أمكن / الجملة فعليّة

۲) التِقاط: اسم – مفرد مذكر – مصدر (من باب افتعال) – معرب / فاعل و مرفوع بالضمّة

۳) تنبعِث: فعل مضارع – مزيد ثلاثي (من باب انفعال) – لازم / فعل و فاعل؛ الجملة فعليّة

۴) عُيون: اسم – جمع تكسير (مفرده: عَين، مؤنث) – معرب / صفة للموصوف و مرفوع بالواو

۱۴۲- «الصّناعات اليَدويَّة جَذبَت السّائِحينَ من كُلّ العالَم!»:

۱) السّائِحينَ: اسم – جمع سالم للمذكر (مفرده: السّائح، مذكّر) – معرب / مفعول و منصوب بعلامة الفتحة

۲) جَذبَت: فعل ماض – مجرد ثلاثي (حروفه الأصلية: ج ذ ب) / فعل و فاعل، خبر من نوع الجملة

۳) الصناعات: اسم – جمع سالم للمؤنث (مفرده: صناعة، مؤنث) – معرب / مبتدأ و مرفوع بالضمّة

۴) العالَم: اسم – مفرد مذكّر (جمعه: عَوالِم) – معرب / مضاف‌إليه و اعرابه: مجرور بالكسرة

■■ عيّن المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۱۴۳ – ۱۵۰)

۱۴۳- عيّن الخطأ في ضبط حركات الحروف:

۱) للبطَّةِ غُدَّةٌ بِالقُربِ من ذَنَبها تَحتوي زَيتاً!

۲) العِلمُ صِيدٌ وَ الكتابةَ قَيدٌ!

۳) تَتَنوَّعُ مَعالمُ إيران في كُلِّ مُدُنِها!

۴) أحبُّ عِبادِ اللهِ إلى اللهِ أنفَعُهُم لِعِبادِه!

۱۴۴- عيّن الصّحيح في تعريف الكلمات:

۱) الصَّيدليّة: هو الّذي يَبيعُ الأدويةَ لِعلاج المَرضى!

۲) الذَّنَب: مِن أعضاء جسم الحيواناتِ و مكانُه خَلف جسمِها!

۳) الرّيف: منطقةٌ يَعيشُ فيها كثيرٌ من النّاس و هي واسِعة جدّاً!

۴) الصّداع: الألمُ الشَّديدُ الّذي يوجَد في أعضاء الجِسم المختلفة!

۱۴۵- عيّن ما ليسَت فيه الجملة الإسميّة:

۱) أفضل عمل لِكسب درجة مناسبة في الإمتحانات هو المطالعة!

۲) تَعاون الطلّاب في المَدرسة مِن أهمّ الموضوعات التربويّة!

۳) في بداية السّفر تشرَّفنا بزيارة العتبات المقدّسة جميعاً!

۴) لكم معلومات كثيرة عن الأشعار العربيّة و شعراءها!

۱۴۶- **عيّن الخبر <u>اسماً</u>:**

۱) يا حَضرةَ الصَّيدليّ لماذا لا تُعطيني حُبوباً مُهدِّئة!

۲) الانسانُ الضَّعيفُ يَكذبُ و الانسانُ القويُّ يَصدقُ!

۳) أكبرُ الحُمق في المدح الكثيرِ من الآخرين!

۴) لسانُ القطِّ مملوءٌ بِغُدد تُفرِزُ سائِلاً مُطهِّراً!

۱۴۷- **عيّن الصفة <u>غير مرفوعة</u>:**

۱) أشعار سعديّ الجميلة تخلب الآذان و القلوب!

۲) الشاطئ منطقة برّيّة بجوار البحار و المحيطات!

۳) هذانِ الشرطيّان وقفا في بداية الشارع الأوّل!

۴) يقترب من التمساح بعد أكل طَعامه نوع عجيب من الطّيور!

۱۴۸- **عيّن «لا» تَنهى عن القيام بالعمل:**

۱) لا شعب في العالم يقبل الظّلم!

۲) لا أستطيع أن أقرأ كلّ الكُتب فأنتخب أفضلها!

۳) لا يأس في قلب العبد الصّالح!

۴) لا يُسارع المرء في الحكم على إخوانه و أخواته!

۱۴۹- **«يا رجلُ عليك أن تَعلم أنّ الرجال . . . . . بَين شعبهم . . . . . في كلّ حال». عيّن الصحيح للفراغينِ:**

۱) المُحسنينَ / مَحبوبونَ

۲) المُحسنونَ / مَحبوبونَ

۳) المُحسنونَ / مَحبوبينَ

۴) المُحسنينَ / مَحبوبينَ

۱۵۰- **عيّن الخبر <u>يختلف</u> إعرابه:**

۱) لا فقر أشدّ من الجهل في هذه الدنيا!

۲) كان الصّدق أجمَل شيء شاهدت فيك!

۳) كأنّ إرضاء كلّ الناس غاية لا تُدرك!

۴) ألا يا معشر الإنس، إنّ الصّبر مفتاح الفرج!

عربی زبان قرآن (۲)

در این بخش، از میان سؤالات عربی (۲) و عربی (۱) تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤال‌های ۱۵۱ تا ۱۶۰ «یا» به سؤال‌های ۱۶۱ تا ۱۷۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تأثیرُ اللّغةِ الفارِسیَّةِ علی اللّغةِ العربیَّةِ
الصِّدقُ
درس‌های ۴ و ۵
صفحه‌های ۴۵ تا ۷۰

■■ عیّن الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلی العربیة (۱۵۱ – ۱۵۵)

۱۵۱- ﴿ ... أنفِقوا ممّا رزقناکم من قبل أن یأتي یوم لا بیع فیه و لا خُلّةٌ . . . ﴾:

۱) از همهٔ چیزهایی که به شما دادیم انفاق کنید پیش از روزی که داد و ستد و دوستی در آن وجود ندارد!

۲) پیش از این‌که روزی بیاید که در آن خرید و فروش و دوستی‌ای وجود ندارد آن‌چه را به شما داده‌ایم انفاق کنید!

۳) از آن‌چه به شما روزی داده‌ایم ببخشید پیش از آن‌که روزی بیاید که نه خرید و فروشی در آن باشد و نه دوستی!

۴) انفاق کنید از هر آن‌چه به شما روزی دادیم قبل از این‌که آن روزی فرا رسد که در آن نه داد و ستدی باشد و نه دوستی!

۱۵۲- «لمّا اِنضمَّت بلادنا إلی الدّولة الإسلامیّة بَدأ یَزداد نَقلُ المُفردات الفارسیّة إلی اللّغة العربیّة أکثَر مِن العُصور الماضیة!»:

۱) پس از پیوستن کشور ما به دولت اسلامی، انتقال واژگان فارسی به زبان عربی بیشتر از عصرهای گذشته افزایش می‌یابد!

۲) وقتی کشور ما به دولت اسلامی پیوست انتقال واژگان فارسی به زبان عربی بیشتر از عصرهای پیشین شروع به افزایش کرد!

۳) کشور ما به دولت اسلامی نپیوسته بود که انتقال واژگان فارسی بیشتر از عصرهای پیشین شروع کرد در زبان عربی افزایش یابد!

۴) آنگاه که کشور ما به دولت اسلامی پیوست بیشتر از عصرهای گذشته نقل و انتقال واژگان زبان فارسی به عربی افزایش پیدا کرد!

۱۵۳- عیّن الخطأ:

۱) طَلَبَ رجلٌ مِن العالم نَصیحةً تَمنعُه عن المَعاصي: یک مرد از دانشمند نصیحتی خواست که او را از گناهان منع می‌کرد!

۲) العلمُ کَنزٌ فَاحرِص عَلی تَعَلُّمه لِلحُصول عَلی أهدافِك: علم گنج است پس برای یادگیری آن برای رسیدن به هدف‌هایت حرص بورز!

۳) لِیَجعلَ المُعلّمَ اُسوةً لِجَمیع الطُّلّاب إجتَهدَ المُدیرُ کَثیراً: مدیر بسیار تلاش کرد تا معلّم الگویی برای همهٔ دانش‌آموزان قرار بگیرد!

۴) الیومَ اِشتَریتُ حَقیبةً حتّی اُهدیها للتّلامیذ الفُقراء: امروز کیفی خریدم تا آن را به دانش‌آموزان فقیر هدیه بدهم!

۱۵۴- «فرهنگ بسیار کوچکی داشتم، آن فرهنگ در فهمیدن معنی کلمه‌ها به من کمک می‌کرد!»؛ عیّن الصّحیح:

۱) لي المعجم الصّغیر کثیراً، و المعجم یُعینُني لفهم معنی المفردات!

۲) کان لي مُعجم صغیر جدّاً، المعجم کان یُساعدني في فهم معنی الکلمات!

۳) لي موسوعة صغیرة حقّاً، تلك الموسوعة تُساعدني في فهم معنی الکلمات!

۴) کان لي مُعجم صغیر جدّاً، کان ذلك المعجم ساعدني في فهم معنی المفردات!

۱۵۵- عیّن القریب مفهوماً إلی المثل التالي: «البعیدُ عَن العین بعیدٌ عن القلب»

۱) من القلب إلی القلب!

۲) العیان لا یحتاج إلی البیان!

۳) از دل برود هر آن‌که از دیده برفت!

۴) به شهر خویش درون بی‌خطر بود مردم / به کان خویش درون بی‌بها بود گوهر!

۱۵۶- عيّن الصّحيح في الإعراب و التحليل الصرفي: «شبابٌ مؤمنون في المدارس يَرفعون راية التوحيد بأيديهم!»

۱) مؤمنون: اسم – جمع سالم للمذكّر – اسم فاعل «مصدره: إيمان» – نكرة / خبر

۲) يَرفعون: فعل مضارع – مزيد ثلاثي (من باب إفعال، ماضيه للمفرد: أرفَع) – معلوم / فعل و فاعل

۳) التوحيد: اسم – مفرد – مصدر (حروفه الأصلية: ت، ح ، د) – معرّف بأل / مضاف‌إليه و مجرور؛ مضافه: راية

۴) المدارس: جمع تكسير «مفرده: مدرَسة» – اسم مكان – معرفة / مجرور بالحرف الجارّ؛ في المدارس: جارّ و مجرور

۱۵۷- عيّن الخطأ في ضبط حركات الحروف:

۱) مُوَظَّفُ الإتِّصالاتِ بَدَّلَ بِطاقَة الشَّحنِ للوَلَدِ!

۲) تابَ المُؤمِنُ و ما كَرَّرَ هذا العَمَلَ حتَّى تَخَلَّصَ مِن شَرِّ ذُنُوبِه!

۳) سَجِّلَت مُنَظَّمَةُ اليونِسكو قُبَّةَ قابوسٍ في قائِمَةِ التُّراثِ العالِميّ!

۴) تَبادَلَت المُفرَداتُ بَينَ لُغَتَي الفارسيّةِ و العَرَبيَّةِ و اشتَقَّت بَعضُها مِن بَعض!

۱۵۸- « . . . . يُضمر الكذّاب شيئاً و يُنكره أمام الآخرين مؤكّداً، فَـ . . . . يقدر على إخفائه للأبد!». عيّن الصّحيح:

۱) أنْ / إنْ ۲) إنْ / أنْ ۳) أنْ / لَنْ ۴) إنْ / لَنْ

۱۵۹- عيّن إسماً نكرة لا يُترجم معرفة:

۱) هذه العلوم نافعةٌ لِكلّ أولاد بلادنا!

۲) الشجرة الخانقة شجرةٌ تنمو في الغابات الإستوائيّة!

۳) هل تعلمُ أنّ الشّارع كان مُزدحماً في الأسبوع الماضي!

۴) اِشتريتُ خمسة كُتُبٍ مِن مَتجر صديقي في ذلك الشّارع!

۱۶۰- عيّن نكرة وصفت بجملة:

۱) إنّ المسك عطر مُتَّخذ من الغزلان! ۲) الشّرشف قطعةُ قُماشٍ نضعها على السَّرير!

۳) بأيِّ سببٍ نُقِلتِ المفردات الفارسيَّة إلى العربيّة! ۴) يُحكى أنَّ رجلاً كان كثير المعاصي و الذُّنوب!

عربی زبان قرآن (۱)

اگر به سؤال‌های ۱۵۱ تا ۱۶۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۱۶۱ تا ۱۷۰ پاسخ دهید.

«هذا خَلقُ الله»
المَعالمُ الخَلّابَةُ
درس‌های ۵ و ۶
صفحه‌های ۴۷ تا ۷۰

■■ عيّن الأنسب للجواب عن الترجمة من أو إلى العربية (۱۶۱ – ۱۶۵)

۱۶۱- ﴿ قُل سيروا في الأرض فَانظُروا كَيفَ بَدأَ الخلقَ ﴾:

۱) بگو سیر کنید و زمین را تماشا کنید که چگونه آفرینشش را آغاز نموده است!

۲) گویند در زمین سیر کردند پس نگریستند که چگونه آفرینش را آغاز نمود!

۳) بگو در زمین حرکت کنید و چگونگی آغاز آفرینش را ببینید!

۴) بگو در زمین بگردید و بنگرید چگونه آفرینش را شروع کرد!

۱۶۲- «طُلّابَ صَفّي تَعلَّموا الفرقَ بينَ كَلمتَي التَّحرُّك و التَّحريكِ من حَيث المَعنى لِإستِخدامهما الصّحيحِ في الجُمَل!»:
دانش‌آموزان کلاس من ...

۱) فرق بین دو کلمهٔ حرکت کردن و حرکت دادن را از جهت معنی برای به کاربردن آن دو در جمله‌های درست یاد گرفتند!

۲) تفاوت بین دو کلمهٔ حرکت دادن و حرکت کردن را از نظر معنی برای به کار بردن درست آن در جمله‌ها یاد گرفتند!

۳) تفاوت بین دو کلمهٔ حرکت دادن و حرکت کردن را از حیث معنی برای کاربرد درست آن دو در جمله‌ها یاد بگیرید!

۴) فرق بین دو کلمهٔ حرکت کردن و حرکت دادن را از جهت معنی برای کاربرد درست آن دو در جمله‌ها یاد بگیرید!

۱۶۳- «سُجّلت في قائمة التراث العالميّ مَعالمُ قَريتِنا الأثريّةُ الّتي قد أثارَت اِنتباهَ السيّاح إليها!»:

۱) در لیست میراث جهانی آثار تاریخی روستایمان ثبت شده که توجه گردشگرانی را به خود جلب کرده است!

۲) آثار تاریخی روستایمان را که توجه گردشگران به آن جلب شده است، در لیست میراث جهانی ثبت کرده‌اند!

۳) در لیست میراث جهانی آثار روستای تاریخی‌مان که توجه جهانگردان نیز به آن جلب شده، ثبت گشته است!

۴) در لیست میراث جهانی آثار تاریخی روستایمان که توجه گردشگران را به خود جلب کرده است، ثبت شده است!

۱۶۴- «هذا صوتٌ يُخرجه الغراب لكي يُحذِّر به حَيوانات الغابة حتّى تَبتعد سريعاً عن منطقة الخطر!»:

۱) این صدا را کلاغ در می‌آورد برای اینکه به وسیلهٔ آن به حیوانات جنگل هشدار دهد تا به سرعت از منطقهٔ خطر دور شوند!

۲) این صدایی است که کلاغ آن را در می‌آورد برای اینکه حیوانات جنگل با آن هشدار داده شوند تا از منطقهٔ خطر به سرعت دور شوند!

۳) این همان صدایی است که کلاغ آن را به سرعت برای هشدار دادن به حیوانات جنگل خارج ساخته است تا از منطقهٔ خطر دوری گزینند!

۴) این صدایی است که کلاغ آن را در می‌آورد برای اینکه به وسیلهٔ آن به حیوانات جنگل هشدار بدهد تا از منطقهٔ خطر به سرعت دور شوند!

۱۶۵- «روابط تجاری میان ایران و چین در سال‌های اخیر شاهد پیشرفت قابل توجّهی بوده است!»:

۱) شهدت العلاقات التجاريّة بين إيران و الصّين خلال الأعوام الأخيرة تقدّماً ملحوظاً!

۲) إنّ العلاقات التّجاريّة في إيران و الصّين تشهد في السّنوات الأخيرة تطوّراً مهمّاً!

۳) العلاقات التجاريّة لِإيران و الصين في هذه السّنوات شهدت نجاحاً ملحوظاً!

۴) الروابط بين بلدي إيران و الصين شهدت تقدّماً ملحوظاً في السّنوات الآخِرة!

۱۶۶- عيّن الصّحيح للفراغِ: «معَ الأسفِ لا يَعلم كَثيرٌ مِن النّاس كيفيّة ..... مِن الأمراضِ كثيرة الإنتشارِ!»

۱) الوقايةِ ۲) الإنارةِ ۳) الإمتلاكِ ۴) الجُرحِ

۱۶۷- عيّن الصّحيح في الإعراب و التحليل الصرفي: «لا يُصدّق العاقلون قول الّذين يكذبونَ كثيراً!»

۱) العاقلون: اسم – جمع سالم للمذكّر – معرب / فاعل و مرفوع بعلامة «نَ»

۲) قول: اسم – مفرد مذكّر – مبني / مفعول (= مفعول به) و منصوب بالفتحة

۳) يكذبون: مضارع – مجرّد ثلاثي، ليس فيه حرف زائد – مصدره: كِذب / فعل و فاعل

۴) لا يُصدّق: مضارع منفي – مزيد ثلاثي بزيادة حرفين – مصدره: تَصديق / فعل و مع فاعله جملة فعليّة

۱۶۸- عيّن الصَّحيح في ضبط حركات الحروف:

۱) تَستَطيعُ الحِرباءَ أن تُديرَ عَينَيها فِي اتِّجاهاتٍ مُختَلِفَةٍ!

۲) هؤلاءُ الأطفالُ رَسَمُوا صُوَرَاً جَميلَةً علَى أوراقِ دَفاتِرِهم!

۳) البَناتُ صحنَ بَعدَ رُؤيَةِ صُورَةِ الشُّهَداءِ وَ نُحنَ لِفِقدانِهم!

۴) قَرَأَ الكاتِبونُ المُجِدّونُ آثارَهُم أمامَ الحُضّارِ فِي المَحافِلِ الأدَبيَّةِ!

۱۶۹- عيّن الصّفة للمبتدأ:

۱) أنتم تُشاهدونَ العُلومَ النافعة الَّتي نبغ فيها المُسلِمون!

۲) العدوّ الظّالِم يَهجمُ على مُدن البلاد المختلفةِ!

۳) ثوابُ الباقِيات الصّالِحات خير عند الله!

۴) كتابُهُ مُشتملٌ على حكايات قديمة!

۱۷۰- عيّن كلمة «مَن» منصوبةً:

۱) كلّ مَن ليس مِنّا فهو لا يعرفنا! ۲) لعلّ الله يرحم مَن رحم الناسَ!

۳) أعلم النّاس مَن جمع علمَ النّاس إلى علمه! ۴) لا يَندم مَن يعمل بواجباته في الحفاظ على البيئة!

تاریخ و جغرافیا (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تاریخ (۳):
سیاست و حکومت در عصر قاجار
اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار
صفحه‌های ۳۲ تا ۶۰
جغرافیا (۳):
مدیریت شهر و روستا
صفحه‌های ۲۱ تا ۳۷

۱۷۱- مهم‌ترین وظیفهٔ مستوفیان در دورهٔ قاجار در کدام گزینه آمده است؟

۱) رسیدگی به تخلفات و جرایم سیاسی
۲) ثبت، بایگانی و نگهداری اسناد دولتی
۳) نظارت بر املاک دیوانی و سلطنتی
۴) تنظیم مسائل مربوط به امور خارجه

۱۷۲- کدام گزینه در ارتباط با عهدنامهٔ فین‌کنشتاین درست است؟

۱) پس از امضای این عهدنامه، هیئتی نظامی از فرانسه برای تعلیم و تجهیز سپاه به ایران آمد.

۲) به موجب مفاد این معاهده، امتیازات اقتصادی متعددی به دولت فرانسه واگذار شد.

۳) پس از انعقاد این عهدنامه، روابط سیاسی و نظامی ایران و فرانسه از سر گرفته شد.

۴) این قرارداد زمینهٔ واگذاری امتیاز کاوش‌های باستان‌شناختی را به فرانسه فراهم کرد.

۱۷۳- مشکل حکومت قاجار برای تأمین منابع مالی واردات کالا از اروپا به چه دلیلی شکل گرفت و این وضعیت منجر به کدام نتیجه شد؟

۱) رکود صنعت صادرات ابریشم و کمبود طلا و نقره ـ رونق صادرات فرش

۲) انحطاط صنایع دستی ایران و کمبود طلا و نقره ـ رونق صادرات فرش

۳) ورود بی‌برنامهٔ شرکت‌ها، مستشاران و محصولات اروپایی به ایران ـ تجاری شدن کشاورزی و صادرات پنبه، ابریشم و تریاک

۴) رکود صنعت ابریشم و انحطاط صنایع دستی ایران ـ تجاری شدن کشاورزی و صادرات برخی از محصولات کشاورزی

۱۷۴- کدام گزینه در خصوص تأسیس مراکز آموزشی جدید در دورهٔ قاجار نادرست است؟

۱) برخی از زنان فاضل در این دوره در تأسیس مدارس جدید مشارکت داشتند.

۲) دارالفنون با هدف فراهم کردن شرایط سوادآموزی به فرزندان تمامی قشرهای مختلف جامعه تأسیس شد.

۳) بعد از تأسیس نخستین مدرسه‌های اروپایی و آمریکایی، مدارس جدیدی براساس روش‌های جدید تعلیم و تربیت عمومی ایجاد شد.

۴) غالب مدارس تازه تأسیس شده در این دوران، تفاوت‌های جدی با سبک تعلیم و تربیت در ایران اسلامی داشت.

۱۷۵- کدام‌یک از سازه‌های دورهٔ قاجار به بناهای «کارت پستالی» معروف شدند؟

۱) بناهایی که توسط معماران اروپایی با نظر به مظاهر تمدن جدید ساخته شده بودند.

۲) سفارت‌خانهٔ کشورهای اروپایی که تحت تأثیر معماری ایرانی- اسلامی به وجود آمدند.

۳) ساختمان‌های جدیدی که به دستور شاهان قاجار با سبک معماری اسلامی بنا می‌شد.

۴) بناهایی که معماران ایرانی آن‌ها را بیشتر به تقلید از بناهای اروپایی می‌ساختند.

۱۷۶- در بحث مدیریت شهر و روستا، آنچه لزوم برنامه‌ریزی برای شهرها و روستاها را مشترکاً مشخص می‌کند، کدام است؟

۱) لزوم مشخص‌شدن نیاز جمعیت شهری و برطرف‌کردن کمبودها

۲) مشترک‌بودن مسئلهٔ بخش غیررسمی اقتصاد در شهر و روستا

۳) اثر روستانشینی بر منابع، مصرف انرژی و آلودگی آب و خاک

۴) مهاجرت نیروی کار کشاورزی از روستاها به شهرها

۱۷۷- کدام مورد، دلیل مناسبی برای متن زیر ارائه می‌دهد؟

«زاغه‌ها بسیار کثیف‌اند و امکانات بهداشتی و فاضلاب ندارند.»

۱) در نتیجهٔ کمبود مسکن در اطراف شهرهای بزرگ، اسکان غیررسمی شکل می‌گیرد.

۲) شهرهایی که با مهاجرت‌های بی‌رویه روبه‌رو هستند، با کمبود مسکن مواجه هستند.

۳) امروز ثروت و درآمد جهان به شدت در دست برخی کشورهای مرکز متمرکز شده است.

۴) در بیشتر شهرهای توسعه‌نیافته، خدمات شهری به‌طور عادلانه و متوازن، توزیع نشده است.

۱۷۸- در کدام گزینه ارکان تحقق روستای پایدار به‌درستی آورده شده است؟

۱) توجه به سامان‌دهی کاربری‌های مختلف مسکونی، کشاورزی، خدماتی و میزان گسترش روستا در آینده

۲) شناسایی مناطق محروم روستایی و تلاش برای خودبسندگی کشاورزی و از بین بردن فقر روستایی

۳) فعال‌کردن اقتصاد روستا، خدمات اجتماعی و فرهنگی و حفظ محیط‌زیست روستا و چشم‌اندازهای طبیعی آن

۴) شناسایی ظرفیت‌ها و توانایی‌های مناطق مختلف روستایی در تولید انواع محصولات کشاورزی و برنامه‌ریزی برای توسعهٔ آن

۱۷۹- «هماهنگی بخش‌ها و جنبه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، دفاعی و محیطی» کدام ویژگی آمایش سرزمین را یادآور می‌شود؟

۱) توجه به عدالت در توسعه

۲) توجه به همهٔ ظرفیت‌ها و توانمندی‌های مناطق مختلف کشور

۳) توجه به نیازهای حال و آینده

۴) توجه به همهٔ ابعاد توسعه

۱۸۰- مشکلات اقتصادی روستاییان در زمینهٔ کشاورزی، کدام‌یک از گزینه‌های زیر را در بر نمی‌گیرد؟

۱) یکپارچگی زمین‌های کشاورزی بدون وجود سرمایهٔ لازم برای کشت

۲) نداشتن مالکیت زمین در بیشتر روستاها

۳) تولید پایین و فصلی‌بودن درآمد حاصل از آن

۴) وابستگی به واسطه‌ها برای فروش محصولات کشاورزی

تاریخ و جغرافیا (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.
در صورت پاسخ‌گویی نمرهٔ آن در کارنامه اعلام خواهد شد.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تاریخ (۱):
ایران در عصر باستان؛
سرآغاز هویت ایرانی
(درس‌های ۹ تا ۱۱)
صفحه‌های ۸۰ تا ۱۰۸
جغرافیا (۱):
جغرافیای طبیعی ایران
(درس ۶)
صفحه‌های ۴۶ تا ۶۰

۱۸۱- کدام عامل زمینهٔ اتّحاد و دوستی قبایل پراکندهٔ مادی‌ها را فراهم آورد؟

۱) حفظ منافع و قلمرو خویش
۲) هویت دینی و فرهنگی مشترک
۳) دفاع در برابر اقوام بیابانگرد
۴) هجوم و غارتگری‌های آشوریان

۱۸۲- عبارات کدام گزینه دربارهٔ هخامنشیان به‌درستی ذکر شده است؟

الف) کورش پس از به قدرت رسیدن، به آسیای صغیر لشکرکشی کرد و حکومت لیدی را شکست داد.

ب) در پی تسخیر بابل، تمامی بین‌النهرین و سرزمین‌های آن تحت فرمان هخامنشیان درآمد.

ج) کورش با هدف دفع حملات قبایل صحراگرد سکایی لشکرکشی‌هایی انجام داد.

د) به دستور داریوش هخامنشی، ماجرای فتح بابل بر لوحی استوانه‌ای نوشته شد.

هـ) با فتح سرزمین مصر در زمان پادشاهی کمبوجیه قلمرو هخامنشیان به نهایت وسعت خود رسید.

۱) الف ـ ب ـ هـ
۲) الف ـ ج ـ هـ
۳) ب ـ ج ـ هـ
۴) ب ـ ج ـ د

۱۸۳- چه عاملی باعث شد که سلوکیان بر متصرفات شرقی قلمرو خود نظارت و سلطهٔ کامل نداشته باشند؟

۱) رقابت و درگیری با جانشینان اسکندر در مصر
۲) ایجاد شهرهای جدید و کوچاندن یونانیان به آن‌ها
۳) سرکوبی شورش‌های گوناگون در مناطق غربی
۴) توجه به گسترش فعالیت‌های تجاری با سرزمین‌های دور و نزدیک

۱۸۴- ساسانیان در زمان حکومت چه کسی با جنبش اجتماعی و اقتصادی به رهبری مزدک مواجه شد؟

۱) شاپور اول
۲) بهرام یکم
۳) شاپور دوم
۴) قباد یکم

۱۸۵- در دورهٔ هخامنشیان مبنای قضاوت چه بوده است و چگونه انجام می‌گرفت؟

۱) قوانینی که پادشاهان پس از به سلطنت رسیدن در مورد اوضاع جامعه وضع می‌کردند. ـ رسمی و غیررسمی

۲) قوانینی که پادشاهان پس از به سلطنت رسیدن در مورد اوضاع جامعه وضع می‌کردند. ـ رسمی

۳) ترکیبی از قوانین و شیوه‌های دادرسی اقوام ایرانی و اقوام و ملت‌های غیرایرانی ـ رسمی و غیررسمی

۴) ترکیبی از قوانین و شیوه‌های دادرسی اقوام ایرانی و اقوام و ملت‌های غیرایرانی ـ غیررسمی

۱۸۶- کدام مورد، با مشخصات و ویژگی‌های رودهای ایران مغایرت دارد؟

۱) رودهایی که در آب و هوای معتدل خزری با اعتدال دمایی، جریان دارند، غالباً دائمی هستند.

۲) رودهایی که در آب و هوای گرم و خشک جریان دارند، عموماً به دو شکل طغیانی یا اتفاقی هستند.

۳) آبدهی رودها هم‌زمان با شروع دورهٔ بارش، یعنی اوایل فصل پاییز تا اواخر فصل بهار به‌تدریج افزایش می‌یابد.

۴) با توجه به ناهمواری‌ها و جهت آن‌ها، هرچه از سمت شرق به غرب حرکت کنیم، میزان آبدهی رودها بیشتر می‌شود.

۱۸۷- در مناطق کوهستانی، مکان‌هایی که سرچشمهٔ رودهای متعدد هستند، کدام‌اند و به چند نوع تقسیم می‌شوند؟

۱) کانون‌های آبگیر ـ دو نوع
۲) کانون‌های آبگیر ـ سه نوع
۳) حوضه‌های آبریز ـ دو نوع
۴) حوضه‌های آبریز ـ سه نوع

۱۸۸- کدام‌یک از عبارت‌های زیر دربارهٔ خلیج‌فارس و جزایر آن، نادرست است؟

الف) به خلیج‌های کوچک سواحل خلیج فارس، خور می‌گویند.

ب) تنگهٔ هرمز، محل اتصال خلیج فارس به اقیانوس هند و یکی از مهم‌ترین مناطق استراتژیک جهان است.

ج) برخی از جزایر خلیج فارس، مسکونی هستند که بزرگ‌ترین آن‌ها، کیش است.

د) کارون و کرخه از مهم‌ترین رودهایی هستند که به خلیج فارس می‌ریزند.

۱) الف، ج
۲) ب، د
۳) ب، ج
۴) الف، د

۱۸۹- در کدام گزینه هر دو از دلایل اهمیت دریاچهٔ ارومیه هستند؟

۱) تأمین آبزیان و گیاهان دریایی کشور ـ تأثیر در اعتدال آب‌وهوای منطقه

۲) وجود املاح و رسوبات در اطراف دریاچه که برای درمان امراض پوستی مفید است ـ اهمیت آن در حمل‌ونقل منطقه

۳) سکونت پرندگان مهاجر در جزایر متعدد دریاچه ـ تأثیر در اعتدال آب‌وهوای منطقه

۴) وجود املاح و رسوبات در اطراف دریاچه که برای درمان امراض پوستی مفید است ـ تأمین ماهی لازم برای ماهی‌گیران منطقه

۱۹۰- در رابطه با دریاچه‌های کشور ما کدام مورد به‌درستی بیان نشده است؟

۱) آب دریاچهٔ واقع بر قلهٔ سبلان از ذوب برف‌ها تأمین می‌شود.

۲) همهٔ دریاچه‌های کشور ما دارای آب شور هستند.

۳) دریاچه‌های مسیله، نیریز و هامون جزو دریاچه‌های فصلی کشور هستند.

۴) اغلب دریاچه‌های دائمی ایران در نیمهٔ غربی کشور قرار دارند.

تاریخ و جغرافیا (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.
در صورت پاسخ‌گویی نمرهٔ آن در کارنامه اعلام خواهد شد.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تاریخ (۲):
ایران؛ از ورود اسلام تا پایان صفویه
(درس‌های ۹ و ۱۰)
صفحه‌های ۸۹ تا ۱۱۳

جغرافیا (۲):
نواحی انسانی
(درس‌های ۶ و ۷)
صفحه‌های ۶۷ تا ۹۸

۱۹۱- کدام سلسله‌های مسلمان ایرانی در سدهٔ سوم تا پنجم هجری، ریشه در خاندان‌های کهن دهقـانی منطقـهٔ خراسان و ماوراءالنهر داشتند؟

۱) طاهریان ـ صفاریان
۲) زیاریان ـ صفاریان
۳) طاهریان ـ سامانیان
۴) زیاریان ـ سامانیان

۱۹۲- چرا بیشتر دوران حکومت علویان طبرستان به کشمکش و جنگ با سپاهیان خلیفه سپری شد؟ زیرا ...

۱) امیران شیعه‌مذهب علوی خود مدعی خلافت بودند.

۲) مسئلهٔ بغداد سبب دشمنی آن‌ها با سایر حکومت‌های مسلمان شد.

۳) خلیفهٔ عباسی حکومت آن‌ها را بر مناطقی که تحت تصرفشان بود منع کرد.

۴) علویان با شکست سپاهیان خلیفه، عاملان او را از شهرها بیرون رانده بودند.

۱۹۳- جرج سارتن، پدر تاریخ علم، چه‌کسی را بزرگ‌ترین پزشک اسلام و قرون وسطی شمرده است؟

۱) محمد زکریای رازی
۲) ابن‌سینا
۳) جرجیس بن جبرائیل
۴) ابوریحان بیرونی

۱۹۴- کدام گزینه دربارهٔ حوادث دوران حکومت سلجوقیان نادرست است؟

۱) در زمان آلب‌ارسلان قلمرو سلجوقیان از رود سیحون در شرق تا دریای مدیترانه گسترش یافت.

۲) طغرل با تصرف شهر بغداد، خلیفهٔ عباسی را از تسلط آل‌بویه نجات داد.

۳) در زمان ملکشاه در نبرد ملازگرد سپاهیان امپراتوری روم شرقی را شکست دادند.

۴) حکومت سلجوقی توسط تکش خوارزمشاه منقرض شد.

۱۹۵- خواجه نظام‌الملک با کدام هدف، نظام اقطاع را توسعه داد؟

۱) تقویت توان اقتصادی حکومت سلجوقی در برابر مخالفان
۲) نظارت و آباد کردن زمین‌های بایر و بلااستفاده
۳) برقراری عدالت اجتماعی و اقتصادی بین طبقات مختلف مردم
۴) حمایت از مالکیت دولتی و دیوانی در مقابل مالکیت شخصی

۱۹۶- کدام گزینه دربارهٔ خانوادهٔ زبانی و پراکندگی آن در سطح جهان درست است؟

۱) برخورداری از یک سرزمین مشترک و اینکه مردم زردپوست آسیای شرقی به دومین خانوادهٔ بزرگ زبانی از نظر تعداد سخن‌گو تعلق دارند.

۲) برخورداری از یک سرزمین مشترک و اینکه یکی از این خانواده‌ها، به‌اندازهٔ بیش از نیمی از مردم جهان، سخن‌گو دارد.

۳) برخورداری از یک ریشهٔ اصلی و اینکه مردم زردپوست آسیای شرقی به اولین خانوادهٔ بزرگ زبانی از نظر تعداد سخن‌گو تعلق دارند.

۴) برخورداری از یک ریشهٔ اصلی و اینکه یکی از این خانواده‌ها، به‌اندازهٔ بیش از نیمی از مردم جهان، سخن‌گو دارد.

۱۹۷- کدام مورد شیوهٔ زندگی مردم یک ناحیه را به مشاهده‌گر نشان می‌دهد و به چه معنا است؟

۱) چشم‌انداز که به معنای منظرهٔ قابل رویت از یک مکان است.

۲) نحوهٔ مرزبندی سیاسی و اداری نواحی که به معنای انطباق بر نواحی طبیعی و انسانی است.

۳) چشم‌انداز که به میزان انطباق مرزهای نواحی بر نواحی طبیعی و انسانی می‌پردازد.

۴) نحوهٔ مرزبندی سیاسی و اداری نواحی که بر منظرهٔ قابل رویت از مکان‌ها منطبق است.

۱۹۸- همهٔ گزینه‌های زیر از نمودهای پخش فرهنگی به حساب می‌آیند؛ به‌جز ...

۱) علاقه‌مندی به اشعار خیام در میان شاعران انگلیسی همچون فیتز جرالد

۲) ظهور اشکال مختلف خانه‌سازی در نواحی و کشورهای مختلف

۳) حضور زعفران ایرانی در بازارهای اروپایی

۴) روزه‌داری مسلمانان در کشور مالزی

۱۹۹- با توجه به انواع فعالیت‌های اقتصادی، کدام موارد درست است؟

الف) تولید کالاهایی که مواد خام آن‌ها از زمین یا دریا، استخراج می‌شود.

ب) کمک زیادی به ترسیم سایر بخش‌های اقتصادی می‌کند.

ج) به‌طور غیرمستقیم در بهبود کیفیت و کمیّت تولیدات کشور ایران، مؤثرند.

د) منجر به تغییر شکل فیزیکی یا شیمیایی مواد مختلف اولیه، می‌شود.

۱) الف و ج = نوع دوم ـ ب و د = نوع سوم

۲) الف و د = نوع دوم ـ ب و ج = نوع سوم

۳) ب و ج = نوع دوم ـ الف و د = نوع سوم

۴) ب و د = نوع دوم ـ الف و ج = نوع سوم

۲۰۰- برپایی در نزدیکی قطب‌های صنعتی و استفاده از تحقیقات دانشگاهی از ویژگی‌های کدام گزینه است؟

۱) پارک‌های علم و فناوری

۲) شرکت‌های چند ملیتی

۳) مزارع پلانتیشن

۴) دامداری‌های بزرگ تجاری

فلسفهٔ دوازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

جهان علّی و معلولی
کدام تصویر از جهان؟
صفحه‌های ۱۳ تا ۲۷

۲۰۱- اینکه رابطهٔ علیت وجودی است به چه معناست؟

۱) فرع بر وجود طرفین رابطه است.
۲) رابطه بین دو موجود مستقل برقرار می‌شود.
۳) موجودیت یک طرف وابسته به طرف دیگر است.
۴) وجود ذاتی هر دو طرف است.

۲۰۲- کدام مورد دربارهٔ اصل سنخیت نادرست است؟

۱) مردم این اصل را به طور طبیعی قبول دارند.
۲) عقلانی بودن این اصل مورد قبول تمامی فلاسفه نیست.
۳) ابزار حس به تنهایی مصادیق این اصل را درمی‌یابد.
۴) انتظار آثار متناسب با هر شیء از نتایج اصل سنخیت است.

۲۰۳- «کودکی سنگی را پرتاب می‌کند و شیشه‌ای می‌شکند. کودک حکم می‌کند که علت شکستن شیشه پرتاب سنگ است.» کدام عبارت دربارهٔ نظر او نادرست است؟

۱) از دیدگاه عموم تجربه‌گرایان حکم کودک براساس حس و تجربه بیان شده است.
۲) بنابر نظر دکارت در این حکم به یک رابطهٔ علیت خاص، مشاهده و تجربه نیز دخیل بوده است.
۳) دیوید هیوم حکم کودک را ناشی از امری روانی در اثر تعاقب پرتاب سنگ و شکستن شیشه می‌داند.
۴) بنابر نظر عمدهٔ فلاسفهٔ مسلمان این امر در تجربه یافت نمی‌شود و تنها عقل است که می‌تواند آن را دریابد.

۲۰۴- کدام گزینه به‌ترتیب نشانگر تفاوت نظریهٔ «دکارت و تجربه‌گرایان» و تشابه نظریهٔ «هیوم و فلاسفهٔ مسلمان» در باب منشأ درک و پذیرش رابطهٔ علیت است؟

۱) امکانی یا ضروری بودن رابطهٔ علیت ـ لزوم استدلال عقلانی محض برای درک علیت
۲) تجربی و فطری بودن اصل علیت ـ وابستگی شناسایی مصادیق علیت به حس و تجربه
۳) عقلانی یا تجربی بودن اصل علیت ـ عدم درک‌پذیری رابطهٔ علیت با حس و تجربه
۴) شناسایی مصادیق علیت با حس و تجربه ـ امکانی یا ضروری بودن علیت

۲۰۵- «اینکه باغبان با فراهم کردن شرایط رشد درخت، انتظار نتیجه‌ای خلاف آن را ندارد و اینکه با کاشتن درخت سیب، انتظار میوه‌ای غیر از سیب را نمی‌کشد»، به‌ترتیب و به‌طور دقیق نشان‌دهندهٔ پذیرش کدام اصول عقلی است؟

۱) علیت ـ سنخیت میان علت و معلول
۲) وجوب علّی و معلولی ـ علیت
۳) وجوب علّی و معلولی ـ سنخیت میان علت و معلول
۴) علیت ـ وجوب علّی و معلولی

۲۰۶- کدام گزینه از اوصاف مشترک اصول «سنخیّت علّت و معلول» و «وجوب علّی و معلولی» می‌باشد؟

۱) از نتایج آن این است که انسان از هر چیزی انتظار آثار متناسب با آن را دارد.

۲) کافی‌دانستن امکان ذاتی شیء برای وجودیافتن از موارد نقض آن به شمار می‌رود.

۳) نظم و قانونمندی‌های معین میان دسته‌های مختلف پدیده‌های جهان را تبیین می‌کند.

۴) از این جهت که به چگونگی رابطهٔ وجودبخشی ارتباط دارد از فروع اصل علیت محسوب می‌شود.

۲۰۷- کدام گزینه دربارهٔ نظریهٔ دموکریتوس دربارهٔ پیدایش عناصر عالم صحیح است؟

۱) برای پیدایش جهان یک قاعده و ضابطه قائل است که صدفه و اتفاق را رد می‌کند.

۲) با معنای اول از اتفاق متناظر است و انکار اصل عقلی وجوب علّی معلولی را در پی دارد.

۳) با قائل‌بودن به برخورد اتفاقی عناصر و در نتیجه پیدایش اتم‌ها، اصل سنخیت را نقض می‌کند.

۴) نمی‌توان با این نظریه معنای سوم از اتفاق را انکار کرد و برای جهان غایت مشخصی در نظر داشت.

۲۰۸- کدام گزینه درست است؟

۱) معنای اول اتفاق تنها مستلزم انکار اصل وجوب علّی و معلولی است.

۲) انکار معنای دوم اتفاق ملازم با انکار اصل سنخیت میان علت و معلول است.

۳) بدون پذیرش یک علت‌العلل نمی‌توان به‌درستی معنای سوم اتفاق را مردود دانست.

۴) در پذیرش یا عدم پذیرش معنای چهارم اتفاق، اختلاف نظر وجود دارد.

۲۰۹- به‌ترتیب هریک از عبارات زیر به کدام‌یک از معانی اتفاق مربوط می‌شود؟

الف) بدون هدف بودن نظم حاکم بر طبیعت

ب) مربوط به علم محدود و ناقص ما نسبت به حوادث پیرامونی است.

ج) تحقق حتمی معلول با صرف وجود برخی از علل ناقصه

۱) سوم ـ چهارم ـ دوم ۲) دوم ـ اول ـ چهارم ۳) سوم ـ چهارم ـ اول ۴) دوم ـ سوم ـ اول

۲۱۰- در میان معانی اتفاق کدام‌یک «محال‌بودنش مورد اجماع اکثریت فلاسفه است» و کدام‌یک «با اصل علیت و فروع آن تعارضی ندارد»؟

۱) معنای اول ـ معنای سوم ۲) معنای اول ـ معنای چهارم

۳) معنای دوم ـ معنای سوم ۴) معنای دوم ـ معنای چهارم

منطق

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

احکام قضایا
صفحه‌های ۶۲ تا ۷۱

۲۱۱- اگر قضیهٔ «نه هر که چهره برافروخت دلبری داند» صادق باشد، کدام‌یک از قضایای زیر حتماً صادق است؟

۱) بعضی از کسانی که چهره برمی‌افروزند دلبری نمی‌دانند.
۲) همهٔ کسانی که چهره برمی‌افروزند دلبری می‌دانند.
۳) هیچ‌یک از کسانی که چهره برمی‌افروزند دلبری نمی‌دانند.
۴) بعضی از کسانی که چهره برمی‌افروزند دلبری می‌دانند.

۲۱۲- با قراردادن مفاهیم کدام گزینه در جایگاه موضوع یا محمول، می‌توانیم دو قضیهٔ متضادِ کاذب بسازیم؟

۱) ماشین و بارکش
۲) آب و یخ
۳) جسم و دارای ابعاد
۴) موجود و ناموجود

۲۱۳- کدام گزینه براساس احکام تداخل، نادرست است؟

۱) اگر قضیهٔ «هر د ج است» صادق باشد، قضیهٔ «بعضی د ج است» قطعاً صادق است.

۲) اگر کذب قضیهٔ «بعضی ج د نیست» را بدانیم، صدق یا کذب قضیهٔ «هیچ ج د نیست» نامعلوم است.

۳) اگر قضیهٔ «بعضی د الف است» کاذب باشد، قضیهٔ «هر د الف است» قطعاً کاذب است.

۴) اگر بدانیم «بعضی الف ب است»، صادق است صدق یا کذب قضیهٔ «هر الف ب است» نامعلوم است.

۲۱۴- هرگاه قضیهٔ «هر کتابی نویسنده دارد» را عکس کرده سپس نقیضِ عکس آن را بسازیم کدام قضیه به دست می‌آید؟

۱) بعضی نویسنده‌ها کتاب دارند.
۲) هیچ دارای نویسنده‌ای کتاب نیست.
۳) بعضی نویسنده‌ها دارای کتاب نیستند.
۴) بعضی دارای نویسنده کتاب هستند.

۲۱۵- اگر از قضیهٔ «مجموع زوایای داخلی هر مربعی ۳۶۰ درجه است.» نتیجه بگیریم که «هر شکلی که مجموع زوایای داخلی‌اش ۳۶۰ درجه است، مربع است.»، دچار چه مغالطه‌ای شده‌ایم؟

۱) تعمیم شتاب‌زده
۲) ایهام انعکاس
۳) اشتراک لفظ
۴) توسل به معنای ظاهری

۲۱۶- در روابط ... و ... می‌توانیم از صدق یک گزاره به کذب متقابل آن حکم بدهیم و در عکس مستوی می‌توان از ... به ... حکم داد.

۱) تناقض ـ تضاد ـ صدق عکس ـ صدق اصل
۲) تداخل ـ تداخل تحت تضاد ـ کذب اصل ـ کذب عکس
۳) تناقض ـ تضاد ـ کذب عکس ـ کذب اصل
۴) تداخل ـ تداخل تحت تضاد ـ صدق اصل ـ صدق عکس

۲۱۷- علت اینکه عکس مستوی قضیهٔ موجبهٔ کلی، موجبهٔ جزئی می‌باشد، چیست؟

۱) در همهٔ مثال‌ها اگر کمیت موجبهٔ کلی تغییر نکند صدق حفظ نمی‌شود.

۲) بین موضوع و محمول موجبهٔ کلی می‌تواند رابطهٔ تساوی باشد.

۳) در قضیهٔ اصل ممکن است محمول اعم از موضوع باشد.

۴) ممکن است مصادیق موضوع و محمول یکسان باشد.

۲۱۸- در صورتی که بدانیم «بعضی ج الف است» صادق و «هر الف غیرب است» کاذب است، ارزش قضایای ذکرشده در کدام گزینه به‌ترتیب نامعلوم و صادق هستند؟

۱) هیچ الف ج نیست ـ بعضی الف غیرب نیست
۲) هیچ ج الف نیست ـ هیچ الف غیرب نیست
۳) بعضی ج الف نیست ـ بعضی غیرب الف است
۴) بعضی الف ج است ـ بعضی الف غیرب نیست

۲۱۹- پاسخ سؤالات زیر در کدام گزینه آمده است؟

اگر قضیهٔ صادق «برخی ل ن است» را داشته باشیم بین مفهوم «ل» و «ن» چه نسبتی از نسبت‌های چهارگانه نمی‌تواند برقرار باشد؟ و متناقض متداخل قضیهٔ مذکور به لحاظ ارزش صدق و کذب چگونه است؟

۱) تساوی ـ نامعلوم
۲) تباین ـ کاذب
۳) تساوی ـ کاذب
۴) تباین ـ نامعلوم

۲۲۰- یک قضیهٔ موجبهٔ کلی صادق داریم که بین موضوع و محمول آن عموم و خصوص مطلق با عام بودن محمول موضوع برقرار است. کدام گزینه دربارهٔ آن صحیح نیست؟

۱) با تغییر دادن سور آن به یک سور جزئی قضیهٔ صادقی به دست می‌آید.

۲) با تغییر سور و کیفیت قضیه به متناقض آن که قضیهٔ کاذبی است دست می‌یابیم.

۳) در صورتی که موضوع و محمول این قضیه را با هم جابه‌جا کنیم قضیهٔ کاذبی به دست می‌آید.

۴) عکس مستوی آن حتماً قضیهٔ موجبهٔ جزئی است و در صورت عدم تغییر سور اعتبار عکس آن نامعلوم است.

فلسفهٔ یازدهم

در این بخش، از میان سؤالات فلسفهٔ یازدهم و منطق تنها یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤال‌های ۲۲۱ تا ۲۳۰ «یا» به سؤال‌های ۲۳۱ تا ۲۴۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

ابزارهای شناخت
نگاهی به تاریخچهٔ معرفت
صفحه‌های ۵۰ تا ۶۸

۲۲۱- اینکه انسان می‌تواند از اشیای متفاوت استفاده‌های مختلف بکند، حاصل همکاری کدام‌یک از ابزارهای شناخت است؟

۱) قلب و عقل ۲) حس و عقل ۳) حس و قلب ۴) تجربه و قلب

۲۲۲- قلمرو کدام شناخت گسترده‌تر است؟

۱) شناخت قلبی ۲) شناخت تجربی ۳) شناخت عقلی ۴) شناخت وحیانی

۲۲۳- کدام گزینه در رابطه با «ابزار قلب» و «وحی الهی» صحیح می‌باشد؟

۱) تمامی انسان‌ها امکان شهود دارند اما از معارف وحیانی صرفاً پیامبران بهره‌مند می‌شوند.

۲) وحی الهی یک ابزار مستقل و متفاوت شناخت است که از جنس شهود نبوده و با آن فرق دارد.

۳) آگاهی از حقایق وحی برای همگان یکسان نبوده و مشروط به تأمل و تدبر در کلام الهی می‌باشد.

۴) معرفت شهودی شناختی بی‌واسطه است پس عقل انسان در درک معارف وحیانی نقشی ندارد.

۲۲۴- مناسب‌ترین ابزار برای شناخت هر یک از موارد زیر به‌ترتیب در کدام گزینه بیان شده است؟

- ذات و صفات خداوند

- تفاوت‌ها و تمایزهای اشیاء

- مشاهدهٔ عوالم ورای طبیعت

۱) عقل ـ حس ـ قلب ۲) قلب ـ حس ـ قلب ۳) حس ـ قلب ـ عقل ۴) وحی ـ عقل ـ قلب

۲۲۵- کدام گزینه نادرست است؟

۱) بحث از معرفت و شناخت در یونان باستان توأم با بررسی میزان مطابقت آن با واقعیت بود.

۲) اعتبار یا عدم اعتبار شناخت حسی، وجه اختلاف دیدگاه پارمنیدس و هراکلیتوس دربارهٔ معرفت بود.

۳) از آنجا که پارمنیدس معتقد بود حرکت وجود ندارد و اشیاء ثابت هستند، شناخت حسی را معتبر نمی‌دانست.

۴) پروتاگوراس به حقیقت به عنوان یک امر کلی و بین‌الاذهانی اعتقاد نداشت و معتقد بود حقیقت امری نسبی است.

۲۲۶- کدام گزینه با توجه به نظرات فلاسفهٔ مسلمان دربارهٔ شناخت نادرست است؟

۱) عقل و دین در احکام و یافته‌های صادق خود، وحدتی حقیقی دارند.

۲) عقل و وحی و شهود با هم می‌توانند ما را به معرفت یقینی برسانند.

۳) وحی در جای خود اعتبار کامل دارد و می‌تواند ما را به معرفت فلسفی برساند.

۴) این‌طور نیست که عقل حتی با وجود ارتکاب مغالطه به داده‌ای خلاف وحی نرسد.

۲۲۷- کدام گزینه دربارهٔ شناخت از منظر فلاسفهٔ مسلمان صحیح است؟

۱) سهروردی کوشید نظام شهودات خود را بر پایهٔ استدلالات فلسفی‌اش بنا کند.

۲) علامه طباطبایی حیطهٔ اعتبار و کاربرد عقل و شهود را کاملاً یکسان نمی‌داند.

۳) ابن‌سینا در استدلال‌های فلسفی خود به توضیح دقیق معرفت شهودی می‌پردازد.

۴) فارابی پیوند مستحکمی میان معرفت فلسفی و معرفت شهودی و وحیانی برقرار کرد.

۲۲۸- کدام گزینه دربارهٔ جریان‌های فکری در دورهٔ جدید اروپا صحیح است؟

۱) بیکن، دنباله‌روی فیلسوفان گذشته از ارسطو را نتیجهٔ محصورماندن علوم تجربی در خرافات می‌دانست.

۲) از منظر کانت مفاهیمی چون زمان و مکان حاصل همکاری دستگاه عقلانی و حسی است.

۳) تفاوت عمدهٔ دکارت با تجربه‌گرایان در پذیرش گزاره‌های عقلانی محض و مخالفت با تجربه بود.

۴) بنابر دیدگاه کانت حکم به رابطه‌ای وجودی ورای تعاقب پدیده‌ها را نمی‌توان بدون مفاهیم دستگاه ادراکی فهمید.

۲۲۹- کدام گزینه از جمله علل و عوامل ظهور جریان نسبی‌گرایی در داخل تجربه‌گرایی نیست؟

۱) عدم قطعیت احکام و قوانین تجربی

۲) پوزیتیویسم و واقع‌نمایی بیش از حد دانش تجربی

۳) محدود بودن تجربه در دستیابی به همهٔ خصوصیات اشیاء

۴) تفاوت میان تجربه‌های گوناگون انسان‌ها

۲۳۰- کدام گزینه از اصول مکتب پراگماتیسم به‌شمار نمی‌رود؟

۱) تنها ابزار ما در شناخت اشیاء حس و تجربه است.

۲) از طریق تجربه نمی‌توان به واقعیت اشیاء رسید.

۳) معیار درستی یک گزاره، کاربرد عملی آن است.

۴) کشف حقیقت کامل امری شخصی و نسبی است.

منطق

اگر به سؤال‌های ۲۲۱ تا ۲۳۰ پاسخ نداده‌اید، به سؤال‌های ۲۳۱ تا ۲۴۰ پاسخ دهید.

احکام قضایا
صفحه‌های ۶۲ تا ۷۱

۲۳۱- در کدام گزینه از صدق و کذب قضیه‌ای می‌توان به صدق و کذب دیگری پی برد و بالعکس؟

۱) بعضی کتاب‌ها فلسفی هستند. ـ هر کتابی فلسفه است.
۲) هیچ مؤمنی موحّد نیست. ـ بعضی مؤمنان موحّد هستند.
۳) هر جیوه‌ای فلز است. ـ هیچ جیوه‌ای فلز نیست.
۴) بعضی حیوانات گیاه‌خوار نیستند. ـ بعضی حیوانات گیاه‌خوار هستند.

۲۳۲- در مورد دو قضیه‌ای که صرفاً اجتماع آن‌ها محال است؛ نمی‌توان گفت ...

۱) بدون شک هر دو قضیه دارای کمّ کلی هستند.
۲) کذب یک قضیه، صدق قضیهٔ دیگر را مشخص می‌کند.
۳) این دو قضیه در هیچ حالتی کیف یکسانی ندارند.
۴) بین این دو قضیه یکی از اقسام تقابل جریان دارد.

۲۳۳- قضایای متقابلی که در آن می‌توان از صدق یک قضیه به صدق دیگری رسید، چه نام دارند و کدام عبارت دربارهٔ آن‌ها صحیح است؟

۱) متداخل ـ در آن یک طرف رابطه همواره قضیهٔ کلیه است.
۲) متضاد ـ در آن از کذب قضیهٔ کلیه نمی‌توان به کذب جزئیه رسید.
۳) متداخل ـ در آن از کذب جزئیه نمی‌توان به کذب کلیه رسید.
۴) متضاد ـ سور و نسبت دو قضیه با یکدیگر متفاوت است.

۲۳۴- در صورتی که قضیهٔ «هر انسانی خیرخواه است» صادق باشد، به‌ترتیب صدق یا کذب قضایای «بعضی خیرخواه‌ها انسان هستند»، «هیچ خیرخـواهی انسان نیست» و «بعضی انسان‌ها خیرخواه هستند» به چه صورتی است؟

۱) صادق ـ کاذب ـ صادق
۲) نامعلوم ـ نامعلوم ـ صادق
۳) صادق ـ کاذب ـ نامعلوم
۴) نامعلوم ـ کاذب ـ نامعلوم

۲۳۵- در کدام گزینه مغالطهٔ ایهام انعکاس صورت گرفته است؟

۱) بسیاری از دانشجویان از غذای سلف دانشگاه استفاده می‌کنند، پس بعضی از کسانی که از غذای سلف دانشگاه استفاده می‌کنند دانشجو هستند.

۲) برخی از داروهایی که می‌خوریم خوشمزه نیستند و بنابراین برخی از چیزهای بدمزه‌ای که می‌خوریم نیز دارو نیستند.

۳) هیچ بی‌سوادی نمی‌تواند بخواند یا بنویسد، بنابراین اگر کسی در حال مطالعهٔ کتاب یا نوشتن یک یادداشت بود، بی‌سواد نیست.

۴) هر کسی که در تهران متولد شده قطعاً ایرانی است، در نتیجه بعضی از ایرانی‌ها تهرانی نیز هستند.

۲۳۶- در کدام گزینه پس از اعمال تقابل‌های گفته‌شده به قضیه‌ای متفاوت با سایر گزینه‌ها خواهیم رسید؟

۱) متناقض متداخل «هیچ الف ب نیست»
۲) متداخل متناقض متضاد «هر الف ب است»
۳) متضاد عکس «هیچ الف ب نیست»
۴) متضاد متناقض «بعضی الف ب است»

۲۳۷- اگر قضیهٔ «بعضی الف ب نیست» را کاذب بدانیم، کدام قضیه حتماً کاذب خواهد بود؟

۱) متضاد متداخل «بعضی الف ب است»
۲) متضاد متداخل «بعضی الف ب نیست»
۳) متناقض متضاد «هر الف ب است»
۴) متداخل متناقض «هیچ الف ب نیست»

۲۳۸- محتوای کدام گزینه درست است؟

۱) اگر قضیهٔ «هیچ کتابی ارزان نیست» نادرست باشد، می‌توان نتیجه گرفت که «هر کتابی ارزان است».

۲) اگر قضیهٔ «هیچ موجودی مجرد نیست» نادرست باشد، می‌توان قطعاً گفت که «بعضی موجودات مجرد نیستند».

۳) اگر بپذیریم که «همهٔ نمرات این دانش‌آموز بیست است»، باید پذیرفت که «بعضی نمرات این دانش‌آموز بیست است».

۴) اگر بدانیم که «بعضی پروازکنندگان پرنده نیستند»، می‌توان قطعاً گفت که «بعضی پرندگان پروازکننده نیستند».

۲۳۹- اگر قضیهٔ «هر الف ب است» صادق باشد، قضیه یا قضایایی که با قطعیت می‌توانیم آن‌ها را کاذب بدانیم، چگونه خواهند بود؟

۱) فقط سالبهٔ کلیه
۲) فقط سالبهٔ جزئیه
۳) سالبهٔ جزئیه و سالبهٔ کلیه
۴) موجبهٔ جزئیه و سالبهٔ جزئیه

۲۴۰- هرگاه بدانیم که قضیهٔ «هر الف غیرب است» صادق است، در مورد صدق یا کذب قضایای «بعضی غیرب الف است»، «هیچ غیرب الف نیست» و «بعضی الف غیرب است»، به‌ترتیب می‌توان گفت:

۱) قابل تشخیص نیست ـ قابل تشخیص نیست ـ صادق است.
۲) صادق است ـ کاذب است ـ قابل تشخیص نیست.
۳) قابل تشخیص نیست ـ کاذب است ـ قابل تشخیص نیست.
۴) صادق است ـ کاذب است ـ صادق است.

دفترچهٔ شماره (۳)– دروس اختیاری نیم‌سال دوم

صبح جمعه
۱۴۰۱/۹/۴

آزمون ۴ آذر ماه ۱۴۰۱

دوازدهم انسانی

نام درس	معمولاً دانش‌آموزان در هر رده‌ی ترازی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
ریاضی و آمار	۶	۴	۳	۲	۱	
علوم و فنون ادبی	۶	۵	۳	۲	۱	
جامعه‌شناسی	۸	۷	۵	۲	۱	
عربی زبان قرآن	۶	۵	۳	۲	۱	
فلسفه	۶	۴	۳	۲	۱	

تعداد سؤال: ۴۰ — مدت پاسخ‌گویی: ۴۰ دقیقه

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شمارهٔ سؤال‌ها و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	وضعیت پاسخ‌گویی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	ریاضی و آمار (۳)	اختیاری	۱۰	۲۴۱	۲۵۰	۱۰
۲	علوم و فنون ادبی (۳)	اختیاری	۱۰	۲۵۱	۲۶۰	۱۰
۳	جامعه‌شناسی (۳)	اختیاری	۵	۲۶۱	۲۶۵	۵
۴	عربی زبان قرآن (۳)	اختیاری	۱۰	۲۶۶	۲۷۵	۱۰
۵	فلسفهٔ دوازدهم	اختیاری	۵	۲۷۶	۲۸۰	۵

ریاضی و آمار (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

دنبالهٔ هندسی
صفحه‌های ۷۳ تا ۸۵

۲۴۱- اگر $a-1,8,-4,2b,\cdots$ جملات یک دنبالهٔ هندسی باشند، جملهٔ هشتم این دنباله کدام است؟

۱) $\frac{1}{2}$ ۲) $-\frac{1}{16}$ ۳) $\frac{1}{8}$ ۴) $-\frac{1}{4}$

۲۴۲- اگر رابطهٔ بازگشتی یک دنباله به صورت $a_n=-2a_{n-1}$ و جملهٔ سوم دنباله -8 باشد، جملهٔ اول دنباله کدام است؟

۱) -2 ۲) -4 ۳) ۱ ۴) ۳

۲۴۳- بین دو عدد ۳ و ۳۸۴ شش عدد طوری قرار داده‌ایم که هشت عدد حاصل تشکیل دنبالهٔ هندسی دهند. مجموع جمله‌های دوم، چهارم و ششم این دنباله کدام است؟ (۳، جملهٔ اول دنباله است.)

۱) ۱۵۲ ۲) ۱۴۶ ۳) ۱۳۰ ۴) ۱۲۶

۲۴۴- اگر در یک دنبالهٔ هندسی، نسبت هر جمله به جملهٔ قبلی برابر $\frac{1}{2}$ و مجموع چهار جملهٔ اول آن ۱۵ باشد، جملهٔ اول دنباله کدام است؟

۱) $\frac{1}{4}$ ۲) $\frac{1}{8}$ ۳) ۴ ۴) ۸

۲۴۵- در یک دنبالهٔ هندسی با جملات مثبت، اگر مجموع دو جملهٔ اول دنبالهٔ هندسی نصف مجموع جملات سوم و چهارم آن باشد، نسبت مشترک این دنباله کدام است؟

۱) $\sqrt{2}$ ۲) ۲ ۳) $2\sqrt{2}$ ۴) ۱

۲۴۶- جملهٔ پنجم دنبالهٔ هندسی $-3,\frac{3}{5},\ldots$ کدام است؟

۱) $\frac{3}{625}$ ۲) $\frac{3}{125}$ ۳) $-\frac{3}{125}$ ۴) $-\frac{3}{625}$

۲۴۷- جملهٔ چندم دنبالهٔ هندسی $\frac{1}{2},1,2,\ldots$ برابر ۱۰۲۴ است؟

۱) دهم ۲) یازدهم ۳) دوازدهم ۴) سیزدهم

۲۴۸- مجموع ده جملهٔ اول دنبالهٔ هندسی $2,x,y,\frac{2}{27},\ldots$ کدام است؟

۱) $3(1-(\frac{1}{3})^{10})$ ۲) $2(1-(\frac{1}{3})^{10})$ ۳) $3(1-(\frac{1}{3})^{9})$ ۴) $2(1-(\frac{1}{3})^{9})$

۲۴۹- مجموع ۶ جملهٔ اول یک دنبالهٔ هندسی غیرثابت ۵ برابر مجموع ۳ جملهٔ ابتدایی آن است، نسبت مشترک این دنبالهٔ هندسی کدام است؟

۱) صفر ۲) $\frac{1}{2}$ ۳) $\sqrt[3]{4}$ ۴) ۲

۲۵۰- در یک دنبالهٔ هندسی نسبت جملهٔ ششم به جملهٔ سوم برابر $\frac{27}{8}$ و مقدار جملهٔ دوم برابر ۲ است. جملهٔ اول دنباله کدام است؟

۱) $\frac{4}{3}$ ۲) ۳ ۳) $\frac{2}{3}$ ۴) ۲

محل انجام محاسبات

علوم و فنون ادبی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

کارگاه تحلیل فصل سوم
سبک‌شناسی دورهٔ معاصر و انقلاب اسلامی
وزن در شعر نیمایی
صفحه‌های ۹۳ تا ۱۱۱

۲۵۱- هر دو مورد کدام گزینه دربارهٔ ویژگی‌های شعر و نثر دورهٔ معاصر نادرست است؟

الف) توصیف پدیده‌ها و شخصیت‌ها در نثر این دوره عینی، کوتاه، بیرونی و مشخص است.

ب) مخاطب شعر، عامهٔ مردم هستند و تفکر شاعر بیشتر زمینی و پیرامون امور دنیوی است.

ج) نثر داستانی در این دوره تنوع مضمون ندارد و به داستان‌های اقلیمی، شهری، کودکانه، زنانه و... منحصر می‌شود.

د) آرایه‌های بدیعی و بیانی به‌صورت طبیعی وارد شعر می‌شوند، ابهام در شعر معاصر پسندیده نیست و معنی‌گریزی از ویژگی‌های شعر این دوره است.

هـ) انتخاب وزن، متناسب با لحن طبیعی گفتار و زبان شعر است و صور خیال، جدید و نو هستند و تکرار تصاویر شاعران دوره‌های قبل نیستند.

۱) الف ـ ج ۲) ج ـ د ۳) د ـ هـ ۴) الف ـ ب

۲۵۲- کدام گزینه دربارهٔ ویژگی‌های سبکی نثر انقلاب، درست است؟

۱) تفکر انسان‌گرایانه (اومانیسم) که در آثار قبل از انقلاب وجود داشت، در آثار بعد از انقلاب، به طور کل از میان می‌رود.

۲) بعد از دوران جنگ، گرایش به سبک‌های جدید داستان‌نویسی بیشتر می‌شود و در دههٔ هفتاد، شاهد مینی‌مال هستیم.

۳) اندیشه‌های حاکم بر داستان‌های دههٔ اول پس از پیروزی انقلاب، ابتدا سیاسی و در مرحلهٔ بعد، اجتماعی است.

۴) در قلمروی زبانی نثر این دوره، از پایان دههٔ پنجاه تا پایان دههٔ شصت گرایش به داستان‌های بلند، بیشتر است.

۲۵۳- وزن کدام بیت «رمل مثمّن محذوف» است؟

۱) همه شب سرخ‌روی چون شفقم / کز سرشک آب ناردان برخاست

۲) شبروان در صبح صادق کعبهٔ جان دیده‌اند / صبح را چون محرمان کعبه عریان دیده‌اند

۳) دوش برون شد ز دلو یوسف زرّین‌نقاب / کرد بر آهنگ صبح جای به‌جای انقلاب

۴) نه به دولت نظری خواهم داشت / نه ز سلوت اثری خواهم داشت

۲۵۴- کدام بیت در بحر رجز سروده نشده است؟

۱) صورتگر دیبای چین گو صورت رویش ببین / یا صورتی برکش چنین یا توبه کن صورتگری

۲) چون باد صبح از بوستان آورد بوی دوستان / رفتم ز شوق از خویشتن وز خویشتن باز آمدم

۳) گرنه چون پروانه سوزی شمع را روشن چه بینی / ورنه زین پیمانه نوشی شرط و پیمان را چه دانی

۴) در تاب می‌شد جان مه چون چهره می‌افروختی / تاریک می‌شد چشم شب چون طرّه می‌پیراستی

۲۵۵- وزن کدام پاره‌شعر نیمایی نادرست ذکر شده است؟

۱) سه ره پیداست / نوشته بر سر هر یک به سنگ اندر (مفاعیلن / مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)

۲) دل من در دل شب / خواب پروانه‌شدن می‌بیند (فعلاتن فعلاتن/ فعلاتن فعلاتن فعلن)

۳) گر چه دانم همه کس عاشق اویند / لیک می‌ترسم یارب (فاعلاتن فعلاتن فعلاتن / فاعلاتن فعلاتن)

۴) نجواکنان به زمزمه نالان و بی‌قرار / با درد و سوز گرید و گوید (مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن / مفعول فاعلات فعولن)

۲۵۶- در کدام گزینه وزن درست شعر نیمایی زیر، نوشته شده است؟

«می‌رهم از خویش و می‌مانم ز خویش

هرچه برجا مانده ویران می‌شود

روح من چون بادبان قایقی

در افق‌ها دور و پنهان می‌شود»

۱) مفتعلن مفتعلن فاعلن
۲) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن
۳) مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
۴) مفعولُ مفاعلن فعولن

۲۵۷- کدام بیت، در بحر «هزج مسدّس محذوف» سروده شده است؟

۱) سرّ عشق از عقل پرسیدن خطاست / روح قدسی را چه داند اهرمن
۲) از آن روزی‌که دیدم زلف شب‌رنگش / حرام‌ست ار شبی بی‌یاد او خفتم
۳) تا برآمد در جهان آوازهٔ زلف و رخش / کیمیای کفر و دین را روز بازاری نماند
۴) سوی من بویی که آوردی تو، ماه / از آن بهتر نبود اندر جهان، راه

۲۵۸- وزن کدام‌یک از شعرهای نیمایی زیر، با تکرار «مفاعیلن» ساخته شده است؟

۱) حرف‌های ما هنوز ناتمام / تا نگاه می‌کنی / وقت رفتن است
۲) ولی افسوس و صد افسوس / ز ابر تیره برقی جست / که قاصد را میان ره بسوزانید
۳) تو نیستی که ببینی / چگونه جای تو در زندگی سبز است / هنوز پنجره باز است
۴) من خزانِ جاودانه پشت میز / یک جهان ترانه‌ام شکسته در گلو / شعر بی‌جوانه‌ام، نشسته روبه‌رو

۲۵۹- کدام بیت با پیام کلّی شعر زیر اشتراک مفهومی دارد؟

«می‌تراود مهتاب / می‌درخشد شب‌تاب / نیست یک دم شکند خواب به چشم کس و لیک / غم این خفتهٔ چند / خواب در چشم ترم می‌شکند»

۱) خلق در مهد زمین از خواب غفلت مانده‌اند / ورنه گهواره است زندان مردم بیدار را
۲) چشم عبرت باز کن، گردید چون مویت سفید / مگذران در خواب غفلت این شب مهتاب را
۳) می‌زنم در انجمن فریاد واویلا و لیک / پنبه دارد گوش اهل انجمن، من با کی‌ام؟
۴) نه خفته است آن سیه‌چشم و نه بیدار / نه مست است آن سیه‌زلف و نه هشیار

۲۶۰- کدام گزینه از دیدگاه فکری با سایر ابیات متفاوت است؟

۱) بی روی چون بهار تو، ای نوگل وجود / زرد و پریده‌رنگ چو برگ خزانی‌ام
۲) چمن از لالهٔ نورسته بود چون رخ دوست / گلبن از غنچهٔ سیراب بود چون لب یار
۳) ز نوای مرغ یاحق بشنو که در دل شب / غم دل به دوست گفتن چه خوش است شهریارا
۴) زین خوش‌ترت کجا خبری در زند که دوست / سر بی‌خبر به ما زد و از ما خبر گرفت

جامعه‌شناسی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

نابرابری اجتماعی
سیاستِ هویت
(تا پایان تنازع هویت‌ها)
صفحه‌های ۷۱ تا ۹۱

۲۶۱- کدام عبارت دربارهٔ موافقان قشربندی اجتماعی نادرست است؟

۱) از نظر آن‌ها نابرابری‌های اجتماعی نتیجهٔ تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی هستند.

۲) نقش انسان‌ها و جوامع در پدید آمدن قشربندی اجتماعی و ادامه یافتن آن را نادیده می‌گیرند.

۳) از این نکتهٔ مهم، غفلت می‌کنند که در رقابت عادلانه باید نقطهٔ شروع رقابت، یکسان باشد.

۴) از نظر آنان، مالکیت خصوصی موجب برقراری روابط ظالمانه میان افراد و در نتیجه، نابرابری اجتماعی شده است.

۲۶۲- به‌ترتیب «رهاسازی مطلق» و «کنترل مطلق» درکدام‌یک از رویکردها مطرح می‌شود و رویکرد حوزهٔ رقابت، مربوط به کدام مدل است؟

۱) رویکرد دوم ـ رویکرد اول ـ کمونیستی
۲) رویکرد اول ـ رویکرد دوم ـ لیبرالی
۳) رویکرد اول ـ رویکرد سوم ـ لیبرالی
۴) رویکرد سوم ـ رویکرد دوم ـ کمونیستی

۲۶۳- کدام گزینه، اشکالات رویکرد دوم به قشربندی اجتماعی است؟

۱) انگیزهٔ رقابت از بین می‌رود. ـ راه پیشرفت مادی مسدود می‌گردد.

۲) نقطهٔ شروع رقابت، یکسان نیست. ـ نابرابری‌های اجتماعی همیشه نتیجهٔ نابرابری‌های طبیعی نیستند.

۳) نقطهٔ شروع رقابت، یکسان نیست. ـ انگیزهٔ رقابت از بین می‌رود.

۴) نقطهٔ پایان رقابت، یکسان نیست. ـ نابرابری‌های اجتماعی همیشه نتیجهٔ نابرابری‌های طبیعی نیستند.

۲۶۴- به‌ترتیب پاسخ هریک از سؤالات زیر در کدام گزینه آمده است؟

الف) مهم‌ترین هدف جامعه‌شناسی انتقادی چیست؟

ب) وجه اشتراک جامعه‌شناسی انتقادی و جامعه‌شناسی تفسیری در چه بود؟

ج) پیامد غلبهٔ رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی چیست؟

۱) نقد وضعیت موجود و تجویز راه‌حل‌هایی برای رسیدن به وضعیت بهتر ـ هر دو علم را به معنای حسی و تجربی آن محدود می‌کنند. ـ فراتر رفتن فرهنگ از گسترهٔ تاریخی و جغرافیایی خود

۲) نقد وضعیت موجود و تجویز راه‌حل‌هایی برای رسیدن به وضعیت مطلوب ـ تأکید بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی ـ جلوگیری از سلطهٔ ساختارهای سرکوب‌گر بر انسان‌ها

۳) نقد وضعیت موجود و تجویز راه‌حل‌هایی برای رسیدن به وضعیت مطلوب ـ تأکید بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی ـ گزاره‌های انتقادی و تجویزی یا داوری دربارهٔ ارزش‌ها خارج از علوم اجتماعی و غیرعلمی قلمداد می‌شوند.

۴) توصیف و تبیین تعبیض نژادی در جوامع مختلف ـ هر دو علم را به معنای حسی و تجربی آن محدود می‌کنند. ـ جلوگیری از سلطهٔ ساختارهای سرکوب‌گر بر انسان‌ها

۲۶۵- هریک از عبارات زیر به‌ترتیب مربوط به کدام قسمت جدول است؟

- نسل‌کشی کامبوج توسط خِمِرهای سرخ

- جنبش سبک زندگی

- الگوی مطلوب قرآن

همانندسازی	سیاست هویت	الگوی تعارف
الف	ج	ب

۱) الف ـ ج ـ ب
۲) الف ـ ب ـ ج
۳) ج ـ الف ـ ب
۴) ج ـ ب ـ الف

عربی زبان قرآن (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

نِظامُ الطَّبیعَةِ
درس ۴
صفحه‌های ۵۳ تا ۷۰

■■ عیّن الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۲۶۶ - ۲۷۱)

۲۶۶- ﴿ و نُزِّلَ المَلائكةُ تَنزيلاً ﴾:

۱) و فرشتگان را قطعاً فرود آورد!
۲) و قطعاً فرشتگانی فرود آورده شدند!
۳) و قطعاً فرشتگان را فرود آورد!
۴) و فرشتگان قطعاً فرود آورده شدند!

۲۶۷- «يتمُّ التوازن من خلال وجود علاقات مُتداخلة بَين الكائنات الحيّة في هذه البيئة تمّاً!»:

۱) توازن از طریق ارتباطاتی به هم پیوسته بین موجودات زنده در آن محیط به خوبی حاصل می‌شود!
۲) تعادل واقعاً از رهگذر وجود روابطی به هم آمیخته در میان موجودات زنده در این زیست‌بوم صورت می‌پذیرد!
۳) از خلال روابطی آمیخته در میان موجودات زنده در این محیط زیست تعادل به وجود می‌آید!
۴) از طریق وجود ارتباطات پیوسته بین موجودات زنده در این محیط توازنی کامل برقرار می‌شود!

۲۶۸- «بدأتُ أُفكّر كيف يستطيعُ المُزارع أن يُراقب مزرعته طوالَ اللّيل و النّهار فَفهمت أنَّ البومات تُساعده!»:

۱) شروع کرد به اندیشیدن؛ چطور می‌تواند کشاورز از مزرعهٔ خود طی شب و روز مراقبت به عمل آورد و فهمید که جغدها بودند که به او یاری می‌رساندند!
۲) شروع به فکر کردم، چگونه کشاورز خواهد توانست در طول شب و روز از کشتزار خود نگهداری کند و فهمیدم که جغدها می‌توانند به او کمک کنند!
۳) شروع کرد به اندیشیدن؛ چگونه آن کشاورز می‌توانست از کشتزارش در طول شبانه روز مراقبت کند و فهمید که جغدها به او کمک کرده‌اند!
۴) شروع به اندیشیدن کردم؛ چگونه کشاورز می‌تواند از مزرعه‌اش در طول شب و روز مواظبت کند و فهمیدم که جغدها به او کمک می‌کنند!

۲۶۹- عیّن الخطأ:

۱) بعد شهور شاهد الفلّاح أنَّ المزرعة تتعرّض للأكل: بعد از ماه‌ها کشاورز مشاهده کرد که مزرعه‌اش در معرض خوردن قرار گرفته است!
۲) تدَخُّل الإنسان في أمور الطبيعة يُؤدي إلى اختلال توازنها: دخالت انسان در امور طبیعت منجر به بی‌نظمی تعادلش می‌شود!
۳) هذا حيوانٌ ينقل داء الطّاعون و القطّ مِن أعدائه: این حیوانی است که بیماری طاعون را منتقل می‌کند و گربه از دشمنان اوست!
۴) يهتمّ المُواطن الفهيم بنظافة البيئة اِهتماماً بالغاً: شهروند فهیم به نظافت محیط زیست اهتمام کاملی می‌ورزد!

۲۷۰- «عمو تُم سال‌ها در مزارع پنبه در بسیاری از ایالات کار می‌کرد و به او ظلم می‌شد!»:

۱) يشتغل العمّ تُم عدّة سنوات في الأراضي الزراعيّة لِلقُطن في أكثر الولايات و كان مَظلوماً!
۲) العمّ تُم كان يشتغل سنوات في مزارع القُطن في كثير من الولايات و كان يُظلم!
۳) كان العمّ تُم اشتغل أعواماً في مزارع قطن في الولايات الكثيرة و كان يُظلم!
۴) العمّ تُم كان مُشتغلاً في زراعة القُطن في ولايات كثيرة و كان قد يُظلم!

۲۷۱- **عيّن الخطأ عن المفهوم: «لا فقر كالجهل و لا ميراث كالأدب!»**

۱) أفضل ميراث للإنسان هو الأدب!
۲) أفقَر الناس على وجه الأرض هم الجاهلون!
۳) ليس للجهلاء في حياتهم أدب!
۴) لا يوجد فقر كالجهل و ميراث كالأدب!

۲۷۲- **«ما ظَنَنتُ أَنّك تُجيبُ إلى طعام قومٍ عائِلهم مَجفُوٌّ و غَنيُّهم مَدعُوٌّ!» عيّن الصّحيح:**

۱) ظَنَنتُ: فعل ماضٍ – للمتكلّم وَحده – مزيد ثلاثي – لازم – معرب / فعل، و الجملة فعلية

۲) طعام: اسم – جمع تكسير (مفرده: طعمة) – معرب – نكرة / مجرور بحرف الجرّ و مضاف

۳) تُجيبُ: فعل مضارع – للمخاطب – مزيد ثلاثى من باب (إفعال) – معلوم / فعل و فاعل و خبر لـ «أنَّ» و مرفوع

۴) مَجفُوٌّ: اسم – مفرد مذكر – اسم مفعول من فعل ثلاثي مجرّد – نكرة – معرب / حال، و مرجع الحال «عائلهم»

۲۷۳- **عيّن الخطأ في ضبط حركات الحروف:**

۱) كانَت المُفرَداتُ تَرتَبِطُ بِبَعضِ البِضائِعِ الّتي ما كانَت عِندَ العَرَب!

۲) عَلَينا أن نَعلَمَ أنَّ تَبادُلَ المُفرَداتِ بَينَ اللُّغاتِ طَبيعيٌّ!

۳) اِشتَدَّ النَّقلُ بَعدَ اِنضِمامِ إيران إلَى الدَّولةِ الإسلاميَّةِ!

۴) في اللُّغةِ العَربيَّةِ مِئاتُ الكَلِماتِ المُعَرَّبَةِ ذاتُ الأُصولِ الفارِسيَّةِ!

۲۷۴- **عيّن ما ليس فيه المفعول المطلق:**

۱) إن أكرمت الكريم إكراماً بالغاً تشاهد نتيجته!

۲) أدَّب المؤمن نفسه قبل تعليم غيره تأديباً جميلاً!

۳) كان عشّ بعض الطّيور بعيداً عن المفترسين!

۴) رغب المسافرون أن يسكنوا فى ذلك المكان رغبةً كثيرةً!

۲۷۵- **عيّن عبارة لا يُؤكَّدُ فيها إلّا كلمةٌ:**

۱) يَحضرُ الزُّملاءُ في قاعة الجامعةِ حُضوراً لِيُشارِكوا في حَفلةِ التَّخرُّج!

۲) النّاسُ يَتَمتَّعونَ بِالعلم تَمتُّعاً فَإنّه خَيرُ العَمل لِلتَّقدُّمِ و التَّطوُّرِ!

۳) نَحنُ نُقَدِّمُ هذِهِ الهَدايا لِأصدِقائِنا تَقديماً يُقبَلُ مِن جانبهم!

۴) كانَت المَرأةُ الَّتي ساعَدَت النّاسَ في الفيضانِ مُساعِدَةً لِضَحايا الفيضانِ!

فلسفهٔ دوازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

آغاز فلسفه در جهان اسلام
دورهٔ میانی
صفحه‌های ۷۰ تا ۸۶

۲۷۶- کدام‌یک از زمینه‌های رشد فلسفه، مبنایی‌تر و ریشه‌ای‌تر از سایر موارد است؟

۱) دعوت قرآن کریم و پیامبر اکرم به تعقل
۲) گسترش مباحث اعتقادی میان مسلمانان
۳) نهضت ترجمهٔ متون از سایر تمدن‌ها
۴) روی آوردن به فلسفهٔ مشاء و آراء ارسطو

۲۷۷- کدام گزینه در مورد نظریهٔ فارابی در باب فلسفهٔ سیاسی صحیح است؟

۱) نظریهٔ سیاسی فارابی، به عنوان یک فیلسوف مشائی، نزدیک به نظریهٔ ارسطو است.

۲) این نظریه حاصل اندیشه‌ورزی او در سیاست و معاشرت با سیاسیون زمان است.

۳) بر پایهٔ مجبوربودن انسان به زندگی اجتماعی، یا اصطلاحاً مدنی بالطبع بودن آن استوار است.

۴) محل تمایز مدینهٔ فاضله با سایر اجتماعات را در هم‌راستابودن با مسیر سعادت انسان می‌داند.

۲۷۸- از نظر ابن‌سینا چه چیزی انسان را به خشوع و خشیت در برابر حق می‌رساند؟

۱) اینکه طبیعت را صرفاً در ارتباط آن با ماورای طبیعت مطالعه کنیم.

۲) اینکه با گذر از حس و ورود به ماورای طبیعت، از ظاهر پدیده‌های طبیعی عبور کنیم.

۳) اینکه با افزودن بحث ارتباط ماورای طبیعت و خدا به علوم طبیعی، به باطن پدیده‌ها برسیم.

۴) اینکه به جای بررسی روابط میان پدیده‌ها، به فلسفهٔ علوم تجربی توجه کنیم.

۲۷۹- آنچه که سهروردی را از ابن‌سینا متمایز می‌کند چیست؟

۱) او به عرفان و شهود نیز توجه نشان داده و آن‌ها را تبیین کرده است.

۲) او عقل را به‌تنهایی برای شناخت هیچ حقیقتی کافی نمی‌داند.

۳) او میان شناخت عقلی و شهود قلبی ارتباط برقرار می‌کند.

۴) او از حکمت پیشینیان الگو نگرفت و یک مکتب کاملاً جدید بنا کرد.

۲۸۰- کسی که در فلسفهٔ استدلالی استاد است و کسی که فقط به شهود می‌پردازد، به‌ترتیب، طبق دسته‌بندی سهروردی از مصادیق کدام دسته از جویندگان معرفت به‌شمار می‌روند؟

۱) دستهٔ دوم ـ دستهٔ چهارم
۲) دستهٔ سوم ـ دستهٔ دوم
۳) دستهٔ چهارم ـ دستهٔ سوم
۴) دستهٔ سوم ـ دستهٔ سوم

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۴ آذر ۱۴۰۱

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ – بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، محمدابراهیم توزنده‌جانی، محمد حمیدی، کورش داودی، احمدرضا ذاکرزاده، امیر زراندوز، جواد زنگنه قاسم‌آبادی، حمیدرضا سجودی، علی سرآبادانی، علیرضا عبدی، امیر محمودیان، اسماعیل میرزایی، حامد نصیری، محمد یگانه
اقتصاد	نسرین جعفری، مائده حسنی، سارا شریفی، مهدی ضیائی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، سیدعلیرضا علویان، فرهاد علی‌نژاد، سجاد غلام‌پور، فرهاد فروزان‌کیا، مجتبی فرهادی، کاظم کاظمی، یاسین مهدیان
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آزیتا بیدقی، فاطمه صفری، ارغوان عبدالملکی، نگار غلامی
عربی زبان قرآن	درویشعلی ابراهیمی، ولی برجی، بهروز حیدربکی، مرتضی کاظم‌شیرودی، محمدعلی کاظمی نصرآبادی، علی محسن‌زاده، سیدمحمدعلی مرتضوی، سیده محیا مؤمنی، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	میلاد باغ‌شیخی، علیرضا رضایی، فاطمه سخایی، سیدعلیرضا علویان، علی‌محمد کریمی، جواد میربلوکی، میلاد هوشیار
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، حسن صدری، فرهاد قاسمی‌نژاد، علیرضا نصیری
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، مهدی جاهدی، مهسا عفتی، فرهاد علی‌نژاد

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهدی ملارمضانی، علی ارجمند	الهه شهبازی
اقتصاد	مهدی ضیایی	سارا شریفی	فاطمه صفری	زهره قموشی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان، سیدعلیرضا علویان، امیرحسین واحدی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	ارغوان عبدالملکی	ارغوان عبدالملکی	فاطمه صفری	زهره قموشی
عربی زبان قرآن	نوید امساکی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهرا دامیار	خدیجه جنت‌علی‌پور
جغرافیا	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهرا دامیار	
منطق و فلسفه	سبا جعفرزاده صابری	نیما جواهری	فرهاد علی‌نژاد	زهره قموشی
روان‌شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	فرهاد علی‌نژاد، فاطمه صفری	

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	**سیّد محمدعلی مرتضوی**
مسئول دفترچه	**زهرا دامیار**
گروه مستندسازی	**مدیر: مازیار شیروانی‌مقدم، مسئول دفترچه: زهره قموشی**
حروف‌چین و صفحه‌آرا	**مهشید ابوالحسنی**
ناظر چاپ	**حمید عباسی**

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینهٔ «۳» *(اسماعیل میرزایی)*

تاس در ۲ حالت ۳ و ۶ مضرب ۳ است که ۲ پرتاب سکه می‌کنیم و هر سکه نیز ۲ حالت دارد. در ۴ حالت دیگر تاس که مضرب ۳ نیست ۲ تاس دیگر پرتاب می‌کنیم که هر تاس ۶ حالت دارد. بنابراین:

$$n(S)=۲\times۲\times۲+۴\times۶\times۶=۸+۱۴۴=۱۵۲$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۶)

۲- گزینهٔ «۴» *(محمدابراهیم توزنده‌جانی)*

ابتدا مجموعه‌های A و B را مشخص می‌کنیم:

$$n(S)=۲^{۳}=۸$$

$$A=\{(د,د,د),(د,د,پ),(د,پ,د),(پ,د,د),(د,پ,پ),(پ,د,پ),(پ,پ,د)\}$$

$$B=\{(د,پ,پ),(پ,د,پ),(پ,پ,د),(پ,پ,پ)\}$$

$$\Rightarrow A-B=\{(د,د,د),(د,د,پ),(د,پ,د),(پ,د,د)\}$$

$$\Rightarrow n(A-B)=۴\Rightarrow \text{تعداد کل زیرمجموعه‌ها}=۲^{۴}=۱۶$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۶)

۳- گزینهٔ «۲» *(محمد یگانه)*

هر سکه ۲ حالت و تاس ۶ حالت دارد، بنابراین:

$$n(S)=۶\times۲\times۲=۲۴$$

تاس در ۳ حالت زوج و ۲ سکه در ۲ حالت یکسان هستند، پس:

$$n(A)=۳\times۲=۶$$

$$\Rightarrow P(A)=\frac{۶}{۲۴}=\frac{۱}{۴}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۴- گزینهٔ «۲» *(علی سرآبادانی)*

احتمال قرمز رنگ بودن $=P(A)$

تعداد اعضای فضای نمونه برابر تعداد گوی‌ها یعنی $۳+۵+x$ و تعداد گوی قرمز رنگ برابر ۳ است، بنابراین:

$$P(A)=\frac{۳}{۳+۵+x}=\frac{۱}{۴}\Rightarrow ۱۲=۸+x\Rightarrow x=۴$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۵- گزینهٔ «۳» *(امیر محمودیان)*

$$n(S)=\binom{۱۰}{۵}=\frac{۱۰!}{۵!\times۵!}=۲۵۲$$

برای آن‌که تعداد بازیگران بیشتر از تعداد خواننده‌ها و تعداد خواننده‌ها بیشتر از تعداد کارگردان‌ها باشد، حالات زیر قابل قبول است:

الف) ۴ بازیگر، ۱ خواننده و صفر کارگردان:

$$\binom{۵}{۴}\times\binom{۳}{۱}\times\binom{۲}{۰}=۵\times۳\times۱=۱۵$$

ب) ۳ بازیگر، ۲ خواننده، صفر کارگردان:

$$\binom{۵}{۳}\times\binom{۳}{۲}\times\binom{۲}{۰}=۱۰\times۳\times۱=۳۰$$

$$P(A)=\frac{n(A)}{n(S)}=\frac{۱۵+۳۰}{۲۵۲}=\frac{۴۵}{۲۵۲}=\frac{۵}{۲۸}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۶- گزینهٔ «۳» *(حامد نصیری)*

حداقل ۲ مهره سیاه یعنی یا ۲ تا سیاه یا ۳ تا سیاه. (دقت کنید هر ۴ مهره نمی‌توانند سیاه باشند چون فقط ۳ مهرهٔ سیاه داریم.)

$$P(A)=\frac{\binom{۳}{۲}\binom{۶}{۲}+\binom{۳}{۳}\binom{۶}{۱}}{\binom{۹}{۴}}=\frac{(۳\times۱۵)+(۱\times۶)}{۱۲۶}=\frac{۴۵+۶}{۱۲۶}$$

$$=\frac{۵۱}{۱۲۶}=\frac{۱۷}{۴۲}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۷- گزینهٔ «۲» *(محمد حمیدی)*

$$P(A-B)=P(A)-P(A\cap B)=۰/۵$$

$$P(B)=۱-P(B')=۱-۰/۶=۰/۴$$

$$\Rightarrow P(A\cup B)=P(A)+P(B)-P(A\cap B)$$

$$=\underbrace{P(B)}_{۰/۴}+\underbrace{P(A)-P(A\cap B)}_{۰/۵}$$

$$=۰/۴+۰/۵=۰/۹$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۸- گزینهٔ «۴» *(امیر زراندوز)*

ابتدا $n(S)$ را به‌دست می‌آوریم:

$$n(S)=\overset{۵}{_}\times\overset{۴}{_}\times\overset{۳}{_}=۶۰$$

حال تعداد اعداد سه رقمی که بر ۵ بخش‌پذیر باشد را از بین اعداد فضای نمونه به‌دست می‌آوریم:

$$n(A)=\overset{۴}{_}\times\overset{۳}{_}\times\underset{\{۵\}}{\underline{۱}}=۱۲$$

$$\Rightarrow P(A)=\frac{n(A)}{n(S)}=\frac{۱۲}{۶۰}=\frac{۱}{۵}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۹- گزینهٔ «۱» *(محمد حمیدی)*

در گام دوم اطلاعات توصیفی را به اطلاعات کمی تبدیل می‌کنیم.

هر چه پراکندگی متغیر مورد بررسی در جامعه بیشتر باشد برای حصول اطمینان از وجود تنوع در نمونه به اندازهٔ نمونهٔ بزرگ‌تری نیاز داریم.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۲)

۱۰- گزینهٔ «۱» *(محمد بحیرایی)*

با توجه به بلندی مستطیل میانگین داده‌ها برابر $\bar{x}=۴۰$ است.

با توجه به بلندی میلهٔ خطا، انحراف معیار داده‌ها برابر $۴۴-۴۰=۴$ $(\sigma=۴)$ است.

$$\Rightarrow \text{واریانس}: \sigma^{۲}=۴^{۲}=۱۶$$

$$\Rightarrow \frac{\sigma^{۲}}{\bar{x}}=\frac{۱۶}{۴۰}=\frac{۲}{۵}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۵)

ریاضی و آمار (۲)

۱۱- گزینهٔ «۳» *(امیر زراندوز)*

طبق تعریف تابع علامت داریم:

$$\text{sign}(\underbrace{\sqrt{۱۹}-۳}_{\text{مثبت}})=۱$$

$$\text{sign}(\underbrace{-۲}_{\text{منفی}})=-۱$$

$$\Rightarrow A=-۲-۱=-۳$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحهٔ ۳۵)

۱۲- گزینهٔ «۱» *(محمد یگانه)*

در تابع پلکانی هر ضابطهٔ آن مقداری ثابت است. پس در ضابطهٔ اول ضریب x برابر صفر و در ضابطهٔ دوم ضریب $x^۲$ برابر صفر است. در نتیجه:

$$\begin{cases}۲a+b=۰\\ a-۲b=-۵\end{cases}\Rightarrow\begin{cases}۴a+۲b=۰\\ a-۲b=-۵\end{cases}\Rightarrow ۵a=-۵\Rightarrow a=-۱$$

$$\xrightarrow[۲a+b=۰]{a=-۱} b=۲\Rightarrow a+b=-۱+۲=۱$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۱۳- گزینهٔ «۳» *(محمد بحیرایی)*

ابتدا مقدار $f(۵)$ را محاسبه می‌کنیم:

$$f(۵)=۳\left[\frac{۵}{۲}\right]+۱=۳\times۲+۱=۷$$

$$\Rightarrow g(۷)=\left[\frac{۷}{۲}-\frac{۱}{۳}\right]=\left[\frac{۲۱-۲}{۶}\right]=\left[\frac{۱۹}{۶}\right]=۳$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۱۴- گزینهٔ «۳» *(جواد زنگنه قاسم‌آبادی)*

ابتدا محدودهٔ عدد داخل هر جزء صحیح را به‌دست می‌آوریم:

$$۹<۱۵<۱۶\Rightarrow ۳<\sqrt{۱۵}<۴$$

$$\Rightarrow ۱<\sqrt{۱۵}-۲<۲\Rightarrow\left[\sqrt{۱۵}-۲\right]=۱$$

$$-۱<-۰/۰۱<۰\Rightarrow[-۰/۰۱]=-۱$$

$$۲<\sqrt{۷}<۳\Rightarrow\left[\sqrt{۷}\right]=۲$$

$$۳<\frac{۱۵}{۴}<۴\Rightarrow\left[\frac{۱۵}{۴}\right]=۳$$

$$\Rightarrow A=\frac{۳\times۱+(-۱)}{۲-۲\times(۳)}=\frac{۲}{-۴}=-\frac{۱}{۲}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۱۵- گزینهٔ «۲» *(محمد بحیرایی)*

ابتدا محدودهٔ x و سپس $\frac{x}{۲}$ را به‌دست می‌آوریم:

$$۲[x+۱]=۴\Rightarrow[x+۱]=\frac{۴}{۲}=۲\Rightarrow ۲\le x+۱<۳$$

$$\Rightarrow ۱\le x<۲\Rightarrow\frac{۱}{۲}\le\frac{x}{۲}<۱\Rightarrow\frac{x}{۲}\notin Z$$

نکته: $y=[a]+[-a]=\begin{cases}-۱ & , \quad a\notin Z\\ ۰ & , \quad a\in Z\end{cases}$

با توجه به نکتهٔ بالا برای $\frac{۱}{۲}\le\frac{x}{۲}<۱$ داریم:

$$[\frac{x}{۲}]+[-\frac{x}{۲}]=-۱$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۱۶- گزینهٔ «۳» *(احمدرضا ذاکرزاده)*

با رسم تابع $y=۲|x+۳|-۲$ می‌توان برد تابع را مشخص کرد.

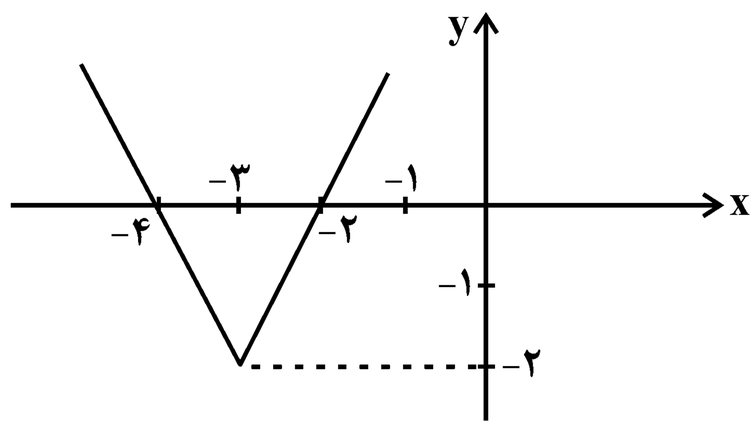

با توجه به نمودار برد تابع برابر است با:

$$\{y\in R\,|\,y\ge-۲\}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۴۰ تا ۴۴)

۱۷- گزینهٔ «۲» *(محمد بحیرایی)*

$$f(x)=۲|x-۳|+۱=\begin{cases}۲(x-۳)+۱ & , \quad x\ge۳\\ -۲(x-۳)+۱ & , \quad x<۳\end{cases}$$

$$=\begin{cases}۲x-۵ & , \quad x\ge۳\\ -۲x+۷ & , \quad x<۳\end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۴۰ تا ۴۴)

۱۸- گزینهٔ «۲» *(احمدرضا ذاکرزاده)*

$$f(x)=\begin{cases}x+۳ & , \quad x>-۳\\ -x-۳ & , \quad x\le-۳\end{cases}$$

$$\Rightarrow(f-g)(x)=\begin{cases}x+۳-۲x-۱ & , \quad x>-۳\\ -x-۳-x+۱ & , \quad x\le-۳\end{cases}$$

$$=\begin{cases}-x+۲ & , \quad x>-۳\\ -۲x-۲ & , \quad x\le-۳\end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۴۹ تا ۵۳)

۱۹- گزینهٔ «۲» *(محمد یگانه)*

ضابطهٔ تابع $(\frac{f}{g})(x)$ را به‌دست می‌آوریم: (خطی که از نقاط $(۰,-۱)$ و $(۱,۰)$ می‌گذرد.)

$$(\frac{f}{g})(x)=x-۱$$

$$\Rightarrow\frac{f(x)}{g(x)}=\frac{x^۲-۱}{g(x)}=x-۱\Rightarrow g(x)=\frac{x^۲-۱}{x-۱}$$

$$\Rightarrow g(x)=\frac{(x-۱)(x+۱)}{x-۱}=x+۱$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۴۹ تا ۵۳)

۲۰- گزینهٔ «۳» *(محمدابراهیم توزنده‌جانی)*

سهمی در نقطه‌هایی به طول صفر و ۴ محور x ها را قطع می‌کند. پس معادلهٔ سهمی به صورت $y = a(x-0)(x-4)$ نوشته می‌شود و نقطهٔ $(2,3)$ رأس سهمی است، پس:

$$x_S = \frac{0+4}{2} = 2$$

$$f(x) = ax(x-4) \xrightarrow{f(2)=3} 3 = 2a(-2) \Rightarrow a = \frac{-3}{4}$$

خط g از دو نقطهٔ $(4,0)$ و $(0,-2)$ می‌گذرد و معادله‌اش $g(x) = \frac{x-4}{2}$ است. پس:

$$(\frac{f}{g})(x) = \frac{-\frac{3}{4}x(x-4)}{\frac{x-4}{2}} \overset{x \neq 4}{=\!=} -\frac{3}{2}x$$

پس برد $\frac{f}{g}$ به صورت $R - \{-6\}$ است. چون به‌ازای $x = +4$ تابع $g(x)$ برابر صفر می‌شود و نقطه $(4,-6)$ در این تابع تعریف نشده است.

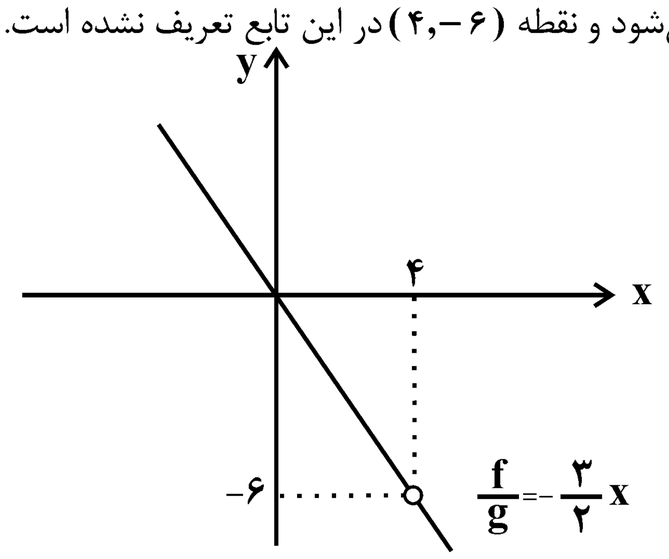

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۴۵ تا ۵۴)

اقتصاد

۲۱- گزینهٔ «۳» *(کتاب آبی)*

با کاهش تولید و پدید آمدن رکود، کارگران کمتری هم مورد نیاز است و سرمایهٔ کمتری مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ در چنین شرایطی اقتصاد دارای منابع بیکاری است که این منابع می‌توانست برای تولید کالا و خدمات استفاده شود، اما از آن‌ها برای تولید هیچ چیز استفاده نمی‌شود. وجود منابع بیکار سبب می‌شود که کشور در زیر مرز امکانات تولید قرار گیرد. دلایل مختلفی برای قرارگرفتن در درون مرز امکانات تولید به جای قرارگرفتن روی آن وجود دارد. شاید برخی از کارخانه‌ها بسته شده‌اند و یا بعضی از کارگرها بیکار هستند.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۴ و ۸۵)

۲۲- گزینهٔ «۳» *(علیرضا رضایی)*

الف) اطمینانی که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند، «پشتوانهٔ پول» به‌شمار می‌رود. زمانی که پول فلزی (طلا و نقره) رایج بود، پشتوانهٔ پول همان طلا و نقرهٔ موجود در خود پول بود. پشتوانهٔ پول کاغذی هم پول‌های فلزی و شمش‌های طلا و جواهراتی بود که نزد صراف یا بانک بود؛ اما امروزه پول‌های فلزی، کاغذی، تحریری و الکترونیکی که در دست افراد یا در حساب آن‌هاست، پشتوانه‌ای جز قدرت اقتصادی کشور ندارد.

ب) وسیلهٔ پرداخت‌های آینده: در صورتی که پول بتواند حفظ ارزش کند، می‌تواند وسیلهٔ مناسبی برای پرداخت‌های آینده نیز باشد. این وظیفهٔ پول در روزگار ما کاملاً محسوس است؛ زیرا بیشتر معاملات تجاری در مقابل پرداخت‌های آینده صورت می‌گیرد. خرید اقساطی و رد و بدل کردن حواله‌های بانکی از همین نوع است.

ج) بی‌مبالاتی و یا سوءاستفادهٔ برخی از صرافان از اعتماد مردم و یا تعداد زیاد انواع رسیدها و صرافی‌ها، که آشنایی و اعتبارسنجی آن‌ها را برای مردم سخت کرده بود، موجب شد تا دولت‌ها برای جلوگیری از بروز این‌گونه مشکلات به ناچار چاپ و انتشار اسکناس را برعهده گیرند.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه‌های ۹۵، ۹۷ و ۹۸)

۲۳- گزینهٔ «۲» *(نسرین جعفری)*

جمعیت کشور = ۴۲,۹۰۰,۰۰۰ + ۴۲,۱۰۰,۰۰۰ = ۸۵,۰۰۰,۰۰۰ نفر

جمعیت فعال = ۸۵,۰۰۰,۰۰۰ × $\frac{40}{100}$ = ۳۴,۰۰۰,۰۰۰ نفر

جمعیت بیکار + جمعیت شاغل = جمعیت فعال

⇒ جمعیت شاغل − جمعیت فعال = جمعیت بیکار

= ۳۴,۰۰۰,۰۰۰ − ۲۳,۸۰۰,۰۰۰ = ۱۰,۲۰۰,۰۰۰ نفر

نرخ بیکاری = $\frac{\text{جمعیت بیکار ۱۵ساله و بیشتر}}{\text{جمعیت فعال ۱۵ساله و بیشتر}} \times 100$

نرخ بیکاری = $\frac{10,200,000}{34,000,000} \times 100 = 30$ درصد

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

۲۴- گزینهٔ «۳» *(مهدی ضیائی)*

در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد، معمولاً سیاست‌های انبساطی پول (سیاست افزایش نقدینگی یا همان افزایش حجم پول در گردش) اعمال می‌شود.

یکی از روش‌هایی که بانک مرکزی کشورها برای کنترل تورم و تنظیم نقدینگی در گردش به کار می گیرد، سیاست بازار باز (فروش اوراق مشارکت) است. در این روش بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت (در هنگام تورم) به طور مستقیم از مقدار نقدینگی در دست مردم بکاهد یا با خرید اوراق مشارکت (در هنگام رکود اقتصادی) نقدینگی بیشتری به جامعه تزریق کند.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحهٔ ۱۰۳)

۲۵- گزینهٔ «۲» *(مهدی ضیائی)*

بیکاری ساختاری: بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست، مثلاً نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است.

بیکاری دوره‌ای: بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دورهٔ رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند. (وجود منابع غیرفعال در جامعه)

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحهٔ ۸۷)

۲۶- گزینهٔ «۴» *(مائده حسنی)*

تشریح موارد نادرست:

ب) با توجه به مفهوم فقر نسبی، می‌توان گفت که محاسبهٔ تعداد افراد فقیر بسیار پیچیده و سخت و شاید ناممکن است. از این‌رو مفهوم دیگری تعریف می‌شود به نام «فقر مطلق» که مطابق با آن می‌توان معیاری را برای سنجش میزان فقر در نظر گرفت؛ به‌عنوان مثال، مطابق با معیار بانک جهانی، افرادی که زیر ۱/۹ دلار در روز درآمد دارند، زیر خط فقر مطلق‌اند و از تأمین احتیاجات اولیهٔ زندگی خود عاجزند.

ج) در شاخص فقر مطلق، ارزش دلار، از طریق روش برابری قدرت خرید محاسبه می‌شود.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۸ و ۸۹)

۲۷- گزینهٔ «۲» *(نسرین جعفری)*

هزینهٔ سبد بازار در سال ۱۳۹۹ = (۲۰×۲۰۰) + (۵۰×۷۰۰) + (۸۰×۱۰۰۰) = ۸۰,۰۰۰ + ۳۵,۰۰۰ + ۴,۰۰۰ = ۱۱۹,۰۰۰ تومان

هزینهٔ سبد بازار در سال ۱۴۰۰ = (۲۰×۲۱۰) + (۵۰×۸۰۰) + (۸۰×۱,۵۰۰) = ۱۲۰,۰۰۰ + ۴۰,۰۰۰ + ۴,۲۰۰ = ۱۶۴,۲۰۰ تومان

$$\text{cpi برای سال ۱۴۰۰} = \frac{\text{هزینه سبد بازار در سال ۱۴۰۰} - \text{هزینه سبد بازار در سال ۱۳۹۹}}{\text{هزینه سبد بازار در سال ۱۳۹۹}} \times ۱۰۰$$

$$= \frac{۱۶۴,۲۰۰ - ۱۱۹,۰۰۰}{۱۱۹,۰۰۰} \times ۱۰۰ \simeq ۳۷/۹۸ \text{ درصد}$$

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحهٔ ۱۰۱)

۲۸- گزینهٔ «۱» *(نسرین جعفری)*

الف) در سطح دستمزد ۶ میلیون تومان، بازار به تعادل می‌رسد. یعنی دستمزد درخواستی نیروی کار برای اشتغال با دستمزد پرداختی از سوی کارفرما برابر است. در این سطح از دستمزد، تعداد عرضه و تقاضای نیروی کار نیز با هم برابر می‌شود. این تعداد یعنی ۶,۵۰۰,۰۰۰ نفر را مقدار تعادلی می‌نامند.

ب) در سطوح دستمزد بالای ۶ میلیون تومان، بازار دارای مازاد عرضه است. تعداد زیادی از افراد حاضر به کار در این سطح دستمزد هستند ولی کارفرمایان تمایلی به استخدام این تعداد از افراد با این سطح دستمزد ندارند، در نتیجه چون گروهی از افراد بیکار هستند، حاضرند با سطح دستمزد پایین‌تری کار را انجام دهند؛ در نتیجه دستمزد تا سطح رسیدن به دستمزد تعادلی پایین می‌آید.

پ) اگر دولت میزان دستمزد پرداختی به نیروی انسانی را افزایش دهد، بر روی منحنی عرضه و از نقطهٔ **O** به **B** حرکت خواهیم کرد.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۲۹- گزینهٔ «۱» *(مهدی ضیائی)*

الف) دلایل به‌وجود آمدن تورم در جامعه:

۱- نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد (فزونی تقاضا بر عرضه)

۲- هماهنگ نبودن افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید

دلایل به‌وجود آمدن تورم در کشور ما:

- افزایش درآمدهای نفتی
- نوسانات نرخ ارز

ب) دولت برای مقابله و کنترل تورم باید میزان عرضهٔ کالاها را افزایش دهد. دولت به دو روش می‌تواند عرضه را افزایش دهد؛ روش اول آن است که ظرفیت‌های تولیدی را افزایش دهد؛ اما ازآنجاکه این روش معمولاً زمان‌بر است، دولت‌ها ترجیح می‌دهند از طریق افزایش واردات، بازار را تنظیم کنند.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحهٔ ۱۰۳)

۳۰- گزینهٔ «۳» *(مائده حسنی)*

الف) استفاده از فلزات به‌عنوان پول، فعالیت‌هایی از قبیل دریانوردی و حمل و نقل را رونق بخشید.

ب) ساکنان تبت و ایران حاضر بودند کالاهای اضافی خود را به‌ترتیب با چای و غلات مبادله کنند.

ج) پشتوانهٔ رسیدها، طلا و نقره‌ای بود که نزد صرافان و بازرگانان نگهداری می‌شد.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه‌های ۹۴ و ۹۵)

روان‌شناسی

۳۱- گزینهٔ «۲» *(مهسا عفتی)*

در امتحانات تشریحی، کمترین میزان نشانه‌های بازیابی در اختیار فرد قرار داده می‌شود و برعکس، در امتحانات چند گزینه‌ای، پاسخ سؤالات در یکی از گزینه‌ها داده می‌شود و فرد تعداد زیادی نشانه در اختیار دارد.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۰۵)

۳۲- گزینهٔ «۲» *(فرهاد علی‌نژاد)*

مراحل حافظه عبارت‌اند از: رمزگردانی، ذخیره‌سازی (اندوزش) و بازیابی.

وقتی یک بیت شعر را تکرار می‌کنیم تا یاد بگیریم، در حال رمزگردانی آن هستیم (رد گزینهٔ ۱). بعد از یادگیری، تا وقتی بخواهیم بیت را بازگو کنیم، در مرحلهٔ ذخیره‌سازی یا اندوزش هستیم. بازگوکردن شعر نیز همان مرحلهٔ بازیابی است (رد گزینهٔ ۴). در مرحلهٔ بازیابی ممکن است پدیدهٔ نوک‌زبانی اتفاق بیفتد (رد گزینهٔ ۳).

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۱ تا ۹۴)

۳۳- گزینهٔ «۳» *(کتاب آبی)*

حافظه با توجه به نوع اطلاعات، به دو نوع رویدادی و معنایی تقسیم می‌شود. پاسخ به سؤال اول دربرگیرندهٔ شکل‌گیری حافظهٔ رویدادی است که به یک زمان و مکان مشخصی مربوط می‌شود؛ اما پاسخ به سؤال دوم دربرگیرندهٔ دانش عمومی افراد است و در حیطهٔ حافظهٔ معنایی قرار می‌گیرد.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۳۴- گزینهٔ «۳» *(مهدی جاهدی)*

حافظهٔ رویدادی براساس تجربهٔ مشخصی است که به یک زمان و مکان مشخص مربوط می‌شود. «آخرین مبحث تدریس شده در کلاس ریاضی» با توجه به داشتن زمان و مکان مشخص مربوط به حافظهٔ رویدادی است. همچنین حافظهٔ معنایی مربوط به ذخیرهٔ دانش عمومی است که زمان و مکان مشخص ندارد؛ پس «انواع دنباله براساس رابطهٔ بین جملات» مربوط به حافظهٔ معنایی می‌شود.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۳۵- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی)*

- اولین فن روش پس‌خبا، پیش‌خوانی کردن مطالب است.
- منظور از ساماندهی مطالب، نظم‌بخشی، دسته‌بندی و قفسه‌بندی اطلاعات است.
- بسط معنایی به این معنا است که هرچه مثال‌های بیشتری مطرح شود، مفهوم مورد نظر بهتر از سایر مفاهیم در حافظه می‌ماند.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۶ تا ۱۰۸)

۳۶- گزینهٔ «۳» *(حمیدرضا توکلی)*

نگهداری مطالب به مرحلهٔ «اندوزش» اطلاعات اشاره دارد. مرور اطلاعات از فراموشی اطلاعات جلوگیری می‌کند. گزینه‌های «۱» و «۴» به مرحلهٔ رمزگردانی و گزینهٔ «۲» به مرحلهٔ بازیابی اشاره دارند.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۰۹)

۳۷- گزینهٔ «۳» *(فرهاد علی‌نژاد)*

فراخنای ارقام، تعداد ماده‌های اطلاعاتی است که می‌توانیم در حافظهٔ کوتاه‌مدت ذخیره کنیم. این مفهوم نشان می‌دهد که ظرفیت حافظهٔ کوتاه‌مدت بین ۵ تا ۹ مادهٔ اطلاعاتی را در بر می‌گیرد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: فراخنای ارقام به محدود بودن ظرفیت حافظهٔ کوتاه‌مدت اشاره دارد.

گزینهٔ «۲»: ایجاد فضای کار فعالیت جاری ذهن، مربوط به حافظهٔ کاری است، درصورتی‌که فراخنای ارقام مربوط به حافظهٔ کوتاه‌مدت است.

گزینهٔ «۴»: شخص می‌تواند ۲۰ رقم را در حافظهٔ کوتاه‌مدتش ذخیره کند، اما به شرطی که این ۲۰ رقم را در قالب حداکثر ۹ گروه مرتب کند؛ مثلاً ارتباط‌هایی میان این ارقام ایجاد کند و آن‌ها را در ۹ دسته قرار دهد. به این ترتیب، اصل فراخنای ارقام رعایت می‌شود.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۶ و ۹۷)

۳۸- گزینهٔ «۴» *(حمیدرضا توکلی)*

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینهٔ «۱»: حافظه ابزار است نه غایت.

گزینهٔ «۲»: حافظه تماماً شبیه رایانه نیست و سعی در تعالی شناختی دارد.

گزینهٔ «۳»: حافظه در نقش تأمین داده است نه پردازش داده‌ها.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحهٔ ۱۰۹)

۳۹- گزینهٔ «۱» *(مهدی جاهدی)*

تطبیق فنون بهسازی حافظه و عامل مؤثر بر فراموشی هدف گرفته شده:

فن بهسازی حافظه	عامل فراموشی هدف گرفته شده
بیان اهمیت مطالب	عدم رمزگردانی
پرهیز از هم‌زمانی چند فعالیت (توجه ناقص)	تداخل اطلاعات
مرور کارآمد	اثر گذشت زمان
کاهش فاصلهٔ زمانی بین یادگیری یک مطلب و یادآوری آن	اثر گذشت زمان
کاهش اثر تداخل (یادگیری عمیق)	تداخل اطلاعات
یادگیری با استراحت	تداخل اطلاعات
مطالعهٔ چند حسی	تداخل اطلاعات
آزمون مکرر	مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۵، ۱۰۶ و ۱۰۹)

۴۰- گزینهٔ «۳» *(مهسا عفتی)*

از آن‌جا که شکل‌گیری حافظهٔ کاری، علاوه بر اثرپذیری از زمان، تابع میزان استفادهٔ ما هم هست، بنابراین ظرفیت ذخیره‌سازی و زمان بازیابی اطلاعات، برخلاف حافظهٔ کوتاه‌مدت، می‌تواند بیشتر باشد.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحهٔ ۹۷)

اقتصاد

۴۱- گزینهٔ «۳» *(نسرین جعفری)*

$$\text{cpi} = \text{برای یک ماه (یا یک سال) معین}$$

$$\frac{\text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) قبل} - \text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) معین}}{\text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) قبل}} \times ۱۰۰$$

هزینهٔ کالاها و خدمات مصرفی سبد خانوار در سال ۱۳۹۶ $= x$

$$۲۰ = \frac{x - ۱۴۰۰}{۱۴۰۰} \times ۱۰۰ \Rightarrow ۲۰ = \frac{x - ۱۴۰۰}{۱۴}$$

$$\Rightarrow ۲۸۰ = x - ۱۴۰۰ \Rightarrow x = ۱۶۸۰ \text{ تومان}$$

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحهٔ ۱۰۱)

۴۲- گزینهٔ «۴» *(مهدی ضیائی)*

بیکار کسی است که بالاتر از ۱۵ سال دارد و در جست‌وجوی کار است؛ اما کاری برای خود پیدا نمی‌کند. بنابراین کسانی که دانش‌آموز و دانشجو هستند و یا بازنشسته و خانه‌دارند و دنبال کار نمی‌گردند، بیکار محسوب نمی‌شوند.

هم‌چنین طبق تعریف، کسانی را که از جست‌وجوی شغل دلسرد شده‌اند بیکار محسوب نمی‌کنند!

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

۴۳- گزینهٔ «۳» *(سارا شریفی)*

الف) در اقتصاد ایران، عامل «بی‌ثباتی در قیمت‌ها» بر بی‌ثباتی بازار کار و فعالیت اقتصادی اثر منفی قابل توجهی گذاشته است و یکی از عوامل مهم بیکاری و رکود به‌شمار می‌رود.

ب) دولت‌ها موظف‌اند از طریق «حمایت از شرکت‌های تولیدی» و «مبارزه با فساد»، با فقر و بیکاری مبارزه کنند.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحهٔ ۹۰)

۴۴- گزینهٔ «۴» *(نسرین جعفری)*

الف)

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیشتر}}{\text{جمعیت فعال ۱۵ ساله و بیشتر}} \times ۱۰۰$$

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{۱۱,۲۷۷,۰۰۰}{۳۴,۷۰۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ \simeq ۳۲ \text{ درصد}$$

ب) چرا بیکاری را بیشتر از آنچه اعلام می‌شود، احساس می‌کنیم؟

* کسانی که از جست‌وجوی شغل دلسرد شده‌اند، بیکار محسوب نمی‌شوند.
* همهٔ کسانی را که به صورت پاره‌وقت مشغول به‌کارند شاغل به حساب می‌آورند، در حالی که آن‌ها در جست‌وجوی شغل تمام وقت هستند و خود را شاغل به حساب نمی‌آورند.
* همهٔ کسانی را که در غیر از زمینهٔ تخصصی‌شان مشغول به‌کار و فعالیت باشند، شاغل محسوب می‌کنند.
* برخی افراد نیز ممکن است به دلایلی مانند اشتغال در بخش غیررسمی یا به امید بهره‌مندی از بیمهٔ بیکاری و ... با مأموران آمارگیری دربارهٔ وضعیت شغلی خود با صداقت برخورد نکنند.

* مجموعهٔ این دلایل سبب می‌شود که نرخ بیکاری از مقدار واقعی‌اش فاصله داشته باشد. ولی در هر صورت نرخ بیکاری بهترین سنجه برای مشخص شدن وضعیت بیکاری در جامعه است.

ج) عرضه‌کنندهٔ نیروی کار، همان کارگرانی هستند که با نیروی بدنی و یا فکری خود، محصول یا خدمتی را تولید می‌کنند و حاضرند کار خود را در اختیار تقاضاکنندگان قرار دهند. تقاضاکنندگان نیروی کار، صاحبان شرکت‌ها و کارخانه‌ها یا سرمایه‌گذارانی هستند که نیروی کار را استخدام می‌کنند و گاهی در اقتصاد به آن‌ها کارفرما هم می‌گویند.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

۴۵- گزینهٔ «۱» *(مائده حسنی)*

تشریح موارد نادرست:

الف) امروزه پول‌های فلزی، کاغذی، تحریری و الکترونیکی که در دست افراد یا در حساب آن‌هاست، پشتوانه‌ای جز قدرت اقتصادی کشور ندارد.

ب) نقش اصلی پول در مبادلات، آسان‌سازی مبادله است.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۴۶- گزینهٔ «۳» *(کنکور سراسری ۹۷)*

$$\text{تورم} = \frac{\text{سطح قیمت قبلی} - \text{سطح قیمت جدید}}{\text{سطح قیمت قبلی}} \times ۱۰۰$$

$$\text{تورم کالای } B = \frac{۷۴۸,۱۲۰ - ۶۳۴,۰۰۰}{۶۳۴,۰۰۰} \times ۱۰۰$$

$$= ۰/۱۸ \times ۱۰۰ = ۱۸ \text{ درصد}$$

$$\Rightarrow B \text{ تورم کالای } = A \text{ تورم کالای } = C \text{ تورم کالای } = ۱۸ \text{ درصد}$$

$$A \text{ کالای } \Rightarrow ۰/۱۸ = \frac{۶۶,۵۵۲ - x}{x} \Rightarrow ۰/۱۸x = ۶۶,۵۵۲ - x$$

$$\Rightarrow ۱/۱۸x = ۶۶,۵۵۲ \Rightarrow x = \frac{۶۶,۵۵۲}{۱/۱۸} = ۵۶,۴۰۰$$

$$C \text{ کالای } \Rightarrow ۰/۱۸ = \frac{y - ۹۵,۴۰۰}{۹۵,۴۰۰} \Rightarrow ۱۷,۱۷۲ = y - ۹۵,۴۰۰$$

$$\Rightarrow y = ۱۱۲,۵۷۲$$

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحهٔ ۱۰۱)

۴۷- گزینهٔ «۱» *(کتاب آبی)*

الف) در سطح دستمزد ۳/۵ میلیون تومان، بازار به تعادل می‌رسد و تمامی ۳۰ نفر متقاضی کار به استخدام در می‌آیند. یعنی دستمزد درخواستی نیروی کار برای اشتغال با دستمزد پرداختی از سوی کارفرما برابر است.

ب) در سطوح دستمزد بالاتر از دستمزد تعادلی (۴ میلیون تومان) بازار دارای مازاد عرضه است.

تعداد زیادی از افراد حاضر به کار در این سطح دستمزد هستند ولی کارفرمایان تمایلی به استخدام این تعداد از افراد با این سطح دستمزد ندارند. در نتیجه چون گروهی از افراد بیکار هستند، حاضرند با سطح دستمزد پایین‌تری کار را انجام دهند، در نتیجه دستمزد تا سطح رسیدن به دستمزد تعادلی پایین می‌آید.

ج) در سطوح دستمزد پایین‌تر از دستمزد تعادلی (۲ میلیون تومان) بازار با مازاد تقاضا روبه‌رو است.

در این سطح از دستمزد به دلیل پایین بودن آن، مؤسسات و بنگاه‌ها تمایل زیادی به استخدام نیروی کار دارند ولی نیروی کار حاضر به استخدام با این سطح از دستمزد نیست، در نتیجه کارفرمایان مجبور می‌شوند سطح دستمزد را افزایش دهند، در این حالت تمایل افراد برای استخدام نیز افزایش می‌یابد. دستمزد تا رسیدن به سطح دستمزد تعادلی افزایش می‌یابد.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۴۸- گزینهٔ «۳» *(سارا شریفی)*

زمانی که اقتصاد کشور گرفتار تورم می‌شود، برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن، بانک مرکزی سیاست کاهش نقدینگی یا همان کاهش حجم پول در گردش (سیاست پولی انقباضی) را به‌کار می‌گیرد.

بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به‌طور مستقیم از مقدار نقدینگی در دست مردم بکاهد.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحهٔ ۱۰۳)

۴۹- گزینهٔ «۳» *(سارا شریفی)*

الف) در فقر نسبی، تعریف فقر نسبت به وضعیتی که در آن هستیم صورت می‌گیرد و در نتیجه معیار فقر در مناطق و زمان‌های مختلف متفاوت است.

ب) با توجه به تعریف فقر نسبی، محاسبهٔ تعداد افراد فقیر بسیار سخت، پیچیده و شاید ناممکن است. در نتیجه مفهوم فقر مطلق به کار گرفته می‌شود.

ج) در شاخص فقر مطلق، ارزش دلار از طریق روش برابری قدرت خرید محاسبه می‌شود.

د) می‌توان میزان تولید ناخالص داخلی یا درآمد سرانهٔ کشورها را معیاری برای رتبه‌بندی کشورها از نظر فقر، در نظر گرفت.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحهٔ ۸۹)

۵۰- گزینهٔ «۲» *(سارا شریفی)*

زمانی که اقتصاد کشور دچار تورّم می‌شود، برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن، بانک مرکزی سیاست کاهش نقدینگی یا همان کاهش حجم پول در گردش را به‌کار می‌گیرد.

بانک مرکزی می‌تواند با اعمال سیاست بازار باز (= فروش اوراق مشارکت): (در این روش بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به مردم به‌طور مستقیم از مقدار پول در دست مردم بکاهد.) تورم را کنترل و نقدینگی در گردش را کاهش دهد.

در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد. بانک مرکزی سیاست افزایش نقدینگی در گردش را به‌کار می‌گیرد. بانک مرکزی می‌تواند با خرید اوراق مشارکت در دست مردم به‌طور مستقیم نقدینگی را به جامعه تزریق کند.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحهٔ ۱۰۳)

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

۵۱- گزینهٔ «۳» *(مجتبی فرهادی)*

طبق نظریهٔ ارسطو نام‌گذاری «سبک حماسی» براساس موضوع و نوع و «سبک فکاهی» براساس هدف است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۶۰ تا ۶۲، ۶۴ و ۶۵)

۵۲- گزینهٔ «۳» *(مجتبی فرهادی)*

سه مورد نادرست است.

ب) دشمنی با استعمار و استبداد یکی از موضوعاتی بود که در نثر روزنامه‌ای بسیار مورد توجّه قرار گرفت.

ج) نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون، از کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی به جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی تغییر کرد.

د) در نثر این دوره واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشنا کمتر می‌شوند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۳ تا ۴۶)

۵۳- گزینهٔ «۳» *(مجتبی فرهادی)*

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینهٔ «۱»: نثر در دوران مشروطه با هدف تأثیر بر عامهٔ مردم گسترش یافت.

گزینهٔ «۲»: نثر فارسی از آغاز سلطنت ناصرالدین‌شاه به سمت سادگی و روانی پیش رفت.

گزینهٔ «۴»: اکثر نویسندگان این دوره، داستان را مطابق ذوق عامهٔ مردم می‌نوشتند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۵ و ۴۶)

۵۴- گزینهٔ «۴» *(عزیز الیاسی‌پور)*

در بیت گزینهٔ «۴»، شکوه از اوضاع زمانه (اینکه اکثر افراد بی‌دردند و لایق شنیدن شکوه‌های شاعر نیستند) و غم‌گرایی دیده می‌شود که از ویژگی‌های سبک خراسانی نیست.

در گزینهٔ «۱» روح نشاط و خوش‌باشی، در گزینهٔ «۲» پند و اندرز ساده و عملی و در گزینهٔ «۳» توصیفات طبیعی و عینی از ویژگی‌های سبک خراسانی هستند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحهٔ ۶۳)

۵۵- گزینهٔ «۲» *(فرهاد فروزان‌کیا)*

این بیت از صائب تبریزی است و مضمون‌سازی صائب با استفاده از تخم سوخته (که امکان رشد ندارد)، نشان از شعر سبک هندی دارد.

ویژگی‌های شعر دورهٔ بیداری در سایر ابیات:

گزینهٔ «۱»: آوردن واژگان فرنگی (پارلمان – کنگره به معنای مجلس)

گزینهٔ «۳»: نوآوری در عرصهٔ تخیّل (تشبیه روشنایی شب به فکرهای عرفانی)؛ از ایده‌آل اثر میرزادهٔ عشقی

گزینهٔ «۴»: استفاده از لغت کهن (نَژند)؛ شعر از بهار است که از شاعران سنت‌گرای این عصر بود. ضمناً در این بیت مضمون «وطن» به کار رفته است که از ویژگی‌های فکری عصر بیداری است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۴)

۵۶- گزینهٔ «۴» *(سیدعلیرضا احمدی)*

«دست جود» و «پای قدرت» اضافهٔ اقترانی است و بیت دارای موازنه است.

(دست- پای / جودت- قدرت / جهان- فلک / همی- همی / بخشد- ساید)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: موازنه: هم- هم / عقل- شرع، دویده- خزیده / در- در / رکابت- پناهت / استعاره: دویدن عقل و خزیدن شرع استعاره و تشخیص می‌باشند.

گزینهٔ «۲»: دامن آفاق: اضافهٔ استعاری / موازنه: از- وز / عکس- یاد / رخت- لبت / دامن- خاطر / آفاق- عشاق / گلستان- طربناک

گزینهٔ «۳»: گوش چرخ: تشخیص و استعاره / موازنه: ز- ز / آب- بانگ / دیده- ناله / من- من / فرش- گوش / خاک- چرخ / تر- کر / می‌شد- می‌گشت

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۵۷- گزینهٔ «۳» *(محسن اصغری)*

کلمات دو مصراع دارای سجع‌های متوازن و متوازی هستند، به‌جز دو کلمهٔ آخر مصراع‌ها. پس موازنه دیده نمی‌شود.

ماه نو: استعاره از معشوق ـ باغ: استعاره از محفل

سیب می: تشبیه (شراب به سیب تشبیه شده است)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: این بیت موازنه و تشبیه ندارد. (استعاره و تشخیص دارد: عقل و عشق گوید)

گزینهٔ «۲»: این بیت استعاره ندارد. (موازنه و تشبیه دارد؛ تشبیه: زنجیر دو زلف)

گزینهٔ «۴»: این بیت استعاره ندارد. (موازنه و تشبیه دارد؛ تشبیه: مصر مملکت و بحر سلطنت)

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۵۸- گزینهٔ «۴» *(کاظم کاظمی)*

ترصیع: مقابل هم قرار گرفتن سجع‌های متوازی یا تقابل کلمات هم‌وزن در هر دو مصراع که در حرف (حروف) پایانی نیز مشترک هستند.

تلمیح: اشاره به «ستّار العیوب و علّام الغیوب» و «تعزّ مَن تشاء و تذلّ مَن تشاء»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: موازنه دارد، اما ترصیع و تلمیح ندارد.

گزینهٔ «۲»: موازنه و تلمیح دارد، اما ترصیع ندارد.

گزینهٔ «۳»: ترصیع دارد، اما تلمیح ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۳)، بدیع لفظی و معنوی، ترکیبی)

۵۹- گزینهٔ «۳» *(سجاد غلام‌پور)*

تشبیه: ۱) مویِ میان ۲) دو زلف به افعی ضحاک ۳) چهره به جام جم

تلمیح: اشاره به داستان ضحاک ماردوش و هم‌چنین جام جهان‌نمای جمشید

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: تشبیه: زلیخامشربان/ تلمیح: به داستان حضرت یوسف (ع) اشاره دارد.

گزینهٔ «۲»: تشبیه: ۱) مرغ دل: اضافهٔ تشبیهی/ ۲) دام زلف: اضافهٔ تشبیهی/ ۳) دانهٔ خال: اضافهٔ تشبیهی/ ۴) طایر اندیشه: اضافهٔ تشبیهی/ ۵) دام هوس: اضافهٔ تشبیهی/ این بیت فاقد تلمیح می‌باشد.

گزینهٔ «۴»: تشبیه: هر سوخته‌جانی که عقیق (لب) تو را مکیده، اگر چون «خضر» به هر جا پا نهد، آن‌جا سبز می‌شود. (تشبیه «سوخته‌جان» به «خضر»)/ تلمیح: اشاره به «ماجرای حضرت خضر (ع) که به هر جا قدم می‌نهاد، آن‌جا سرسبز و باطراوت می‌شد.»

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۶۰- گزینهٔ «۳» *(محسن اصغری)*

الف) تلمیح دارد به داستان حضرت خضر که با نوشیدن آب بقا جاودانه شد.
ب) تلمیح ندارد.
ج) به داستان منصور حلّاج و به دار آویخته شدن او اشاره دارد.
د) به داستان کوه کندن فرهاد از داستان «خسرو و شیرین» اشاره دارد.
هـ) به داستان حضرت ابراهیم که آتش بر او گلستان شد، اشاره دارد

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۳)

۶۱- گزینهٔ «۴» *(کاظم کاظمی)*

تضمین: سیف فرغانی مصراع دوم را از بیت زیر، سرودهٔ سعدی، تضمین کرده است:

خون سعدی است نصیحت چه کند گر نکند / مشک دارد نتواند که کند پنهانش

استعاره: مشک ← شعر و سخن ارزشمند

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: تضمین: سیف فرغانی مصراع دوم را از بیت زیر از سعدی تضمین کرده است:

«دوست دارم که بپوشی رخ همچون قمرت / تا چو خورشید نبینند به هر بام و دَرَت»

(استعاره: ندارد)

گزینهٔ «۲»: تضمین: سیف فرغانی مصراع دوم را از بیت زیر، سرودهٔ سعدی تضمین کرده است:

«بگذار تا بگریم چون ابر در بهاران / کز سنگ ناله خیزد روز وداع یاران»

(استعارهٔ مصرّحه: ندارد؛ توجّه: استعارهٔ موجود در این بیت، مکنیّه است)

گزینهٔ «۳»: تضمین: شهریار مصراع دوم را از بیت زیر از حافظ تضمین کرده است:

«منم که شهرهٔ شهرم به عشق ورزیدن / منم که دیده نیالوده‌ام به بد دیدن»

(استعاره: ندارد)

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۶۲- گزینهٔ «۳» *(یاسین مهدیان)*

این بیت، فاقد تناسب (مراعات‌نظیر) است.

توجه داشته باشید که «دور» در این بیت، در معنای «روزگار» به‌کار رفته است و معنای ثانویهٔ آن که «گردش جام شراب» است، در این بیت کاربرد ندارد و می‌تواند با واژهٔ «جام»، ایهام تناسب به‌وجود آورد؛ نه «تناسب».

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: بین «امروز» و «فردا» تناسب وجود دارد. (توجه داشته باشید که بین «امروز» و «فردا»، تضادی وجود ندارد).

گزینهٔ «۲»: بین «مسجد» و «خدا» تناسب وجود دارد.

گزینهٔ «۴»: در ادبیات پارسی، «بلبل» نماد عاشق و «گل» نماد معشوق است که با یک‌دیگر تناسب دارند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۲۹ و ۳۰)

۶۳- گزینهٔ «۳» *(سیدعلیرضا احمدی)*

«جام باده، [مانند] کشتی است»، «غم [مانند] بحر پر موج»: تشبیه / تلمیح ندارد./ «کشتی و موج و بحر»: مراعات نظیر دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «یوسف و زلیخا»: مراعات نظیر / اشاره به داستان حضرت یوسف (ع): تلمیح / «یوسف‌صفت»: تشبیه

گزینهٔ «۲»: «خاک، باد، آب، آتش»: مراعات نظیر / «آب حیوان»: اشاره به آب حیات که در ظلمات است: تلمیح / «آتش عشق»: اضافهٔ تشبیهی

گزینهٔ «۴»: «غنچه به عیسی، شاخ به مهد، گل به مریم، خاموشی به مهر»: تشبیه / «اشاره به داستان حضرت عیسی (ع)»: تلمیح / «گل و غنچه و شاخ»: تناسب

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۶۴- گزینهٔ «۴» *(سجاد غلام‌پور)*

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: اشاره به داستان حضرت آدم و اخراج او از بهشت به‌خاطر خوردن میوهٔ ممنوعه دارد.

گزینهٔ «۲»: اشاره به داستان منصور حلاج دارد.

گزینهٔ «۳»: ید بیضا اشاره به نورانی شدن دست حضرت موسی (ع) دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۳)

۶۵- گزینهٔ «۳» *(سیدعلیرضا احمدی)*

گزینهٔ «۳»: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن (۱۴هجا)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: فعولن فعولن فعولن فعل (۱۰ هجا)

گزینهٔ «۲»: مفاعیلن مفاعیلن فعولن (۱۱هجا)

گزینهٔ «۴»: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فَعَلن (۱۳ هجا)

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۶۶- گزینهٔ «۳» *(سجاد غلام‌پور)*

الگوی صورت سؤال و بیت گزینهٔ «۳» بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» می‌باشند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینهٔ «۲»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

گزینهٔ «۴»: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۶۷- گزینهٔ «۳» *(مجتبی فرهادی)*

تقطیع هجایی یک مصراع از بیت صورت سؤال و یک مصراع از بیت گزینهٔ «۳»:

گو	یَم	بِ	تُ	نا	مِ	آن	شِ	کَر	لَب
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
هر	گُل	کِ	زِ	خا	کِ	مَن	بِ	رو	یَد
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: ---U/U--/---U/U--

گزینهٔ «۲»: ---U/-U-U/U--

گزینهٔ «۴»: --U/U--U/U--U/U--

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۶۸- گزینهٔ «۴» *(کنکور خارج از کشور ۱۴۰۱)*

ابیات گزینه‌های «۱، ۲ و ۳» در پی بیان این نکته‌اند که عبادت، تضرع و گریه و زاری نیمه‌شب و سحرگاه به درگاه خداوند، تأثیر خود را می‌گذارد و برای انسان قبول درگاه الهی، دفع بلایا و ارزشمندی را به همراه دارد.

در بیت گزینهٔ «۴»، حافظ شوق لب معشوق را دلیل ازیادبردن ورد سحرگاه (عبادت سحرگاهی) و درس شبانه می‌داند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحهٔ ۳۸)

۶۹- گزینهٔ «۳» *(کنکور سراسری ۹۱، با تغییر)*

مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»: توصیه به راستی و صداقت و نکوهش دورویی و ریا و آوردن تمثیل‌هایی مانند صبح نخستین (اوایل صبح ـ هوای گرگ و میش) برای پرورش این مفهوم

مفهوم بیت گزینهٔ «۳»: ستایش نیرومندی و نکوهش تنبلی و سستی

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحهٔ ۶۷)

۷۰- گزینهٔ «۲» *(کنکور خارج از کشور ۹۸)*

در بیت صورت سؤال و بیت گزینهٔ «۲»، شاعر به کسی که از کاروان همراهان بازمانده است، هشدار می‌دهد که در غفلت نماند و خود را به آن‌ها برساند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحهٔ ۴۶)

علوم و فنون ادبی (۲)

۷۱- گزینهٔ «۴» *(یاسین مهدیان)*

«د»: «بیدل دهلوی» را به‌سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به‌کاربردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم.

«الف»: سبک شعر «وحشی بافقی» حدّواسط سبک دورهٔ عراقی و دورهٔ بعد، یعنی سبک هندی است.

«ب»: برخی از تک‌بیت‌های غزل «صائب»، شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری از آن‌ها، به‌صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.

«ج»: ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره که زبان غزل این دوره را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن «کلیم» را برجسته ساخته است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۷۲- گزینهٔ «۳» *(سیدعلیرضا علویان)*

اصفهان به‌عنوان پایتخت ادبی و محل اجتماع شعرا و فضلا در دورهٔ سبک هندی (هم‌زمان با رشد و پیشرفت ادبیات در هند) به‌شمار می‌رفت.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفحهٔ ۵۹)

۷۳- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی)*

شاعران این دوره (از جمله مکتب وقوع) تشخیص داده بودند که در شعر باید به سمت واقع‌گویی و حقیقت‌گویی گام بردارند. نمود این واقع‌گرایی در عشق، گلایه و تندی با معشوق است که در گزینهٔ «۲» دیده می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

۷۴- گزینهٔ «۳» *(مجتبی فرهادی)*

بیت فاقد استعاره است. («پای گریز» و «دست دعا»: اضافهٔ اقترانی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: «طاووس آتشین‌پر»: استعاره از خورشید

گزینهٔ «۲»: «آتشین‌سیما بودن خس»: تشخیص و استعاره

گزینهٔ «۴»: «طلوع باده»: اضافهٔ استعاری (باده به آفتابی تشبیه شده است که طلوع دارد.)

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۱ تا ۷۶)

۷۵- گزینهٔ «۴» *(محسن اصغری)*

«دامان فلک» ترکیب اضافی (اضافهٔ استعاری) و تشخیص است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: «پایهٔ نظم» ترکیب اضافی و اضافهٔ استعاری غیرتشخیص است.

گزینهٔ «۲»: «غنچهٔ خندان» ترکیب وصفی و تشخیص است. گل خندان، استعارهٔ مصرحه از معشوق است.

گزینهٔ «۳»: «خوان وصل» اضافهٔ تشبیهی و «دست ارادت» اضافهٔ اقترانی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحهٔ ۷۴)

۷۶- گزینهٔ «۳» *(سیدعلیرضا احمدی)*

در گزینهٔ «۳»، همهٔ ترکیب‌ها، ترکیب اضافهٔ تشبیهی هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: چشم امید: اضافهٔ اقترانی است و باقی ترکیب‌ها اضافهٔ تشبیهی می‌باشند.

گزینهٔ «۲»: بال‌های باد: اضافهٔ استعاری است و باقی ترکیب‌ها اضافهٔ تشبیهی می‌باشند.

گزینهٔ «۴»: دیدهٔ منت: اضافهٔ اقترانی است و باقی ترکیب‌ها اضافهٔ تشبیهی می‌باشند.

نکتهٔ مهم درسی:

اضافهٔ اقترانی، ترکیب اضافی است که در اغلب موارد، مضاف عضوی از بدن است و مضاف‌الیه یک مفهوم ذهنی است. برای تشخیص اضافهٔ اقترانی دو روش وجود دارد. اولی اینکه میان مضاف و مضاف‌الیه آن عبارت «به نشانهٔ» اضافه کرد و دیگری این که اضافهٔ اقترانی برعکس اضافهٔ استعاری، عینیت دارد و توهمی نیست. مثل «دستِ ادب» که دیده می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، ترکیبی)

۷۷- گزینهٔ «۲» *(سیدعلیرضا احمدی)*

در گزینهٔ «۲»، «در رنجش» استعارهٔ مکنیه از نوع غیرتشخیص است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «دل چاک قلم»: تشخیص و استعارهٔ مکنیه می‌باشد.

گزینهٔ «۳»: «خون شقایق»: اضافهٔ استعاری و دارای تشخیص است.

گزینهٔ «۴»: «بازگویی ماجرای چشم شاعر به مردم توسط سرشک»: استعاره و تشخیص است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحهٔ ۷۴)

۷۸- گزینهٔ «۲» *(سیدعلیرضا احمدی)*

«نامحرم بودن زبان» در بیت «الف» و «جنگ دل و عقل» در بیت «هـ» تشخیص است.

توجه: خطاب قرار دادن «سرو» در بیت «ج» و «صنم» در بیت «د» تشخیص ندارد؛ چرا که هر دو استعارهٔ مصرحه از یار هستند و طبیعتاً خطاب قرار دادن یار، فاقد تشخیص است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۷۹- گزینهٔ «۲» *(یاسین مهدیان)*

این بیت، در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است که علاوه بر وزن‌واژهٔ «فاعلاتن»، دارای وزن‌واژهٔ «فاعلن» نیز می‌باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: وزن بیت، «فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن» است که فقط وزن‌واژهٔ «فعلاتن» در آن به‌کار رفته است.

گزینهٔ «۳»: وزن بیت، «فعولن فعولن فعولن فعولن» است که تنها وزن‌واژهٔ «فعولن» در وزن بیت وجود دارد.

گزینهٔ «۴»: وزن بیت، «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» است که فقط وزن واژهٔ «مستفعلن» در آن به‌کار رفته است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۶)

۸۰- گزینهٔ «۳» *(سیدعلیرضا علویان)*

وزن این بیت «فعولن فعولن فعولن فعولن» است، در حالی‌که سایر ابیات یک هجا کمتر دارند و در وزن «فعولن فعولن فعولن فعل» سروده شده‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحهٔ ۶۴)

علوم و فنون ادبی (۱)

۸۱- گزینهٔ «۱» *(مجتبی فرهادی)*

الف) طبق نظریهٔ ارسطو نام‌گذاری سبک تعلیمی براساس هدف بوده است و سبک فلسفی نیز براساس قلمرو دانشی نام‌گذاری شده است.

ب) تقسیم‌بندی شعر فارسی توسط بهار، بر مبنای حوزهٔ جغرافیایی و تاریخی صورت گرفته است.

ج) چهارمین دورهٔ نثر فارسی در تقسیم‌بندی بهار، دورهٔ سبک عراقی است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۸۲- گزینهٔ «۲» *(فرهاد علی‌نژاد)*

در بیت «ب» توصیف بهار، زبان ساده و استفاده از شکل تاریخی فعل «بمگذر» نشان از سبک خراسانی دارند. در بیت «ج» لحن حماسی و زبان ساده و روان و در بیت «د» نیز استفاده از لغت کهن (مهتران) و سادگی زبان از ویژگی‌های سبک خراسانی‌اند.

تشریح دیگر ابیات:

الف) این بیت شامل مفاهیم عرفانی است که در سبک خراسانی هنوز باب نشده بودند.

هـ) تعدد لغات عربی در این بیت، باعث می‌شود ویژگی‌های زبانی بیت با سبک خراسانی فاصله داشته باشد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۲ و ۶۳)

۸۳- گزینهٔ «۲» *(سجاد غلام‌پور)*

در این گزینه آرایهٔ ترصیع وجود دارد؛ چون واژه‌ها در این بیت یک به یک سجع متوازی دارند؛ یعنی علاوه بر وزن، حروف پایانی یکسانی دارند؛ اما سایر گزینه‌ها دارای آرایهٔ موازنه می‌باشد و واژه‌ها دارای سجع متوازی و متوازن می‌باشند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: دل ـ جان / امید ـ هوا / روی ـ کوی / همدم ـ خدمت / جان ـ تن / نمی‌شود ـ نمی‌کند

گزینهٔ «۳»: از ـ وز / رنج ـ درد / تمام ـ بلند / نیارم ـ نیارم / نهاد ـ کشید / پای ـ وای

گزینهٔ «۴»: ما ـ ما / ز ـ ز / دریاییم ـ بالاییم / دریا ـ بالا / می‌رویم ـ می‌رویم

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع لفظی، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۸۴- گزینهٔ «۴» *(محسن اصغری)*

همهٔ سجع‌های پدیدآورندهٔ دو مصراع از نوع «متوازی» است:

اشارتی است ز بزمش سخاوت حاتم

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

روایتی است ز رزمش شجاعت رستم

ابیات سایر گزینه‌ها دارای «موازنه» هستند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع لفظی، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۶)

۸۵- گزینهٔ «۱» *(کاظم کاظمی)*

الف) موازنه: تقابل کلمات هم‌وزن در دو مصراع / تشبیه: مخاطب (ممدوح) شاعر در سخاوت به حاتم و در شجاعت به رستم تشبیه شده است.

د) موازنه: تقابل کلمات هم‌وزن در دو مصراع / تشبیه: نسیم رضا و سموم خلاف (اضافهٔ تشبیهی)

تشریح سایر ابیات:

ب) تشبیه: ندارد. / موازنه: مقابل هم قرار گرفتن کلمات هم‌وزن

ج) تشبیه: ندارد. / موازنه: مقابل هم قرار گرفتن کلمات هم‌وزن

هـ) تشبیه: قامت به سرو و رخ به ماه / موازنه: ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۸۶- گزینهٔ «۳» *(مجتبی فرهادی)*

تقطیع هجایی موارد « الف، ج و هـ» مطابق با الگوی هجایی صورت سؤال است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

«ب»: **– U – – / – U – – / – U – – / – U – –**

«د»: **– – U – / U – – / – – U – / U – –**

(– – U / – U – – / – – U / – U – –)

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۸۷- گزینهٔ «۳» *(سجاد غلام‌پور)*

گزینهٔ «۳» بر وزن «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

گزینهٔ «۲»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

گزینهٔ «۴»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۸۸- گزینهٔ «۱» *(سیدعلیرضا علویان)*

تعداد هجای کوتاه در گزینهٔ «۱» پنج تا، در گزینهٔ «۲» چهار تا، در گزینهٔ «۳» سه تا و در گزینهٔ «۴» چهار تاست.

تقطیع مصراع‌ها:

گزینهٔ «۱»: (رو زِ مَ را / مِه رِ تُ رو / شَن کُ نَد)

گزینهٔ «۲»: (ش بی بی / تُ هَر گز / نَ گی رَد / قَ رار)

گزینهٔ «۳»: (سَن گَر بِ سن / گر دَر دَ رو / نم جن گُ کش / تا رَست)

گزینهٔ «۴»: (هر چِ را بی / هو دِ پن دا / ری نَ صی بَت / می شَ ود)

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۷ تا ۷۰)

۸۹- گزینهٔ «۲» *(کنکور سراسری ۹۵)*

مفهوم مشترک ابیات، مناعت طبع و تأکید بر فدا نکردن ارزش‌های انسانی به پای صاحبان قدرت و افراد نااهل و بی‌ارزش است.

در بیت گزینهٔ «۲»، بر این موضوع تأکید شده است که وقتی چیز باارزش وجود دارد، کسی به‌دنبال امر بیهوده و بی‌ارزش نمی‌رود.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، ترکیبی)

۹۰- گزینهٔ «۴» *(کتاب آبی)*

بیت چهارم در مفهوم ترک خود و یافتن حیات جاویدان سروده شده که مفهومی کاملاً ذهنی و انتزاعی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: توصیف گل‌های رنگارنگ

گزینهٔ «۲»: توصیف مجلس بزم و شراب‌نوشی

گزینهٔ «۳»: توصیف عشق زمینی

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحهٔ ۶۳)

جامعه‌شناسی (۳)

۹۱- گزینهٔ «۴» *(آزیتا بیدقی)*

کشف نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیز ← هنر آشنایی‌زدایی

قابل مشاهده بودن و امکان مطالعه با روش‌های کمی و آماری ← پدیده‌های هم‌تغییر

توضیح دادن جامعه و نظم اجتماعی براساس مناسبات بیرونی ← جامعه‌شناسی تبیینی

برداشت روزافزون از منابع تجدیدناپذیر ← تغییر در محیط توسط نظام اجتماعی

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۱، ۲۴ و ۲۵)

۹۲- گزینهٔ «۲» *(آزیتا بیدقی)*

پیامد یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه بر جهان اجتماعی ← ادارهٔ جامعه با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت

ساختار اجتماعی ← در گروه‌های رسمی بهتر می‌توان دید.

نظم اجتماعی ← اتفاقات غیرمنتظره شما را از همکاری با دیگران باز نمی‌دارد.

برجسته ساختن شباهت‌های جامعه و پدیده‌های اجتماعی ← موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۱، ۲۳، ۲۷ و ۲۹)

۹۳- گزینهٔ «۱» *(آزیتا بیدقی)*

عدم توان تغییر بنیادین در جامعه (پیامد) ← تلقی جامعه به‌عنوان واقعیتی بیرونی (علت)

تضمین پیش‌بینی رفتارها با تطمیع، تهدید و اجبار (پیامد) ← برقراری نظم مستقل از انسان‌ها (علت)

عادت به نظم اجتماعی (علت) ← پزشکی که بیماران خود را در مطب منتظر می‌گذارد، بیشتر دیده می‌شود. (پیامد)

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۱، ۲۸ و ۲۹)

۹۴- گزینهٔ «۴» *(آزیتا بیدقی)*

هرچه همبستگی اجتماعی بیشتر باشد، انحرافات کمتری به وجود می‌آید. ← تبیین

پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند. ← موضوع جامعه‌شناسی تبیینی

افراد در زندگی روزمره از دید خود به مسائل نگاه می‌کنند ولی جامعه‌شناس تلاش می‌کند به اعماق موقعیت اجتماعی نگاه کند. ← آشنایی‌زدایی

قواعد راه رفتن و رعایت آن‌ها ← نظم‌های پنهان زندگی

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۱، ۲۵ و ۲۷)

۹۵- گزینهٔ «۲» *(آزیتا بیدقی)*

آشنایی‌زدایی یعنی از دید یک فرد غریبه به موضوعات مأنوس شده نگاه کردن و در کنار بی‌نظمی، نظم را شناختن.

نظم اجتماعی توقعات و انتظارات ما از دیگران را مشخص می‌کند.

ساختار اجتماعی قواعد زندگی اجتماعی را با هم هماهنگ می‌کند.

جامعه‌شناسان در شناختن نظم اجتماعی به این پرسش‌ها توجه می‌کنند: قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن چگونه به‌وجود می‌آیند؟ چگونه دوام می‌آورند؟ چگونه تغییر می‌کنند؟

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰ تا ۲۳)

۹۶- گزینهٔ «۳» *(آزیتا بیدقی)*

نوع هدف جامعه‌شناسی تبیینی ← همانند هدف علوم طبیعی

اشتراک کنت و لمبروزو ← روش تبیینی

نوع تفاوت میان جوامع از دیدگاه تبیینی ← تفاوت کمّی

ساختار اجتماعی پویا ← نظام اجتماعی

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۴ و ۲۶ تا ۳۰)

۹۷- گزینهٔ «۱» *(آزیتا بیدقی)*

قواعد اجتماعی (علت) ← نظم اجتماعی (پیامد)

یکسان دانستن طبیعت و جامعه (علت) ← انسان به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌یابد. (پیامد)

تأمین نیازهای نظام اجتماعی (علت) ← حفظ بلندمدت نظام اجتماعی (پیامد)

نزدیک شدن جامعه‌شناسی به علوم طبیعی (علت) ← جامعه‌شناسی در زمرهٔ دانش‌های ابزاری قرار می‌گیرد. (پیامد)

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۱، ۲۴، ۲۶ و ۲۹)

۹۸- گزینهٔ «۴» *(کتاب آبی)*

تشریح عبارت نادرست:

افراد دارای قدرت تغییر ساختارهای موجود و حذف آن‌ها هستند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳ و ۳۵)

۹۹- گزینهٔ «۱» *(فاطمه صفری)*

اصطلاح جنگ‌های نامنظم را اولین بار شهید مصطفی چمران به کار برد و روش‌های ویژه‌ای برای آن ابداع کرد. مقاومت مردم مسلمان آمرلی در برابر داعش، نمونه‌ای بارز از جنگ‌های نامنظم است. در جنگ‌های نامنظم افراد از نظم موجود پیروی نمی‌کنند بلکه از آن فراتر می‌روند و با ارزش‌ها و معانی پیوند می‌خورند. سربازان جنگ‌های نامنظم به سبب انگیزه‌های اخلاقی و آرمان‌های معنویشان، توانی فراتر از نظم موجود به‌دست می‌آورند. جنگ‌های نامنظم مبتنی بر آگاهی فرهنگی و جغرافیاییِ سربازانِ محلی یک منطقه است که قادرند در موقعیت بومی خود، با امکانات محدود حتی در برابر تهاجم یک ارتش بزرگ نیز مقاومت کنند. سربازان جنگ‌های نامنظم معمولاً نقشه‌های از پیش برنامه‌ریزی شده را اجرا نمی‌کنند، بلکه متناسب با موقعیت خاص جغرافیایی و فرهنگی خود عمل می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۱۰۰- گزینهٔ «۳» *(کتاب آبی)*

همهٔ ما به‌عنوان افراد انسانی، از آن‌جا که عضوی از جامعه هستیم، توان حفظ وضع موجود یا تغییر آن را به واسطهٔ کنش‌های خود داریم.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحهٔ ۳۵)

جامعه‌شناسی (۱)

۱۰۱- گزینهٔ «۴» *(آزیتا بیدقی)*

الف) تأثیر جهان نفسانی بر جهان اجتماعی ← یک انسان باتقوا جهانی را تغییر می‌دهد.

ب) تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی ← در شرایط اقلیمی متفاوت شیوهٔ زندگی اجتماعی مردم متفاوت است.

ج) تأثیر جهان نفسانی بر جهان طبیعی ← برخی از بیماری‌های جسمانی با کمک قوای روانی درمان می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحهٔ ۶۸)

۱۰۲- گزینهٔ «۱» *(آزیتا بیدقی)*

جهان متجدد به تناسب هویت دنیوی خود با آن دسته از ویژگی‌های روانی و اخلاقی سازگار است که در ارتباط با آرمان‌ها و ارزش‌های دنیوی آن شکل می‌گیرند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۶۹ تا ۷۳)

۱۰۳- گزینهٔ «۲» *(آزیتا بیدقی)*

بعضی ویژگی‌هایی هستند که در به‌دست آوردن آن‌ها نقشی نداریم، اما می‌توانیم با تلاش و کوشش خود آن‌ها را تغییر دهیم مانند منزلتی که از طریق خانواده‌مان به‌دست می‌آوریم و با کنش‌هایمان آن را تغییر می‌دهیم.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحهٔ ۶۴)

۱۰۴- گزینهٔ «۳» *(آزیتا بیدقی)*

جوان ← انتسابی و متغیر

بچهٔ شاه عبدالعظیم ← انتسابی و ثابت

کشاورز وقت‌شناس ← اکتسابی و متغیر

معلم ← متغیر و اجتماعی

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۶۳ و ۶۴)

۱۰۵- گزینهٔ «۴» *(فاطمه صفری)*

به فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند و مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود، جامعه‌پذیری می‌گویند. برگزاری جشن تکلیف نمونه‌ای از جامعه‌پذیری در جامعهٔ ایران برای شکل‌گیری هویت اسلامی افراد است.

فرد با آموزش‌های اساسی و ماندگاری که در خانواده می‌بیند، اوّلین و مهم‌ترین آشنایی‌ها را با جهانی که در آن متولّد شده است، پیدا می‌کند.

هر جهان اجتماعی که روش‌های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد، در معرض آسیب‌های بیشتری قرار می‌گیرد؛ بازتولیدش با مشکل مواجه می‌شود و دوام و بقای آن تهدید می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۷۶، ۷۸، ۸۰)

۱۰۶- گزینهٔ «۴» *(فاطمه صفری)*

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: درست ـ درست

گزینهٔ «۲»: نادرست (هرچه قدرت اقناع یک فرهنگ بیشتر باشد، افراد کنش‌ها و اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند.) ـ نادرست (شیوهٔ غیررسمی تشویق و تنبیه که بیشتر در خانواده، همسالان یا به وسیلهٔ عموم افراد جامعه انجام می‌شود، آثار و نتایج عمیق‌تری نسبت به شیوهٔ رسمی تشویق و تنبیه دارد.)

گزینهٔ «۳»: نادرست (شیوهٔ غیررسمی تشویق و تنبیه بیشتر در خانواده، همسالان یا به وسیلهٔ عموم افراد جامعه انجام می‌شود.) ـ درست

گزینهٔ «۴»: درست ـ نادرست (امر به معروف و نهی از منکر در مواردی، همگانی و به‌عهدهٔ همهٔ افراد جامعه است و در برخی موارد، وظیفهٔ سازمان‌های رسمی و حکومتی است.)

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۷۹ و ۸۰)

۱۰۷- گزینهٔ «۱» *(فاطمه صفری)*

جهان اجتماعی پس از تولد هر فرد، بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین می‌کند؛ یعنی آن فرد را به‌عنوان یکی از اعضای خود به رسمیت می‌شناسد و برای او ویژگی‌هایی متناسب با موقعیتی که در آن قرار گرفته است، در نظر می‌گیرد.

انتظارات جامعه از طریق الگوهای عمل یا همان هنجارها در حقوق و تکالیف مربوط به نقش‌های اجتماعی نمودار می‌شوند.

بازتولید هویت اجتماعی از طریق جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی انجام می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۷۶، ۷۹ و ۸۱)

۱۰۸- گزینهٔ «۳» *(ریحانه امینی)*

ـ تغییرات هویتی افراد، گاه از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود. اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود.

ـ در همهٔ کشورها رده‌بندی مشاغل وجود دارد ولی رده‌بندی در کشورهای مختلف یکسان نیست. برخی مشاغل در بعضی کشورها از اهمیت بیشتری برخوردارند و بالعکس. باید به یاد داشته باشیم که موقعیت اجتماعی افراد صرفاً تابع مشاغل آن‌ها نیست؛ بلکه به عوامل دیگری مانند علم، ایمان، تقوا، هنر، احترام و ... نیز بستگی دارد.

ـ در جوامع فئودالی غربی، موقعیت اجتماعی افراد به رابطهٔ آن‌ها با زمین بستگی داشت.

ـ هر جامعه‌ای به تناسب عقاید و ارزش‌هایی که دارد، برخی تغییرات هویتی و تحرک‌های اجتماعی را تشویق و برخی دیگر را منع می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۳، ۸۴، ۸۵ و ۸۷)

۱۰۹- گزینهٔ «۴» *(ریحانه امینی)*

تشریح موارد نادرست:

ـ علل بیرونی تعارض فرهنگی به تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر بازمی‌گردد.

ـ کارمندی که از یک بخش به بخش دیگر اداره منتقل می‌شود، تحرک اجتماعی افقی دارد.

ـ تحرک اجتماعی گاه درون یک نسل (یک فرد در طول زندگی خودش) و گاه در دو نسل (یک فرد نسبت به والدینش) اتفاق می‌افتد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۲ تا ۸۴ و ۸۷)

۱۱۰- گزینهٔ «۱» *(کنکور سراسری ۱۴۰۰)*

در جوامع فئودالی غربی، موقعیت اجتماعی افراد به رابطهٔ آن‌ها با زمین بستگی داشت. برخی ارباب و گروهی رعیت بودند. در این جوامع، طبقه‌ای از مردم عادی هم وجود داشت که نه اشراف بود نه رعیت. به همین دلیل از آن‌ها به طبقهٔ سوم یاد می‌شد. این طبقه هویت منفی و پست داشت و از نظر قانونی و اجتماعی از هیچ اهمیت و اعتباری برخوردار نبود؛ ولی به علت فواید و کارکردهایی که داشت، تحمل می‌شد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحهٔ ۸۴)

جامعه‌شناسی (۲)

۱۱۱- گزینهٔ «۴» *(ریحانه امینی)*

لیبرالیسم اولیه با تکیه بر شعار آزادی و به ویژه آزادی اقتصادی، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد و عدالت را نادیده گرفت. به‌این‌ترتیب، نخستین چالش که چالش فقر و غناست، در کشورهای غربی شکل گرفت.

مارکس در نیمهٔ دوم قرن نوزدهم، لیبرالیسم اقتصادی را نقد کرد. از نظر او، حل چالش‌های جامعهٔ سرمایه‌داری، فقط با یک انقلاب قابل حل بود.

(جامعه‌شناسی (۲)، چالش‌های جهانی، صفحه‌های ۷۶، ۷۸ و ۷۹)

۱۱۲- گزینهٔ «۱» *(ریحانه امینی)*

لیبرالیسم اولیه، بیشتر رویکردی فردی و اقتصادی داشت و به حمایت و دستگیری از فقرا قائل نبود و روابط اجتماعی ارباب- رعیتی را در هم ریخت. از نظر مالتوس، کسانی که در فقر متولد می‌شوند، حق حیات ندارند. با این‌که مارکس و مارکسیست‌ها طبقه و نظام طبقاتی را محصول سرمایه‌داری می‌دانستند و به آن انتقاد داشتند، در کشورهای سوسیالیستی طبقهٔ جدیدی براساس قدرت سامان یافت.

(جامعه‌شناسی (۲)، چالش‌های جهانی، صفحه‌های ۷۶، ۷۷ و ۸۰)

۱۱۳- گزینهٔ «۴» *(ریحانه امینی)*

تشریح مورد نادرست:

لیبرالیسم قرن‌های هجدهم و نوزدهم را لیبرالیسم اولیه می‌نامند.

(جامعه‌شناسی (۲)، چالش‌های جهانی، صفحه‌های ۷۶، ۷۹ و ۸۰)

۱۱۴- گزینهٔ «۳» *(ریحانه امینی)*

تشریح مورد نادرست:

بلوک شرق شامل کشورهای اروپای شرقی، شوروی سابق و چین و بلوک غرب شامل کشورهای اروپای غربی و آمریکا بود.

(جامعه‌شناسی (۲)، چالش‌های جهانی، صفحه‌های ۷۶، ۸۰ و ۸۱)

۱۱۵- گزینهٔ «۴» *(ریحانه امینی)*

تشریح موارد نادرست:

چالش‌های جدید در بسیاری از موارد چندین صورت دارند؛ مثلاً برخی از آن‌ها در عین حال که اقتصادی یا اجتماعی‌اند، می‌توانند خرد یا کلان، مقطعی یا مستمر و ... نیز باشند.

ـ چالش بلوک شرق و غرب از نوع چالش‌هایی بود که درون یک فرهنگ و تمدن پدید می‌آید، نه از نوع چالش‌هایی که بین فرهنگ‌های مختلف، شکل می‌گیرد.

ـ اقتصاد قرون وسطی براساس روابط اجتماعی ارباب- رعیتی بود که در آن کشاورزان وابسته به زمین بودند و امکان جابه‌جایی نداشتند.

ـ دو قطب شرق و غرب با اینکه از نظر سیاسی، اقتصادی و جغرافیایی در دو بخش متمایز و جدا قرار می‌گرفتند، اما به فرهنگ واحدی تعلق داشتند.

(جامعه‌شناسی (۲)، چالش‌های جهانی، صفحه‌های ۷۵ تا ۷۹ و ۸۱)

۱۱۶- گزینهٔ «۳» *(ارغوان عبدالملکی)*

طرف‌های درگیر دو جنگ، در قالب ایدئولوژی‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی رفتار خود را توجیه می‌کردند و زمینه‌های فرهنگی این دو جنگ نیز ریشه در فرهنگ غرب داشت.

(جامعه‌شناسی (۲)، چالش‌های جهانی، صفحهٔ ۸۵)

۱۱۷- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی)*

نظریهٔ جنگ تمدن‌های هانتینگتون، نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی را در قبال مقاومت‌های کشورهای غیرغربی توجیه می‌کرد.

(جامعه‌شناسی (۲)، چالش‌های جهانی، صفحهٔ ۸۶)

۱۱۸- گزینهٔ «۱» *(ارغوان عبدالملکی)*

دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را نسبت به کشورهای غنی و فقیر، کسانی به‌کار می‌برند که چالش و نزاع بین این دو دسته کشور را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز نظر دارند. از نظر این گروه، مشکل کشورهای فقیر تنها ضعف اقتصادی و صنعتی آن‌ها نیست؛ بلکه خودباختگی فرهنگی و الگوپذیری مقلدانهٔ آن‌ها از کشورهای صنعتی است.

(جامعه‌شناسی (۲)، چالش‌های جهانی، صفحهٔ ۸۹)

۱۱۹- گزینهٔ «۱» *(ارغوان عبدالملکی)*

کشورهای غربی، به‌ترتیب، چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی اقتصادی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند و بحران‌های اقتصادی، جنگ‌ها و جبهه‌بندی‌های درونی خود را با سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی، مدیریت می‌کنند و از این طریق، انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به مرکز را آسان می‌سازند.

(جامعه‌شناسی (۲)، چالش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۸ و ۸۹)

۱۲۰- گزینهٔ «۱» *(ارغوان عبدالملکی)*

چالش اصلی بعد از جنگ جهانی دوم، کشورهای غنی و فقیر بود و اصطلاحاتی نظیر کشورهای عقب‌مانده به این نکته اشاره دارد که کشورهای توسعه‌یافته الگوی کشورهای دیگرند.

(جامعه‌شناسی (۲)، چالش‌های جهانی، صفحهٔ ۸۸)

جامعه‌شناسی (۱)

۱۲۱- گزینهٔ «۳» *(ریحانه امینی)*

دانش‌آموز بودن: اکتسابی، اجتماعی، متغیر
راستگویی: اکتسابی، فردی، متغیر
ایرانی بودن: انتسابی، اجتماعی، ثابت
کارمند بودن: اکتسابی، اجتماعی، متغیر

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحهٔ ۶۴)

۱۲۲- گزینهٔ «۳» *(ریحانه امینی)*

الف) بسیاری از بیماران سرطانی با مراجعه به روان‌شناس، امید خود را برای شکست بیماری به‌دست می‌آورند: تأثیر جهان نفسانی بر جهان جسمانی
ب) در نواحی گرمسیر، گرمی هوا، موجب استفادهٔ مداوم مردم از کولرها می‌شود: تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی
ج) در بسیاری از موارد فشارهای روانی، تأثیراتی چون درد معده را به دنبال دارند: تأثیر جهان نفسانی بر جهان جسمانی
د) جهان سکولار مانع بروز روحیات معنوی افراد می‌شود: تأثیر جهان اجتماعی بر جهان نفسانی

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحهٔ ۶۸)

۱۲۳- گزینهٔ «۲» *(نگار غلامی)*

تشویق و تنبیه به دو صورت رسمی و غیررسمی انجام می‌شود.
جامعه‌پذیری مسیری است که برای تدوین و شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود.
اقناع روشی است که به واسطهٔ آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۷۶ و ۷۹)

۱۲۴- گزینهٔ «۴» *(ارغوان عبدالملکی)*

ما تردیدی نداریم که گاه در شناخت ویژگی های هویتی خود و دیگران دچار خطا و اشتباه می‌شویم. وجود نظریات متفاوتی که دربارهٔ هویت افراد داده می‌شود، نشانهٔ این است که امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

۱۲۵- گزینهٔ «۳» *(نگار غلامی)*

فرهنگ‌هایی از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارتر هستند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحهٔ ۷۹)

۱۲۶- گزینهٔ «۳» *(کتاب آبی)*

در بخش «الف»، تحرک اجتماعی صعودی داریم؛ زیرا موقعیت شغلی فرد، ارتقا یافته است.
در بخش «ب»، تحرک اجتماعی افقی بیان شده است؛ زیرا تفاوتی در موقعیت اجتماعی یک لباس‌فروش و یک فروشندهٔ لوازم خانگی وجود ندارد.
در بخش «ج»، تحرک اجتماعی نزولی اتفاق افتاده است؛ زیرا از ادارهٔ آموزش و پرورش یک استان به ادارهٔ آموزش و پرورش یک شهر رسیده است.
در بخش «د»، تحرک اجتماعی افقی وجود دارد؛ زیرا تفاوتی در جایگاه اجتماعی یک معلم جامعه‌شناسی و یک معلم فلسفه و منطق وجود ندارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحهٔ ۸۳)

۱۲۷- گزینهٔ «۴» *(ارغوان عبدالملکی)*

فرصت‌هایی که افراد در جهان‌های مختلف برای تحرک اجتماعی و کسب هویت‌های اجتماعی جدید دارند، یکسان نیست و هر جامعه به تناسب عقاید و ارزش‌هایی که دارد، برخی تغییرات هویتی و تحرکات اجتماعی را تشویق و برخی دیگر را منع می‌نماید. جهانی که بر مدار ارزش‌های دنیوی و این‌جهانی شکل می‌گیرد، تحرکات اجتماعی را در محدودهٔ همان ارزش‌ها به‌رسمیت می‌شناسد.

تصحیح موارد نادرست:

گزینهٔ «۱»: جامعه‌ای که براساس ارزش نژادی شکل گرفته، فقط برای یک نژاد خاص امکان تحرک اجتماعی صعودی را فراهم می‌کند.
گزینهٔ «۲»: در جوامع سکولار، هویت دینی افراد نمی‌تواند بروز اجتماعی داشته باشد.
گزینهٔ «۳»: در جهان معنوی هویت‌هایی که ابعاد معنوی و متعالی را نفی می‌کنند، به رسمیت شناخته نمی‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

۱۲۸- گزینهٔ «۴» *(کتاب آبی)*

در جوامع فئودالی غربی، موقعیت اجتماعی افراد به رابطهٔ آن‌ها با زمین بستگی داشت. برخی ارباب و گروهی رعیت بودند. در این جوامع، طبقه‌ای از مردم عادی هم وجود داشت که نه اشراف بود نه رعیت. به همین دلیل از آن‌ها به طبقهٔ سوم یاد می‌شد. این طبقه هویت منفی و پست داشت و از نظر قانونی و اجتماعی از هیچ اهمیت و اعتباری برخوردار نبود؛ ولی به علت فواید و کارکردهایی که داشت، تحمل می‌شد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحهٔ ۸۴)

۱۲۹- گزینهٔ «۳» *(ارغوان عبدالملکی)*

شخصی که شغل خود را تغییر می‌دهد، در صورتی‌که شغل جدید موقعیت اجتماعی او را تغییر ندهد، تحرک اجتماعی افقی دارد. کارمندی که از یک بخش اداره به بخش دیگر انتقال پیدا می‌کند، تحرک اجتماعی افقی پیدا کرده است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحهٔ ۸۳)

۱۳۰- گزینهٔ «۲» *(ارغوان عبدالملکی)*

اگر تغییرات هویتی در خارج از مرزهای مقبول جهان اجتماعی واقع شود و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌های اجتماعی در تقابل هستند به‌دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به‌دنبال دارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحهٔ ۸۷)

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۱۳۱- گزینهٔ «۲» *(مرتضی کاظم شیرودی)*

«یَضربُ»: می‌زند (رد گزینهٔ ۴) / «الأمثال»: مثل‌ها (رد گزینه‌های ۱و۴) / «للنّاس»: برای مردم / «لعلّ»: شاید، امید است (رد گزینهٔ ۳) / «یتذکّرونَ»: یادآور شوند (رد گزینهٔ ۱؛ «پندگیرنده» به صورت اسم فاعل ترجمه شده درحالی که فعل عبارت مضارع است.)

(ترجمه)

۱۳۲- گزینهٔ «۱» *(بهروز حیدربکی)*

«نکون»: باشیم (رد گزینهٔ ۳)/ «نُقّاد»: ناقدان (رد گزینهٔ ۴؛ «از» اضافی است)/ «لا نأخذُ»: نمی‌گیریم (رد گزینهٔ ۴؛ «نباید بگیریم» نادرست است؛ «لا نأخذُ» فعل مضارع منفی است نه نهی)/ «کلّ ما»: هر چه (رد گزینهٔ ۲؛ «کل» ترجمه نشده است)/ «نَسمعُ»: می‌شنویم (رد گزینهٔ ۳)/ «نتفکّر»: تفکّر می‌کنیم (رد گزینهٔ ۴؛ همراه «باید» و به صورت فعل امر ترجمه شده است.) در گزینهٔ «۲»، «حتّی» و در گزینه «۴»، «بلکه» اضافی هستند.

(ترجمه)

۱۳۳- گزینهٔ «۴» *(سیده محیا مؤمنی)*

«ثقافة الشّعوب المُتقدّمة»: فرهنگ ملّت‌های پیشرفته (رد گزینه‌های ۱ و ۲)/ «یُحسَبُ»: (فعل مضارع مجهول) محسوب می‌شود، شمرده می‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۲)/ «أن تُجَرَّبَ»: (فعل مضارع مجهول) تجربه شود (رد گزینه‌های ۱ و ۳)/ «تجربة» مفرد است (رد گزینهٔ ۳).

(ترجمه)

۱۳۴- گزینهٔ «۴» *(ولی برجی- ابهر)*

«اِقترَحوا للفلّاحین»: به کشاورزان پیشنهاد دادند (رد گزینهٔ ۱) / «لکی یُحوِّلوا»: تا تبدیل کنند (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «سهولٍ» (جمع «سَهل»): دشت‌هایی (رد گزینه‌های ۱ و ۲)/ «صالحة للزّراعة»: قابل کشت

(ترجمه)

۱۳۵- گزینهٔ «۱» *(بهروز حیدربکی)*

«مَعالم تاریخیّة»: آثار تاریخی‌ای (رد گزینه‌های ۳ و ۴؛ «معالم» مبتداست و در جای مناسب خود ترجمه نشده است.) / «قد سَجَّلت»: به ثبت رسانده است (رد گزینهٔ ۲) / «قائمة التُّراث العالمیّ»: لیست میراث جهانی (رد گزینهٔ ۳) / «تَجذبُ»: جذب می‌کند (رد گزینهٔ ۴؛ «تَجذِبُ» فعل معلوم است.) / «سنویّاً»: سالانه، هر ساله (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(ترجمه)

۱۳۶- گزینهٔ «۲» *(ولی برجی- ابهر)*

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: در ترجمه کلمهٔ تأکیدی «قطعاً» به کار رفته است در حالی که در عبارت عربی «إنّ» وجود ندارد و نباید «أنّ» (به معنی «که») را با آن اشتباه گرفت.

گزینهٔ «۳»: «بکماء» به معنای (لال) است و «أحبال» نبز جمع است که به صورت مفرد ترجمه شده است.

گزینهٔ «۴»: «واصَلَ» به معنای «ادامه داد» است و «طریق» نیز ترجمه نشده است. ترجمهٔ دقیق عبارت چنین است: پس از اینکه برادر آلفرد کشته شد، او با پشتکار، کار خود را در راه هدفش ادامه داد!

(ترجمه)

۱۳۷- گزینهٔ «۳» *(سیده محیا مؤمنی)*

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «یُفرَز» فعل مضارع مجهول به معنی «ترشح می‌شود» است.

گزینهٔ «۲»: «أعمالک صالحة»، با توجه به نکره بودنِ «صالحة»، ترکیب وصفی نیست، بلکه یک جملهٔ اسمیه شامل مبتدا و خبر است و به صورت «کارهایت شایسته است» ترجمه می‌شود.

گزینهٔ «۴»: در جملهٔ «تُزیّن الطبیعةُ»، فعل «تُزیّن» مجهول است و «الطّبیعة» نیز نائب فاعل آن و مرفوع است، بنابراین ترجمهٔ صحیح آن به صورت «طبیعت آراسته می‌شود» است.

(ترجمه)

۱۳۸- گزینهٔ «۲» *(علی محسن‌زاده)*

«می‌تواند»: تَستَطیعُ (رد گزینه‌های ۱ و ۴)/ «بدون حرکت دادن»: دون تَحریکِ (رد گزینهٔ ۳)/ «جهت‌های مختلفی»: اتّجاهاتٍ مُختَلِفَةٍ (رد گزینهٔ ۴)/ «چشمانش را ... بچرخاند»: تُدیرَ عَینَیها (عَینَیها = عینینِ + ها) (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

(ترجمه)

۱۳۹- گزینهٔ «۳» *(ولی برجی- ابهر)*

با توجه به معنا و مفهوم عبارت صورت سؤال (آیا سزای نیکی، جز نیکی است = سزای نیکی فقط نیکی است)، بیت گزینهٔ «۳» که دربارهٔ نیکی و احسان متقابل صحبت می‌کند، مفهوم مناسبی دارد.

(مفهوم)

۱۴۰- گزینهٔ «۲» *(مرتضی کاظم شیرودی)*

«خبر.....» نادرست است. «صغیر» صفت برای موصوف «جِرمٌ» است. توجه داشته باشید که اعراب صفت، همیشه تابع موصوف آن است.

ضمیر «ک» در «أنّک» اسم أنّ و «جِرمٌ» خبر حرف مشبهة بالفعل و مرفوع است.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۴۱- گزینهٔ «۴» *(مرتضی کاظم شیرودی)*

کلمهٔ «عُیون» در اینجا مضاف‌الیه است نه صفت، و اعراب مضافٌالیه جرّ است. (مضافٌالیه مجرور است؛ یعنی دارای علامت ـِـ ، ینَ یا ینِ است.) همچنین توجه داشته باشید که «عُیون» جمع مکسّر است، «ون» جزئی از خود کلمه است و اعراب آن به حرکت است نه بالواو.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۴۲- گزینهٔ «۱» *(مرتضی کاظم شیرودی)*

کلمهٔ «السّائِحینَ» در اینجا مفعول و منصوب بالیاء (یـ) است.

اعراب مفعول همواره منصوب است، یعنی دارای علامت (ـَـً ، ینَ یا ینِ) است (ینَ در جمع مذکّر سالم، ینِ در مثنّی).

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۴۳- گزینهٔ «۲» *(درویشعلی ابراهیمی)*

کلمهٔ «صِیدٌ» به صورت «صَیدٌ» و کلمهٔ «الکتابةَ» چون مبتداست، به صورت مرفوع (الکتابةُ) درست است.

(ضبط حرکات)

۱۴۴- گزینهٔ «۲» *(علی محسن‌زاده)*

دُم: از اعضای بدن حیوانات است و مکان آن در پشت بدنشان می‌باشد!

ترجمه سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: داروخانه: کسی است که داروها را برای درمان بیماران می‌فروشد!

گزینهٔ «۳»: روستا: منطقه‌ای است که در آن بسیاری از مردم زندگی می‌کنند و بسیار پهناور است!

گزینهٔ «۴»: سردرد: درد شدیدی که در اعضای مختلف بدن یافت می‌شود!

(واژگان)

۱۴۵- گزینهٔ «۳» *(سیده محیا مؤمنی)*

در این گزینه، «فی بدایة» جار و مجرور است و بعد از آن «تَشرّفنا» که فعل است آمده، پس این جمله یک جملهٔ فعلیّه می‌باشد.

ترجمه: «در ابتدای سفر همگی به زیارت عتبات مقدّس مشرّف شدیم!»

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «أفضل» در این گزینه اسم تفضیل است و نقشش نیز «مبتدا» می‌باشد. ترجمه: «برترین کار برای کسب نمره‌ای مناسب در امتحانات همان مطالعه کردن است!»

گزینهٔ «۲»: «تَعاون» در این گزینه مصدر و اسم است و نقشش نیز «مبتدا» می‌باشد. ترجمه: «همکاری دانش‌آموزان در مدرسه از مهم‌ترین موضوعات پرورشی می‌باشد!»

گزینهٔ «۴»: «لکم» در این جمله جار و مجرور و خبر مقدم است، «معلومات» نیز مبتدای مؤخر می‌باشد. (مبتدایی است که بعد از خبر ذکر شده است.)

ترجمه: «شما اطلاعات زیادی دربارهٔ شعرهای عربی و شاعران آن‌ها دارید!»

(انواع جملات)

۱۴۶- گزینهٔ «۴» *(مرتضی کاظم شیرودی)*

خبر می‌تواند به صورت اسم، فعل و یا جار و مجرور بیاید. در گزینهٔ «۴»، «لسان» مبتدا و «مملوءٌ» خبر است که به صورت اسم آمده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: در این جمله مبتدا و خبر وجود ندارد زیرا جمله اسمیه نیست.

گزینهٔ «۲»: «الإنسانُ» مبتدا و «یکذبُ» خبر است که به صورت فعل آمده است.

گزینهٔ «۳»: «أکبر» مبتدا و «فی المدح» خبر است که به صورت جار و مجرور آمده است.

(انواع جملات)

۱۴۷- گزینهٔ «۳» *(بهروز حیدربکی)*

تشریح گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «الجمیلة» صفت «أشعار» («أشعار» مبتدا و مرفوع می‌باشد) و به تبعیت از آن، مرفوع است.

گزینهٔ «۲»: «منطقة» خبر و مرفوع و «برّیّة» صفتش و به تبعیت از آن، مرفوع است.

گزینهٔ «۳»: «الشارع» مضاف‌الیه و مجرور و «الأوّل» هم به‌عنوان صفتش به تبعیت از آن، مجرور است.

گزینهٔ «۴»: «نوعٌ» فاعلِ «یَقتربُ» و مرفوع و «عجیب» صفتش و به تبعیت از آن، مرفوع است.

(قواعد اسم)

۱۴۸- گزینهٔ «۴» *(سیدمحمدعلی مرتضوی)*

صورت سؤال، حرف «لا» را می‌خواهد که از انجام کار نهی کند؛ یعنی باید دنبال «لا» نهی بگردیم. در گزینهٔ «۴»، «لا» بر سر فعل مضارع آمده و از نوع نهی است. (ترجمه: انسان در قضاوت نسبت به برادران و خواهرانش نباید شتاب کند!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «لا» بر سر اسم (شعبَ) آمده و از نوع نفی جنس است.

گزینهٔ «۲»: «لا» بر سر فعل مضارع «أستطیعُ» از نوع نفی است و فعل مضارع منفی می‌سازد. (لا أستطیعُ: نمی‌توانم)

گزینهٔ «۳»: «لا» بر سر اسم (یأسَ) آمده و از نوع نفی جنس است.

(قواعد فعل)

۱۴۹- گزینهٔ «۱» *(ولی برجی- ابهر)*

در جای خالی اول به صفت برای «الرجال» نیاز داریم، «الرجال» اسم أنّ و منصوب است، بنابراین صفت آن نیز در منصوب بودن از آن تبعیّت می‌کند، پس گزینه‌های «۲» و «۳» نادرست هستند، چون «المحسنون» مرفوع با واو آمده است. در جای خالی دوم نیز به خبر برای حروف مشبهة بالفعل (أنّ) نیاز داریم و خبر این حروف نیز مرفوع می‌شود و جمع مذکر سالم با واو مرفوع می‌شود، بنابراین گزینهٔ «۱» درست است.

ترجمهٔ عبارت: «ای مرد، باید بدانی که مردان نیکوکار در میان ملّتشان، در هر حالی محبوب هستند!»

(انواع جملات)

۱۵۰- گزینهٔ «۲» *(بهروز حیدربکی)*

تشریح گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «أشدُّ» خبر «لا»ی نفی جنس و مرفوع است.

گزینهٔ «۲»: «أجملَ» خبر «کانَ» (از افعال ناقصه) و منصوب است.

گزینهٔ «۳»: «غایةٌ» خبر «کأنّ» (از حروف مشبّهة بالفعل) و مرفوع است.

گزینهٔ «۴»: «مفتاحُ» خبر «إنّ» (از حروف مشبّهة بالفعل) و مرفوع است.

(انواع جملات)

عربی زبان قرآن (۲)

۱۵۱- گزینهٔ «۳» *(درویشعلی ابراهیمی)*

«أنفِقوا»: (فعل امر) انفاق کنید/ «ممّا»: از آنچه (رد سایر گزینه‌ها)/ «رزقناکم»: به شما روزی دادیم (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «أن یأتی»: بیاید، فرا رسد (رد گزینهٔ ۱) / «یوم»: روزی (رد گزینهٔ ۴) / «لا بیع فیه و لا خُلّةٌ»: نه خرید و فروشی در آن باشد و نه دوستی (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

(ترجمه)

۱۵۲- گزینهٔ «۲» *(ولی برجی- ابهر)*

«لمّا اِنضمَّت»: هنگامی که پیوست (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «بَدأ یَزدادُ»: شروع به افزایش کرد، شروع کرد افزایش یابد (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «المفردات الفارسیّة»: واژگان فارسی (رد گزینهٔ ۴) / «إلی اللّغة العربیّة»: به زبان عربی (رد گزینهٔ ۴)

(ترجمه)

۱۵۳- گزینهٔ «۳» *(پیروز وجان)*

در گزینهٔ «۳»، «قرار بگیرد» نادرست است و باید به صورت «قرار بدهد» ترجمه شود. («المُعلّمَ» مفعول جمله است و به صورت منصوب ظاهر شده است.)

(ترجمه)

۱۵۴- گزینهٔ «۲» *(مرتضی کاظم شیرودی)*

«فرهنگ»: مُعجم (رد گزینهٔ ۳؛ زیرا «الموسوعة» یعنی «دانشنامه»)/ «بسیار کوچکی»: صغیر جداً /«داشتم»: کان لی (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «آن فرهنگ»: المعجم، ذلک المعجم (رد گزینهٔ ۳). (نکته: معمولاً هرگاه اسمی به صورت نکره بیاید و همان اسم دوباره همراه با «ال» تکرار شود، می‌توان الف و لامش را «این» یا «آن» ترجمه کرد.)/ «در فهمیدن معنی کلمه‌ها»: فی فهم معنی الکلمات / «به من کمک می‌کرد»: کان یُساعدنی (رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه)

۱۵۵- گزینهٔ «۳» *(درویشعلی ابراهیمی)*

عبارت صورت سؤال: «دور از چشم، از قلب (هم) دور است» دقیقاً همان مفهوم عبارت گزینهٔ «۳» را دارد.

(مفهوم)

۱۵۶- گزینهٔ «۴» *(محمدعلی کاظمی نصرآبادی)*

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «مؤمنون» خبر نیست و نقش آن صفت برای «شباب» است.

گزینهٔ «۲»: «یَرفعون» فعل ثلاثی مجرد است. (در ابتدایش حرکت فتحه دارد، پس مشخّص است فعل مزید از باب افعال نیست.)

گزینهٔ «۳»: «حروفه الأصلیة: و، ح، د» صحیح است. (دقت کنید حرف «ت» در ابتدای مصدر باب تفعیل، جزء حروف اصلی آن نیست.)

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۵۷- گزینهٔ «۳» *(علی محسن‌زاده)*

واژه‌های «سَجِّلَتْ» و «العالِمیِّ» نادرست حرکت‌گذاری شده‌اند و شکل درست آن‌ها «سَجَّلَتْ» و «العالَمیِّ» می‌باشد.

واژهٔ «سَجَّلَتْ» ماضی باب «تفعیل» است و باید بر وزن «فَعَّلَ» بیاید.

(ضبط حرکات)

۱۵۸- گزینهٔ «۴» *(سیدمحمدعلی مرتضوی)*

جای خالی اول، در ابتدای جمله قرار گرفته است، پس «أنْ» به معنی «که» نامناسب است. (رد گزینه‌های ۱ و ۳) در جای خالی دوم هم با توجه به معنی و ساختار، باز هم «أنْ» مناسب نیست. (رد گزینهٔ ۲)

ترجمه: اگر فرد بسیار دروغگو چیزی را پنهان نماید و آن را در برابر دیگران با تأکید انکار کند، برای همیشه نخواهد توانست آن را مخفی نگه دارد!

(انواع جملات)

۱۵۹- گزینهٔ «۲» *(سیره محیا مؤمنی)*

اسم نکره در دو جایگاه می‌تواند معرفه ترجمه شود:

۱- خبر شود، بدون اینکه بعدش صفت یا جمله وصفیه‌ای آمده باشد.

۲- معدود شود.

در این گزینه «شجرةٌ» خبر و نکره است، اما چون بعدش «تنمو» آمده که جمله وصفیه می‌باشد، پس باید به همان شکل نکره ترجمه شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «نافعةٌ» خبر و نکره است که به صورت معرفه ترجمه می‌شود.

گزینهٔ «۳»: «مزدحماً» خبر و نکره است که به صورت معرفه ترجمه می‌شود.

گزینهٔ «۴»: «کُتبٍ» معدود و نکره است که به صورت معرفه ترجمه می‌شود.

(قواعد اسم)

۱۶۰- گزینهٔ «۲» *(درویشعلی ابراهیمی)*

جملهٔ فعلیهٔ «نَضَعُها» بعد از اسم نکرهٔ «قطعة» قرار گرفته و آن را توصیف کرده است. (ترجمه: ملحفه قطعه پارچه‌ای است که آن را روی تخت قرار می‌دهیم!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینهٔ «۱» کلمهٔ «متّخذٌ» صفت است ولی جمله نیست، در گزینهٔ «۳»، «نُقِلَت» جمله وصفیه نیست، زیرا اسم نکرهٔ قبل از خود را توصیف نمی‌کند. در گزینهٔ «۴» نیز جملهٔ «کان کثیر المعاصی» خبر است نه صفت.

(انواع جملات)

عربی زبان قرآن (۱)

۱۶۱- گزینهٔ «۴» *(علی محسن‌زاده)*

«قُل»: بگو (رد گزینهٔ ۲) / «سیروا»: سیر کنید، حرکت کنید، بگردید (رد گزینهٔ ۲) / «فی الأرضِ»: در زمین (رد گزینهٔ ۱) / «اُنظُروا»: بنگرید، ببینید (رد گزینهٔ ۲) / «کیف»: چگونه (رد گزینهٔ ۳) / «بَدأ»: آغاز نمود، شروع کرد (رد گزینهٔ ۳) / «الخَلق»: آفرینش (رد گزینهٔ ۱)

(ترجمه)

۱۶۲- گزینهٔ «۴» *(پیروز وجان)*

«طُلّابَ صَفّی»: دانش‌آموزان کلاس من (مبتدا نیست، چون آخرش فتحه دارد، در حالی که مبتدا ضمّه می‌گیرد ← در واقع منادا است) / «تَعَلّموا»: یاد بگیرید (هم می‌تواند ماضی باشد و هم امر و چون قبلش منادا وجود دارد، امر است) (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «بینَ کَلمتَی»: بین دو کلمه / «التَّحرُّک و التَّحریک»: حرکت کردن و حرکت دادن (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «من حیث المَعنی»: از جهت معنا / «لِاِستخدامِهما الصّحیح فی الجُمل»: برای به کاربردن (کاربرد) درست آن دو در جمله‌ها (رد گزینهٔ ۱)

(ترجمه)

۱۶۳- گزینهٔ «۴» *(سیره محیا مؤمنی)*

«سُجّلت»: ثبت شده است (فعل مجهول است.) (رد گزینهٔ ۲) / «معالم قریتنا الأثریّة»: آثار تاریخی روستایمان (رد گزینهٔ ۳)/ «قد أثارَت»: جلب کرده است (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «السیّاح»: گردشگران (رد گزینهٔ ۱)

(ترجمه)

۱۶۴- گزینهٔ «۴» *(ولی برجی- ابهر)*

«هذا صوتٌ»: این صدایی است (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «یُخرجه»: آن را در می‌آورد، آن را خارج می‌سازد (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «لکی یُحذِّر»: برای اینکه هشدار دهد (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «سریعاً» (مربوط به بخش آخر عبارت است): به سرعت (رد گزینهٔ ۳)

(ترجمه)

۱۶۵- گزینهٔ «۱» *(درویشعلی ابراهیمی)*

«روابط تجاری»: العلاقات التجاریّة، الروابط التجاریّة (رد گزینهٔ ۴) / «میان»: بینَ (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «در سال‌های اخیر»: خلال (فی) السّنوات (الأعوام) الأخیرة (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «شاهد بوده است»: شهدت (رد گزینهٔ ۲) / «پیشرفت قابل توجّهی»: تَطوُّراً (تَقدُّماً) مَلحوظاً (رد گزینهٔ ۳)

(ترجمه)

۱۶۶- گزینهٔ «۱» *(کتاب آبی)*

ترجمهٔ عبارت: «متأسّفانه بسیاری از مردم چگونگی پیشگیری از بیماری‌های پُرشیوع را نمی‌دانند!».

(واژگان)

۱۶۷- گزینهٔ «۳» *(درویشعلی ابراهیمی)*

غلط‌های سایر گزینه‌ها:

در گزینهٔ «۱»، «بعلامة «نَ»»، در گزینهٔ «۲»، «مبنی» و در گزینهٔ «۴»، «بزیادة حرفین» نادرست است.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۶۸- گزینهٔ «۳» *(پیروز وجان)*

نُحنَ: فعل ماضی جمع مؤنّث غائب از ناح (با «نَحنُ» ضمیر متکلّم مع‌الغیر اشتباه نشود.)

غلط‌های سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: الحِرباءَ ← الحِرباءُ (فاعل و مرفوع)

گزینهٔ «۲»: هَؤلاءُ ← هَؤلاءِ (این کلمه مبنی است، پس حرکت آخرش تغییر نمی‌کند.)

گزینهٔ «۴»: الکاتبونَ المُجدُّونَ ← الکاتبونَ المُجدّونَ (حرکت «ن» در جمع مذکّر سالم و مثنّی تغییر نمی‌کند؛ دقت کنید این کلمات معرب هستند و اعراب مرفوعشان با حرف «واو» و اعراب منصوب و مجرورشان با حرف «ی» می‌آید.)

(ضبط حرکات)

۱۶۹- گزینهٔ «۲» *(محمدعلی کاظمی نصرآبادی)*

در گزینهٔ «۲»، «الظالِم» صفت برای موصوف «العدوّ» است و نقش «العدوّ» نیز مبتداست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «النافِعَة» صفت برای «العلوم» است که نقشش مفعول است.

گزینهٔ «۳»: «الصالحات» صفت برای «الباقیات» است که نقشش مضاف‌الیه است.

گزینهٔ «۴»: «قدیمة» صفت برای «حکایات» است که نقشش مجرور به حرف جر است.

(انواع جملات)

۱۷۰- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی)*

صورت سؤال گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن «مَن» منصوب باشد و می‌دانیم که «مفعول» جزء نقش‌های منصوبی است. در گزینهٔ «۲»، «من» مفعول فعل «یرحم» و منصوب است. ترجمه: «امید است خدا به کسی که به مردم رحم کرده است، رحم کند.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «من» مضاف‌الیه و مجرور است. ترجمه: «هر کسی که از ما نیست، ما را نمی‌شناسد.»

گزینهٔ «۳»: «مَن» خبر و مرفوع است. ترجمه: «داناترین مردم کسی است که علم مردم را به علم خویش افزود.»

گزینهٔ «۴»: «مَن» فاعل و مرفوع است. ترجمه: «کسی که به وظایف خویش در مراقبت از محیط‌زیست عمل می‌کند، پشیمان نمی‌شود.»

(قواعد اسم)

تاریخ و جغرافیا (۳)

۱۷۱- گزینهٔ «۳» *(میلاد باغ‌شیفی)*

مستوفیان در عصر قاجار، مسئولیت محاسبه و گردآوری مالیات‌ها و نظارت بر املاک دیوانی و سلطنتی (خاصه) را بر عهده داشتند.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحهٔ ۳۹)

۱۷۲- گزینهٔ «۱» *(علی‌محمد کریمی)*

عهدنامهٔ فین‌کنشتاین، بین ایران و فرانسه در زمان ناپلئون بناپارت بسته شد و پس از آن، هیئتی نظامی از فرانسه برای تعلیم و تجهیز سپاه به ایران آمد و در مدت کوتاهی اقدامات مفیدی در این زمینه انجام شد.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحهٔ ۴۶)

۱۷۳- گزینهٔ «۱» *(کنکور سراسری ۱۴۰۱)*

رکود صنعت صادرات ابریشم و کمبود طلا و نقره برای تأمین مالی واردات کالا از اروپا و سایر کشورها به ایران، تأثیر به‌سزایی بر رونق صادرات فرش به عنوان کالای جایگزین در دوران حکومت قاجار داشت.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه‌های ۵۲ و ۵۳)

۱۷۴- گزینهٔ «۲» *(علیرضا رضایی)*

دارالفنون یکی از مدارسی بود که با هدف آموزش علوم مختلف و فنون جدید به دانشجویان ایرانی، در داخل کشور و با ایده و پیگیری امیرکبیر، تأسیس شد.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه‌های ۵۳ و ۵۴)

۱۷۵- گزینهٔ «۴» *(میلاد باغ‌شیفی)*

بسیاری از معماران دورهٔ قاجار به سفارش دربار و ثروتمندان با استفاده از برخی از عناصر معماری فرنگی و تلفیق آن با معماری ایرانی، سبکی از معماری را به وجود آوردند که در آن عناصر و ویژگی‌های معماری ایرانی و اروپایی ترکیب شده بود. این بناها که به بناهای «کارت پستالی» معروف شد، بیشتر به تقلید از بناهای اروپایی ساخته می‌شدند.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحهٔ ۵۹)

۱۷۶- گزینهٔ «۴» *(فاطمه سخایی)*

«کاهش تدریجی روستانشینی» و «مهاجرت نیروی کار کشاورزی از روستاها به شهرها»، مسائل و مشکلاتی را در این سکونتگاه‌ها به وجود آورده است. این مسائل، اندیشمندان را بر آن داشته است که به فکر برنامه‌ریزی برای روستاها و شهرها بیفتند.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحهٔ ۲۱)

۱۷۷- گزینهٔ «۴» *(کنکور خارج از کشور ۱۴۰۱)*

یکی از پدیده‌های ناشی از نظام اقتصادی سرمایه‌داری، نابرابری فضایی است. در بیشتر شهرها امکانات و خدمات شهری به‌طور عادلانه و متوازن توزیع نشده‌اند و بین مناطق برخوردار و مرفه و مناطق محروم تفاوت‌های چشمگیری از نظر فضای جغرافیایی مشاهده می‌شود. برنامه‌ریزی و مدیریت شهری باید برای رفع این نابرابری‌ها چاره‌اندیشی و اقدام کند.

در زاغه‌ها تجهیزات و خدمات مناسبی برای ساکنان وجود ندارد و حداقل نیازهای افراد برطرف نمی‌شود.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۷۸- گزینهٔ «۳» *(علیرضا رضایی)*

تحقق روستای پایدار سه رکن دارد: فعال‌کردن اقتصاد روستا، خدمات اجتماعی و فرهنگی و حفظ محیط‌زیست روستا و چشم‌اندازهای طبیعی آن.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحهٔ ۳۱)

۱۷۹- گزینهٔ «۴» *(علیرضا رضایی)*

یکی از ویژگی‌های عمدهٔ برنامهٔ آمایش سرزمین، توجه به همهٔ ابعاد توسعه شامل جنبه‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، دفاعی و محیطی کشور به‌طور هماهنگ است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحهٔ ۳۶)

۱۸۰- گزینهٔ «۱» *(فاطمه سخایی)*

بیشتر روستاییان با مسائلی چون نداشتن مالکیت زمین، کمبود زمین، یکپارچه‌نبودن و قطعه‌قطعه‌بودن زمین‌های کشاورزی و نداشتن سرمایهٔ لازم برای کشت تجاری و سودآور دست‌به‌گریبان‌اند.

در برخی زمین‌ها میزان تولید پایین و در حد رفع نیازهای داخلی روستاهاست. روستاییان به دلیل عدم دسترسی به بازارها اغلب گرفتار واسطه‌ها می‌شوند و مجبورند محصولاتشان را با قیمت بسیار کم به آن‌ها بفروشند.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحهٔ ۳۱)

تاریخ و جغرافیا (۱)

۱۸۱- گزینهٔ «۴» *(علیرضا علویان)*

یورش‌ها و غارت‌گری‌های پیاپی آشوریان، زمینهٔ اتّحاد قبایل پراکندهٔ ماد را فراهم آورد.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحهٔ ۸۱)

۱۸۲- گزینهٔ «۱» *(علیرضا علویان)*

عبارات «الف» و «ب» و «هـ» درست هستند.

تشریح عبارات نادرست:

ج) داریوش به منظور دفع حملات قبایل صحراگرد سکایی، به مناطق دوردستی در شمال دریای سیاه و جنوب روسیهٔ کنونی لشکرکشی کرد.

د) کورش دستور داد تا ماجرای فتح مسالمت‌آمیز بابل را بر لوحی استوانه‌ای به زبان بابلی بنویسند.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه‌های ۸۲ تا ۸۵)

۱۸۳- گزینهٔ «۱» *(علی‌محمد کریمی)*

سلوکیان از اوایل تشکیل حکومت خود، با جانشینان اسکندر در مصر، وارد رقابت و درگیری شدند، بنابراین بیشتر توجه شاهان سلوکی به مناطق غربی قلمرو خودشان بود و بر متصرفات شرقی خویش نظارت و سلطهٔ کامل نداشتند.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحهٔ ۹۱)

۱۸۴- گزینهٔ «۴» *(علی‌محمد کریمی)*

در زمان پادشاهی قباد یکم، حکومت ساسانی با جنبش اجتماعی و اقتصادی به رهبری مزدک مواجه شد. مزدک طرفدار برابری مردم در بهره‌مندی از منافع اقتصادی و اجتماعی بود و عقیده داشت مردم باید در زندگی از امکانات یکسانی برخوردار باشند.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحهٔ ۹۵)

۱۸۵- گزینهٔ «۳» *(جواد میربلوکی)*

در دورهٔ هخامنشی ترکیبی از قوانین و شیوه‌های دادرسی اقوام ایرانی و نیز اقوام و ملت‌های غیرایرانی تابع امپراتوری هخامنشیان، مبنای قضاوت بوده است. قضاوت به دو شکل رسمی و غیررسمی صورت می‌گرفت. شکل غیررسمی را اغلب ریش‌سفیدان و بزرگان خانواده‌ها و قبایل برعهده داشتند. قضاوت رسمی، بیشتر برعهدهٔ روحانیون زرتشتی و نیز قضاتی بود که از سوی شاه و یا حاکمان مناطق مختلف منصوب می‌شدند.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه‌های ۱۰۴ و ۱۰۵)

۱۸۶- گزینهٔ «۳» *(کنکور سراسری ۱۴۰۱)*

در ایران بیشتر بارش‌ها در اواخر فصل پاییز تا اوایل فصل بهار می‌بارد، به این دلیل هر چه به پایان این دوره نزدیک‌تر می‌شویم، آبدهی رودها بیشتر می‌شود.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

۱۸۷- گزینهٔ «۲» *(فاطمه سخایی)*

در مناطق کوهستانی، مکان‌هایی وجود دارد که سرچشمهٔ رودهای متعددی هستند. به این مکان‌ها کانون‌های آبگیر می‌گویند. رودهایی که از کانون‌های آبگیر سرچشمه می‌گیرند، ممکن است در جهات مختلف جریان یابند. این کانون‌های آبگیر دارای سه نوع دائمی، فصلی و اتفاقی هستند.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحهٔ ۴۹)

۱۸۸- گزینهٔ «۳» *(علیرضا رضایی)*

ب) تنگهٔ هرمز محل اتصال خلیج فارس و دریای عمان است.

ج) قشم بزرگ‌ترین جزیرهٔ خلیج فارس است.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه‌های ۵۳ و ۵۴)

۱۸۹- گزینهٔ «۳» *(علیرضا رضایی)*

به دلیل شوری آب دریاچه هیچ موجود زنده‌ای نمی‌تواند در آن زندگی کند.

(رد قسمت اول گزینهٔ ۱ و قسمت دوم گزینهٔ ۴)

مورد دوم گزینهٔ «۲» هم از دلایل اهمیت دریاچهٔ ارومیه نیست.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحهٔ ۵۷)

۱۹۰- گزینهٔ «۲» *(فاطمه سفایی)*

آب برخی از دریاچه‌های کشور شور است و برخی دیگر آب شیرین دارند.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

تاریخ و جغرافیا (۲)

۱۹۱- گزینهٔ «۳» *(علیرضا علویان)*

سلسله‌های طاهریان و سامانیان، ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقهٔ خراسان و ماوراءالنهر داشتند.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحهٔ ۹۰)

۱۹۲- گزینهٔ «۱» *(جواد میربلوکی)*

امیران شیعه‌مذهب علویان طبرستان که از سادات علوی به شمار می‌رفتند خود مدعی خلافت بودند و عباسیان را غاصب خلافت می‌شمردند. از این‌رو، بیشتر دوران حکومت علویان طبرستان (۲۵۰-۳۱۶ ق) به کشمکش و جنگ با سپاهیان خلیفه و لشکریان طاهریان و سامانیان که متحد خلافت بودند، سپری شد.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحهٔ ۹۲)

۱۹۳- گزینهٔ «۱» *(جواد میربلوکی)*

جرج سارتن، پدر تاریخ علم، رازی را بزرگ‌ترین پزشک اسلام و قرون وسطا شمرده است.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحهٔ ۹۸)

۱۹۴- گزینهٔ «۳» *(علی‌محمد کریمی)*

در زمان آلب‌ارسلان، جانشین طغرل، سلجوقیان در نبردی بزرگ که در ملازگرد رخ داد، سپاهیان امپراتوری روم شرقی را شکست دادند، امپراتور را اسیر کردند و آسیای صغیر را به متصرفات خود افزودند.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه‌های ۱۰۲ و ۱۰۳)

۱۹۵- گزینهٔ «۲» *(علی‌محمد کریمی)*

خواجه نظام‌الملک با هدف نظارت و آباد کردن زمین‌های بایر و بلااستفاده، نظام اقطاع را که در دورهٔ آل‌بویه رایج بود گسترش داد.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحهٔ ۱۱۰)

۱۹۶- گزینهٔ «۴» *(فاطمه سفایی)*

منظور از خانوادهٔ زبانی، گروه بزرگی از زبان‌هاست که یک ریشهٔ اصلی دارند. بیش از نیمی از مردم جهان، به یکی از زیرشاخه‌های خانوادهٔ زبانی هند و اروپایی صحبت می‌کنند. خانوادهٔ زبانی چینی‌تبتی دومین خانوادهٔ بزرگ زبانی از نظر تعداد سخن‌گو است.

(جغرافیا (۲)، نواحی انسانی، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۱۹۷- گزینهٔ «۱» *(فاطمه سفایی)*

چشم‌انداز یعنی منظرهٔ قابل رویت از یک مکان، چشم‌انداز شیوهٔ زندگی مردم یک ناحیه را به مشاهده‌گر نشان می‌دهد.

(جغرافیا (۲)، نواحی انسانی، صفحهٔ ۷۴)

۱۹۸- گزینهٔ «۲» *(فاطمه سفایی)*

پدیدهٔ پخش یا انتشار فرایندی است که طی آن یک موضوع یا پدیده مانند زبان، مذهب، افکار و ایده‌ها، نوآوری، وسایل و ابزار، لباس، شیوهٔ زندگی و حتی بیماری از یک مکان به سایر مکان‌ها گسترش می‌یابد.

(جغرافیا (۲)، نواحی انسانی، صفحه‌های ۷۹ و ۸۱)

۱۹۹- گزینهٔ «۲» *(کنکور سراسری ۱۴۰۱)*

فعالیت‌های نوع دوم (صنعت): شامل فعالیت‌هایی است که طی آن‌ها منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌یابند و به کالا تبدیل می‌شوند. (الف و د)

فعالیت‌های نوع سوم (خدمات): به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که در فرایند آن‌ها خدماتی به دیگران ارائه می‌شود. (ب و ج)

(جغرافیا (۲)، نواحی انسانی، صفحهٔ ۸۴)

۲۰۰- گزینهٔ «۱» *(فاطمه سفایی)*

امروزه کشورها سعی می‌کنند با ایجاد پارک‌های علمی و فناوری، صنایع نو را گسترش دهند. این پارک‌ها معمولاً در نزدیکی قطب‌های صنعتی ایجاد می‌شوند و از تحقیقات دانشگاهی استفاده می‌کنند.

(جغرافیا (۲)، نواحی انسانی، صفحهٔ ۹۶)

فلسفهٔ دوازدهم

۲۰۱- گزینهٔ «۳» *(حسین آفوندی راهنماچی)*

در رابطهٔ علیت یک طرف به طرف دیگر که قبلاً نبوده وجود می‌دهد.

علل رد سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: در روابط غیروجودی رابطه فرع بر وجود طرفین رابطه است؛ یعنی ابتدا باید دو طرف وجود داشته باشد تا رابطه برقرار شود، اما علیت این‌گونه نیست.

گزینهٔ «۲»: در علیت دو موجود مستقل نداریم، بلکه وجود یکی وابسته به دیگری است.

گزینهٔ «۴»: وجود لزوماً ذاتی طرفین نیست و معلول برای وجود یافتن وابسته به علت است.

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحهٔ ۱۴)

۲۰۲- گزینهٔ «۳» *(حسین آفوندی راهنماچی)*

ما با حواس می‌توانیم فقط رنگ ببینیم و یا صدا بشنویم و به امور ظاهری اشیاء پی ببریم، تفسیر آن با قوهٔ عقل است. پس حس فقط انتقال داده است و درک و تفسیر کار عقل است اما به کمک حواس.

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۲۰۳- گزینهٔ «۴» *(سبا جعفرزاده صابری)*

فیلسوفان مسلمان ادراک رابطهٔ علیت را کار عقل می‌دانند و معتقدند که این رابطه در حس مکشوف نیست. اما یافتن و تشخیص مصادیق آن نیازمند حس و تجربه است و مشاهده را در آن مؤثر می‌دانند.

علل رد سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: تجربه‌گرایان حس و تجربه را مبنای حکم به رابطهٔ علیت می‌دانند.

گزینهٔ «۲»: از منظر دکارت انسان از اصل علیت درک فطری دارد، اما یافتن مصادیق علت و معلول نیازمند تجربه و آموزش است.

گزینهٔ «۳»: ادراک انسان از رابطهٔ علیت از منظر هیوم چیزی جز یک امر روانی ناشی از توالی پدیده‌ها نیست.

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

۲۰۴- گزینهٔ «۲» *(سبا جعفرزاده صابری)*

دکارت درک ما از علیت را فطری می‌داند (فطری بودن نزد او تا حدود زیادی به معنای بدیهی بودن و حضور بی‌واسطه نزد عقل است). اما هیوم درک ما از این رابطه را متأثر از تجربه و ناشی از عادت ذهنی در اثر تعاقب حوادث پی‌درپی می‌داند. لذا از نظر دکارت (و همچنین فلاسفه) مسلمان حکم ما به جاری و ساری بودن رابطهٔ علیت در جهان خارج بر پایهٔ عقل است و لذا این رابطه ضروری است. اما هیوم چون حکم به آن را بر اثر عادت ذهنی می‌داند آن را قطعی و ضروری به حساب نمی‌آورد. (تأیید بخش اول گزینه‌های ۱ و ۲ و رد بخش دوم گزینهٔ ۴)

می‌توان در مورد بین فلاسفهٔ مسلمان و هیوم اشتراک نظر یافت. از نظر هر دو رابطهٔ علیت امری نیست که حس و تجربه بتواند آن را ادراک کند؛ هرچند کشف مصادیق علیت و حکم دادن به علت و معلول بودن دو رویداد خاص بدون استمداد از تجربه و بدون اتکا به حس ممکن نیست. با این حال فلاسفهٔ مسلمان چون معتقدند درک ما از اصل علیت بر پایهٔ عقل محض و استدلال از بدیهیات است آن را می‌پذیرند؛ اما هیوم هیچ درک عقلی بدون تجربه را نمی‌پذیرد. (تأیید بخش دوم گزینه‌های ۲ و ۳ و رد بخش دوم گزینهٔ ۱)

در رد گزینهٔ سوم هم باید توجه کنید که تجربی بودن منافی عقلانی بودن نیست. بلکه قائل بودن به صرف عقل و مستقل بودن آن از تجربه است که با تجربه‌گرایان مخالف است، وگرنه تجربه هم از عقل بهره‌مند است. (رد بخش اول گزینهٔ ۳)

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۲۰۵- گزینهٔ «۳» *(حسن صدری)*

باغبان با فراهم کردن عوامل رشد درخت، ضرورتاً رشد آن را انتظار دارد و انتظار نتیجه‌ای خلاف رشد درخت را ندارد. این امر نشان‌دهندهٔ پذیرش اصل «وجوب علّی و معلولی» و تخلف‌ناپذیری معلول از علت است. همچنین اینکه باغبان از درخت سیب تنها انتظار معلول متناسب با آن، یعنی میوهٔ سیب را دارد، نشانهٔ پذیرش اصل «سنخیت میان علت و معلول» است.

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

۲۰۶- گزینهٔ «۴» *(نیما جواهری)*

اصول «سنخیّت علّت و معلول» و «وجوب علّی و معلولی» از فروع اصل علیت محسوب می‌شوند؛ زیرا هر یک از این اصول فرع بر رابطهٔ وجودبخشی میان علت و معلول مطرح می‌شوند و هر یک ناظر بر جنبه‌ای از این رابطه هستند. اصل «سنخیّت علّت و معلول» ناظر بر این است که بین علت و معلولش تناسب خاصی برقرار است و از هر علت هر معلولی پدید نمی‌آید. اصل «وجوب علّی و معلولی» ناظر بر ضرورت‌بخشی علت به معلول است و بیان می‌کند که معلول نمی‌تواند از علتش تخلف کند و به وجود نیاید یا اینکه علت باشد و معلول به وجود نیاید. این اصول بیانگر چگونگی و احکام رابطهٔ علیت هستند.

گزینه‌های «۱» و «۳» مربوط به اصل «سنخیّت علّت و معلول» هستند و گزینهٔ «۲» مربوط به اصل «وجوب علّی و معلولی» است.

(فلسفهٔ دوازدهم، جهان علّی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

۲۰۷- گزینهٔ «۴» *(نیما جواهری)*

نظریهٔ دموکریتوس با معانی دوم و سوم اتفاق سازگار است؛ یعنی هم اصل سنخیّت را رد می‌کند و هم غایتمندی میان پدیده‌ها را.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: این نظریه صدفه و اتفاق را رد نمی‌کند و با معانی دوم و سوم آن همسو است.

گزینهٔ «۲»: این نظریه لزوماً وجوب علّی و معلولی را زیر سؤال نمی‌برد و بیانگر معنای اول اتفاق نیست.

گزینهٔ «۳»: طبق این نظریه، این برخورد اتفاقی اتم‌ها و ذرات تجزیه‌ناپذیر است که عناصر را به وجود می‌آورد، نه برعکس.

(فلسفهٔ دوازدهم، کدام تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۲ و ۲۷)

۲۰۸- گزینهٔ «۳» *(حسن صدری)*

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: معنای اول اتفاق هم مستلزم انکار اصل علیت و هم وجوب علّی و معلولی است.

گزینهٔ «۲»: انکار معنای دوم اتفاق ملازم با قبول اصل سنخیت میان علت و معلول است.

گزینهٔ «۳»: تنها زمانی می‌توان غایتمندی در میان موجودات این جهان را اثبات کرد که از پیش وجود خداوند به عنوان علت‌العلل و غایت‌الغایات را پذیرفته باشیم.

گزینهٔ «۴»: معنای چهارم اتفاق با هیچ‌یک از اصول و لوازم علیت مخالف نیست و کاملاً ممکن است و به علم ناقص و محدود ما برمی‌گردد.

(فلسفهٔ دوازدهم، کدام تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۲۰۹- گزینهٔ «۳» *(سبا جعفرزاده صابری)*

الف) اینکه جهان با وجود نظم هدف خاصی را در پی نداشته باشد اشاره به معنای سوم اتفاق یعنی انکار هدفمندی و غایتمندی جهان است. دقت کنید که واژهٔ نظم لزوماً در هر عبارتی به معنای دوم اتفاق اشاره ندارد.

ب) معنای چهارم اتفاق که عبارت است از رخ دادن حوادث پیش‌بینی نشده که هیچ تعارضی با اصل علیت و فروع آن ندارد و مربوط به علم محدود و ناقص ما نسبت به حوادث پیرامونی است.

ج) اینکه صرفاً برخی از عوامل تحقق یک معلول وجود یافته باشد اما معلول ضرورتاً موجود شود مربوط به معنای اول اتفاق یعنی انکار اصل علیت و وجوب‌بخشی علت به معلول است.

(فلسفهٔ دوازدهم، کدام تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۷)

۲۱۰- گزینهٔ «۲» *(نیما جواهری)*

ما فیلسوفی را سراغ نداریم که به‌طور صریح و روشن با معنای اوّل اتفاق موافق باشد. فیلسوفان، معمولاً چنین اتفاقی را انکار می‌کنند و می‌گویند هر معلولی به علت نیاز دارد و یک رابطهٔ ضروری میان علت و معلول برقرار است. امکان ندارد که موجودی، خودبه‌خود و بدون علتی که به آن وجود ببخشد، پدید آید.

معنای چهارم اتفاق، همان‌طور که گفته شد، رخ‌دادن حادثهٔ پیش‌بینی‌نشده است. این معنای اتفاق با هیچ‌یک از اصول و لوازم علیت مخالف نیست. بلکه مربوط به علم ناقص و محدود ما نسبت به حوادث پیرامونی است. بنابراین می‌تواند کاربرد درستی داشته باشد.

(فلسفهٔ دوازدهم، کدام تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

منطق

۲۱۱- گزینهٔ «۱» *(فرهاد قاسمی‌نژاد)*

نه هر که چهره برافروخت دلبری داند. (صادق) هر که چهره برافروخت دلبری داند. (کاذب)

نه هرکه ... متناقض هر که ... است. پس دو قضیهٔ فوق متناقض هستند. تناقض قضیهٔ دوم نیز می‌شود بعضی کسانی که چهره برمی‌افروزند دلبری نمی‌دانند که صادق است.

(منطق، احکام قضایا، صفحهٔ ۶۳)

۲۱۲- گزینهٔ «۱» *(فرهاد قاسمی‌نژاد)*

دو قضیهٔ متضاد در صورتی قطعاً هر دو کاذب هستند که رابطهٔ موضوع و محمول در آن دو قضیه من‌وجه باشد. مانند ماشین و بارکش.

(منطق، احکام قضایا، صفحهٔ ۶۴)

۲۱۳- گزینهٔ «۲» *(حسن صدری)*

در تداخل اگر قضیهٔ جزئی کاذب باشد، قضیهٔ کلی آن قطعاً کاذب است، پس اگر بدانیم «بعضی ج د نیست» کاذب است، به‌طور قطعی می‌توانیم بگوییم که «هیچ ج د نیست» نیز قضیه‌ای کاذب است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: از صدق کلی به صدق جزئی می‌رسیم.

گزینهٔ «۳»: از کذب جزئی به کذب کلی می‌رسیم.

گزینهٔ «۴»: از صدق جزئی به طور قطعی نمی‌توان صدق کلی را نتیجه گرفت.

(منطق، احکام قضایا، صفحه‌های ۶۵ و ۶۶)

۲۱۴- گزینهٔ «۲» *(فرهاد قاسمی‌نژاد)*

عکس هر کتابی نویسنده دارد (به عبارت دیگر هر کتابی دارای نویسنده است) می‌شود بعضی دارای نویسنده‌ها کتاب هستند و نقیض آن می‌شود هیچ دارای نویسنده‌ای کتاب نیست.

(منطق، احکام قضایا، صفحه‌های ۶۳، ۶۷ و ۶۸)

۲۱۵- گزینهٔ «۲» *(حسن صدری)*

عکس مستوی لازم‌الصدق یک قضیهٔ «موجبهٔ کلیه»، همواره «موجبهٔ جزئیه» است. در عکس مستوی اگر از موجبهٔ کلیه به موجبهٔ کلیه برسیم، دچار مغالطهٔ ایهام انعکاس شده‌ایم.

(منطق، احکام قضایا، صفحهٔ ۶۹)

۲۱۶- گزینهٔ «۳» *(نیما جواهری)*

در روابط تناقض و تضاد می‌توانیم از صدق یک گزاره به کذب قطعی متقابل آن حکم بدهیم.

نکته: در استنتاج صدق و کذب در عکس مستوی به این نکتهٔ طلایی و ناگفته بسیار توجه کنید و آن را به خاطر بسپارید: در عکس مستوی از صدق اصل به صدق عکس می‌رسیم (نه برعکس!) و از کذب عکس به کذب اصل می‌رسیم (نه برعکس!).

(منطق، احکام قضایا، صفحه‌های ۶۳، ۶۴، ۶۷ و ۶۸)

۲۱۷- گزینهٔ «۳» *(حسین آفوندی راهنماچی)*

در موجبهٔ کلی بین موضوع و محمول آن می‌تواند نسبت تساوی و عموم و خصوص مطلق باشد.

به جهت اینکه امکان دارد حالت عموم و خصوص مطلق برقرار باشد ← پس باید عکس موجبهٔ کلی را جزئی کرد که صدق حفظ شود.

(منطق، احکام قضایا، صفحه‌های ۶۷ و ۶۸)

۲۱۸- گزینهٔ «۱» *(نیما جواهری)*

عبارت اول در گزینهٔ اول عکس مستویِ متناقض عبارت «بعضی ج الف است» در صورت سؤال است. اگر این عبارت صادق را متناقض کنیم عبارت «هیچ ج الف نیست» به دست می‌آید که قضیهٔ کاذب است و عکس مستوی آن نیز از نظر صدق و کذب نامعلوم است؛ زیرا نمی‌توان از قضیهٔ کاذب عکس مستوی ساخت.

عبارت دوم در گزینهٔ اول متناقض عبارت «هر الف غیرب است» در صورت سؤال است. اگر این عبارت کاذب را متناقض کنیم عبارت «بعضی الف غیرب نیست» به دست می‌آید که قضیه‌ای صادق است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۲»: عبارت اول این گزینه متناقض قضیهٔ اول در صورت سؤال است. در تناقض از صدق یک طرف به کذب طرف دیگر می‌رسیم؛ بنابراین این قضیه کاذب است، نه نامعلوم. ـ عبارت ذکرشده متضاد عبارت صورت سؤال است و صدق یا کذب متضاد یک قضیهٔ کاذب نامعلوم است.

گزینهٔ «۳»: عبارت اول این گزینه تداخل تحت تضاد قضیهٔ اول در صورت سؤال است. در تداخل تحت تضاد از کذب به صدق می‌رسیم، بنابراین ارزش این قضیه نامعلوم است. ـ عبارت ذکرشده عکس مستوی قضیهٔ صورت سؤال است و می‌دانیم که از یک قضیهٔ کاذب نمی‌توان عکس مستوی ساخت، زیرا عکس مستوی آن گاهی صادق درمی‌آید و گاهی کاذب، پس نامعلوم است.

گزینهٔ «۴»: عبارت اول در این گزینه عکس مستوی قضیهٔ «بعضی ج الف است» که چون اصل قضیه صادق است عکس آن نیز صادق می‌باشد و نامعلوم نیست.

(منطق، احکام قضایا، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۸)

۲۱۹- گزینهٔ «۴» *(حسین آخوندی راهنماچی)*

بین موضوع و محمول قضیهٔ موجبهٔ جزئیه (با فرض صدق قضیه) می‌تواند نسبت ۱- تساوی ۲- عموم و خصوص مطلق ۳- عموم و خصوص من‌وجه باشد.

متداخل قضیهٔ موجبهٔ جزئی صادق از نظر صدق و کذب نامعلوم است، چون در رابطهٔ تداخل صرفاً از صدق قضیهٔ کلی می‌توان به صدق قضیهٔ جزئی رسید و نه برعکس.

(منطق، احکام قضایا، صفحه‌های ۶۳، ۶۵ و ۶۶)

۲۲۰- گزینهٔ «۴» *(نیما جواهری)*

اگر در یک قضیهٔ موجبهٔ کلی مانند «هر الف ب است» عکس مستوی را بدون تغییردادن سور بسازیم یک قضیهٔ موجبهٔ کلی دیگر با موضوع و محمول جابه‌جا یعنی «هر ب الف است» به دست می‌آید. در حالتی که ما نسبت به محتوای قضیه بی‌اطلاع باشیم نمی‌توانیم دربارهٔ صدق و کذب این قضیهٔ جدید سخن بگوییم و نامعلوم است. اما در این صورت سؤال گفته شده که بین موضوع و محمول عموم و خصوص مطلق با عام بودن محمول (ب) برقرار است. پس اگر «هر الف ب است» صادق باشد و «ب» عام‌تر از «الف» باشد، قضیهٔ «هر ب الف است» یک قضیهٔ کاذب است نه نامعلوم. بنابراین گزینهٔ سوم صحیح و گزینهٔ چهارم نادرست و پاسخ سؤال است.

(منطق، احکام قضایا، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۸)

فلسفهٔ یازدهم

۲۲۱- گزینهٔ «۲» *(فرهاد قاسمی‌نژاد)*

شناخت تمایزها و تفاوت‌های اشیا (با ابزار حس) این امکان را به انسان می‌دهد که به کمک عقل خود از اشیای متفاوت استفاده‌های مختلف بکند.

(فلسفهٔ یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحهٔ ۵۱)

۲۲۲- گزینهٔ «۳» *(فرهاد قاسمی‌نژاد)*

انسان دارای قوه‌ای است که با آن تفکر و تعقل می‌کند. او به کمک این قوه هم می‌تواند امور محسوس و طبیعی را درک کند و هم امور غیرمحسوس و غیرطبیعی را بشناسد.

نکته: منظور از قلمرو شناخت گسترهٔ آن می‌باشد؛ یعنی با استفاده از آن ابزار تا چه حد می‌توان به شناخت رسید و چه چیزهایی را می‌توان شناخت.

(فلسفهٔ یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحهٔ ۵۲)

۲۲۳- گزینهٔ «۳» *(سبا جعفرزاده صابری)*

قرآن‌کریم نمونهٔ بارزی از شناخت وحیانی است که آشنایی با حقایق آن بستگی به میزان آگاهی و دقت (تدبر و تأمل) فرد دارد. پس مشروط و متغیر می‌باشد

علل رد سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: پیامبران تنها دریافت‌کنندهٔ مستقیم وحی هستند؛ اما مردم نیز به وسیلهٔ پیامبران از آنچه که شناخت و معرفت وحیانی تلقی می‌شود بهره می‌برند.

گزینهٔ «۲»: بالاترین مرتبهٔ شهود، وحی است و وحی خود یکی از شهودهای قلبی به شمار می‌رود پس ابزار مستقل شناختی محسوب نمی‌شود.

گزینهٔ «۴»: معرفت شهودی بی‌واسطه است، اما برای درک معارف وحیانی انسان نیاز به تعقل و تدبر دارد پس عقل انسان در درک حقایق توأم با وحی نقش دارد.

(فلسفهٔ یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۴ تا ۵۶)

۲۲۴- گزینهٔ «۱» *(نیما جواهری)*

دانستنی‌های دانش فلسفه از طریق حواس و تجربه به دست نمی‌آیند؛ بلکه فقط از طریق تعقل محض می‌توان به آن‌ها رسید. مثلاً ذات و صفات خداوند را نمی‌توان با حس و تجربه درک کرد و شناخت آن‌ها مستلزم بهره‌گیری از قواعد شناخت عقلی است.

از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت حسی، توانایی حس در شناخت تفاوت‌ها و تمایزهاست.

عارف و سالک الی‌الله ممکن است بتواند در همین دنیا، آخرت را مشاهده کند. علاوه‌بر عالم طبیعت، سایر عوالم را مشاهده نماید و وجود فرشتگان را هم واقعا بیابد. این قبیل مشاهدات، از نوع شهود قلبی است و از راه چشم به دست نمی‌آید.

(فلسفهٔ یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۱، ۵۳ و ۵۴)

۲۲۵- گزینهٔ «۳» *(حسن صدری)*

پارمنیدس معتقد بود که شناخت حسی به دلیلی خطاهایی که گاه در حواس رخ می‌دهد، اعتبار ندارد. به همین جهت پارمنیدس معتقد بود حرکت وجود ندارد و اشیاء در ثبات و پایداری کامل هستند.

در گزینهٔ «۳» علت و معلول جابه‌جا آمده است، یعنی عدم اعتقاد پارمنیدس به حرکت، علتِ عدم باور او به اعتبار شناخت حسی دانسته شده است، حال آنکه عکس آن صحیح است، یعنی عدم باور پارمنیدس به اعتبار شناخت حسی بود که سبب شد او به حرکت اعتقاد نداشته باشد و اشیاء را در ثبات و پایداری کامل بداند.

(فلسفهٔ یازدهم، نگاهی به تاریخچهٔ معرفت، صفحه‌های ۵۹ تا ۶۱)

۲۲۶- گزینهٔ «۳» *(نیما جواهری)*

معرفت فلسفی متکی بر استدلال عقلی است و بدون آن فلسفه اساساً وجود ندارد؛ یعنی نمی‌توان صرفاً با اتکا بر تجربه یا شهود قلبی یا وحی به معرفت فلسفی رسید.

(فلسفهٔ یازدهم، نگاهی به تاریخچهٔ معرفت، صفحه‌های ۶۲ و ۶۳)

۲۲۷- گزینهٔ «۲» *(نیما جواهری)*

در دورهٔ معاصر، فیلسوفان مسلمان این نظر علامه طباطبایی را قبول دارند و معتقدند که عقل و حس و نیز شهود و وحی هر کدام در جایگاه خود اعتبار دارند و در جای خود می‌توانند ابزاری برای کسب معرفت باشند (پس هر کدام حیطهٔ متناسب با خود دارند، نه اینکه همه در هر حیطه‌ای کاربرد داشته باشند یا حیطه‌های آن‌ها یکسان و کاملاً مشترک باشد).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: سهروردی کوشید در نهایت نظام فلسفی خود را بر پایهٔ شهودهای قلبی بنا نماید.

گزینهٔ «۳»: ابن‌سینا در یکی از کتاب‌های خود که به تبیین عرفان می‌پردازد، به طور دقیق معرفت شهودی را توضیح می‌دهد اما از ارتباط آن با فلسفه و استدلال‌های فلسفی سخنی نمی‌گوید.

گزینهٔ «۴»: این عبارت مربوط به ملاصدرا است. فارابی نیم‌نگاهی به شناخت شهودی داشت؛ امّا آن را در تبیین فلسفی خود وارد نمی‌کرد.

(فلسفهٔ یازدهم، نگاهی به تاریخچهٔ معرفت، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۳)

۲۲۸- گزینهٔ «۴» *(سبا جعفرزاده صابری)*

از نظر کانت شناخت حاصل همکاری حس و عقل است؛ اینکه خورشید طلوع می‌کند و پس از آن زمین روشن می‌شود داده‌ای است که حس در اختیار دستگاه ادراکی ما قرار می‌دهد و این دستگاه ادراکی ما با استفاده از مفاهیم مستقل از تجربه (مانند علیت) که در اختیار دارد، حکم به یک رابطهٔ وجودی بین این دو پدیدهٔ متعاقب می‌کند. پس اینکه علت روشن شدن زمین خورشید است امری است که به کمک مفاهیم دستگاه ادراکی درک می‌شود.

علل رد سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: بیکن محصور ماندن علوم تجربی در خرافات را نتیجهٔ دنباله‌روی فیلسوفان گذشته از ارسطو می‌دانست نه برعکس.

گزینهٔ «۲»: از منظر کانت شناخت حاصل همکاری حس و عقل است؛ نه مفاهیم دستگاه ادراکی.

گزینهٔ «۳»: دکارت مخالف با تجربه و علم تجربی نبود؛ اما به شناخت عقلی بهای بیشتری می‌داد.

(فلسفهٔ یازدهم، نگاهی به تاریخچهٔ معرفت، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۲۲۹- گزینهٔ «۲» *(سبا جعفرزاده صابری)*

ناتوانی تجربه در دستیابی به همهٔ خصوصیات اشیا و احتمالی بودن بسیاری از نتایج تجربی و تفاوت میان تجربهٔ انسان‌ها، می‌توانست قطعیت احکام تجربی را از میان ببرد. در هر حال چنین مشکلاتی سبب شد که واقع‌نمایی دانش تجربی، بار دیگر با اشکال روبه‌رو شود و جریان‌های نسبی‌گرا در داخل تجربه‌گرایی ظهور کنند.

نکته: بنابراین با مشکل روبه‌روشدن واقع‌نمایی دانش تجربی معلول عبارات پیشین است نه علت.

(فلسفهٔ یازدهم، نگاهی به تاریخچهٔ معرفت، صفحهٔ ۶۶)

۲۳۰- گزینهٔ «۴» *(نیما جواهری)*

از نظر پراگماتیست‌ها هرچند که تنها ابزار ما در شناخت اشیاء حس و تجربه است، اما از طریق تجربه نمی‌توان به واقعیت اشیاء رسید. بنابراین ما باید تعریف خود را از درستی یک حقیقت تغییر دهیم و دیگر نمی‌توان حقیقت و شناخت را مانند گذشته یک امر ثابت و همگانی دید که باید در جهان کشف شود و معیار درستی آن در واقع‌نمایی و میزان تطابق آن با واقعیت باشد. بلکه معیار درستی در عمل و کاربرد آن گزاره در زندگی ما است. به این معنا حقیقت دیگر یک امر همگانی نیست و هیچ‌گاه کسی نمی‌تواند ادعای دستیابی به تمام حقیقت و حقیقت کامل را داشته باشد، زیرا هرکس از نظرگاه خود و از دریچهٔ زندگی عملی خود با آن مواجه می‌شود.

توجه: پراگماتیسم را به معنای فایده‌گرایی صرف و خام و اینکه هر چه دوست داشتیم با به نفعمان بود همان حقیقت است، نگیرید.

(فلسفهٔ یازدهم، نگاهی به تاریخچهٔ معرفت، صفحهٔ ۶۷)

منطق

۲۳۱- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی)*

صورت سؤال به رابطهٔ «تناقض» اشاره می‌کند، که در گزینهٔ «۲» دیده می‌شود. در رابطهٔ تناقض هم کمیت و هم کیفیت قضایا را تغییر می‌دهیم.

(منطق، احکام قضایا، صفحهٔ ۶۳)

۲۳۲- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی)*

عبارت صورت سؤال نشان‌دهندهٔ دو قضیهٔ متضاد است که جمع این دو قضیه محال اما رفع آن دو ممکن است. در رابطهٔ تضاد اگر قضیهٔ کلی کاذب باشد، نمی‌توانیم به صورت قطعی بگوییم که قضیهٔ متضاد آن صادق است یا کاذب.

نکته: رابطهٔ تضاد تنها میان قضیه‌های موجبهٔ کلیه و سالبهٔ کلیه برقرار است.

(منطق، احکام قضایا، صفحهٔ ۶۴)

۲۳۳- گزینهٔ «۱» *(علیرضا نصیری)*

زمانی در دو قضیهٔ متقابل می‌توان از صدق یک طرف به صدق طرف دیگر رسید که این دو قضیه متداخل باشند. (رد گزینه‌های ۲ و ۴) قضایای متداخل همواره از دو قضیه که در کمیت با یکدیگر متفاوت‌اند تشکیل شده است و بنابراین همواره یک قضیه کلیه و دیگری جزئیه خواهد بود. (تأیید گزینهٔ ۱). در قضایای متداخل می‌توان از کذب قضیهٔ جزئیه، کذب قضیهٔ کلیه را نتیجه‌گیری کرد اما برعکس آن اشتباه است. (رد گزینهٔ ۳)

نکته: در تضاد بین قضایا، صرفاً از صدق یک طرف می‌توان کذب دیگری را نتیجه‌گیری کرد.

(منطق، احکام قضایا، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۲۳۴- گزینهٔ «۱» *(کتاب آبی)*

بعضی خیرخواه‌ها انسان هستند، عکس مستوی قضیهٔ اول است. اصل قضیه صادق است. بنابراین عکس آن هم صادق است.

هیچ خیرخواهی انسان نیست، متناقض قضیهٔ «بعضی خیرخواه‌ها انسان هستند» است و چون این قضیه که عکس مستوی قضیهٔ اول بود صادق است. بنابراین متناقض آن کاذب است.

بعضی انسان‌ها خیرخواه هستند، متداخل قضیهٔ اول است. قضیهٔ اول (که قضیه‌ای کلی هم هست) صادق است. بنابراین متداخل آن (که قضیه‌ای جزئی است) صادق است.

(منطق، احکام قضایا، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۸)

۲۳۵- گزینهٔ «۲» *(علیرضا نصیری)*

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: استدلالی که در این گزینه مطرح شده بدین شکل است: «بعضی از دانشجویان در سلف غذا می‌خورند. در نتیجه بعضی از کسانی که در سلف غذا می‌خورند دانشجو هستند.» و چون قواعد عکس در آن به‌درستی رعایت شده پس صحیح است.

نکته: سورِ «بسیاری» یک سور غیراستاندارد است و به صورت استاندارد باید به شکل «بعضی» استفاده شود.

گزینه «۲»: استدلال این گزینه بدین شکل است: «بعضی داروها خوشمزه نیستند. در نتیجه بعضی چیزهایی که خوشمزه نیستند (بدمزه‌اند) دارو نیستند.» و از آنجایی که در آن برای یک قضیهٔ سالبهٔ جزئیه عکس مستوی لازم‌الصدق قائل شده است؛ همچنین به جای صرف جابه‌جا کردن موضوع و محمول قضیهٔ اصل، محمول آن را نقیض کرده است! پس ایهام انعکاس در آن رخ داده است.

گزینهٔ «۳»: از قضیهٔ «هیچ بی‌سوادی نمی‌تواند بخواند یا بنویسد.» می‌توان نتیجه گرفت که «هیچ‌کسی که می‌تواند بخواند یا بنویسد بی‌سواد نیست.» و در این نتیجه‌گیری ایهام انعکاس رخ نداده است.

گزینهٔ «۴»: در این گزینه نیز یک قضیهٔ موجبهٔ جزئیه به عنوان عکس مستوی یک قضیهٔ موجبهٔ کلیه در نظر گرفته شده که صحیح می‌باشد.

(منطق، احکام قضایا، صفحهٔ ۶۹)

۲۳۶- گزینهٔ «۳» *(علیرضا نصیری)*

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: متداخل قضیهٔ گفته شده، «بعضی الف ب نیست» است و متناقض آن «هر الف ب است»

گزینهٔ «۲»: متضاد قضیهٔ گفته شده، «هیچ الف ب نیست» است و متناقض آن «بعضی الف ب است» است و متداخل آن «هر الف ب است» می‌باشد.

گزینهٔ «۳»: عکسِ قضیهٔ مطرح شده در گزینه، «هیچ ب الف نیست» می‌باشد و متضاد آن «هر ب الف است» می‌باشد. بنابراین حاصل این گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است و جواب تست خواهد بود.

گزینه «۴»: متناقض قضیهٔ مطرح شده، «هیچ الف ب نیست» می‌باشد که متضاد آن «هر الف ب است» خواهد بود.

(منطق، احکام قضایا، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۶)

۲۳۷- گزینهٔ «۱» *(علیرضا نصیری)*

اگر قضیهٔ «بعضی الف ب نیست» کاذب باشد تنها قضیه‌ای که با قطعیت می‌توان حکم به کذب آن کرد «هیچ الف ب نیست» می‌باشد. بنابراین باید به دنبال گزینه‌ای بگردیم که در نهایت به این قضیه ختم شود.

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: متداخل قضیهٔ «بعضی الف ب است»، «هر الف ب است» می‌باشد و متضاد آن «هیچ الف ب نیست» است. بنابراین همین گزینه جواب تست خواهد بود.

گزینهٔ «۲»: متداخل قضیهٔ «بعضی الف ب نیست»، «هیچ الف ب نیست» می‌باشد و متضاد آن «هر الف ب است» است.

گزینهٔ «۳»: متضاد قضیهٔ «هر الف ب است»، «هیچ الف ب نیست» می‌باشد و متناقض آن «بعضی الف ب است» است.

گزینهٔ «۴»: متناقض قضیهٔ «هیچ الف ب نیست»، «بعضی الف ب است» می‌باشد و متداخل آن «هر الف ب است» است.

(منطق، احکام قضایا، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۸)

۲۳۸- گزینهٔ «۳» *(کتاب آبی)*

دو قضیه با هم رابطهٔ تداخل دارند و در تداخل از صدق قضیهٔ کلی، صدق جزئی آن نتیجه گرفته می‌شود.

دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: دو قضیه با هم رابطهٔ تضاد دارند و در تضاد از صدق یک طرف، کذب طرف دیگر نتیجه گرفته می‌شود (نه برعکس).

گزینهٔ «۲»: در رابطهٔ تداخل از صدق قضیهٔ کلی، صدق جزئی آن نتیجه گرفته می‌شود (نه کذب آن).

گزینهٔ «۴»: سالبهٔ جزئیه عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد و نمی‌شود چنین نتیجه گرفت.

(منطق، احکام قضایا، صفحه‌های ۶۴ تا ۶۸)

۲۳۹- گزینهٔ «۳» *(علیرضا نصیری)*

اگر قضیهٔ «هر الف ب است» صادق باشد، آنگاه با قطعیت می‌توان گفت که متناقض و متضاد آن کاذب خواهند بود. متناقض آن قضیه، «بعضی الف ب نیست» می‌باشد که سالبهٔ جزئیه است و متضاد آن «هیچ الف ب نیست» است که سالبهٔ کلیه است.

(منطق، احکام قضایا، صفحه‌های ۶۳ و ۶۴)

۲۴۰- گزینهٔ «۴» *(کتاب آبی)*

اگر قضیهٔ «هر الف غیرب است» را قضیهٔ اصل بگیریم که صادق هم باشد، این قضیه با قضیهٔ «بعضی غیرب الف است»: رابطهٔ عکس مستوی دارد که صادق است، قضیهٔ «بعضی غیر ب الف است» (صادق) با قضیهٔ «هیچ غیر ب الف نیست» رابطهٔ تناقض دارد پس این قضیه کاذب است و قضیهٔ اصلی با قضیهٔ «بعضی الف غیر ب است» رابطهٔ تداخل دارد پس این قضیه صادق است.

(منطق، احکام قضایا، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۸)

ریاضی و آمار (۳)

۲۴۱- گزینهٔ «۳» *(حمیدرضا سجودی)*

اگر a,b,c سه جملهٔ متوالی یک دنبالهٔ هندسی باشند، آنگاه شرط $b^2 = ac$ برقرار است، پس داریم:

$$a-1,8,-4 \Rightarrow (8)^2 = -4(a-1) \Rightarrow 64 = -4a+4$$
$$\Rightarrow -4a = 60 \Rightarrow a = -15$$

جملات دنباله : $-16,8,-4,\cdots \Rightarrow a_1 = -16, r = \frac{a_2}{a_1} = \frac{8}{-16} = -\frac{1}{2}$

$$a_n = a_1 r^{n-1} \Rightarrow a_8 = -16\times(-\frac{1}{2})^7$$
$$= -16\times(-\frac{1}{128}) = \frac{16}{128} = \frac{1}{8}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرخطی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۷)

۲۴۲- گزینهٔ «۱» *(حمیدرضا سجودی)*

روش اول: رابطهٔ بازگشتی داده شده، نمایش یک دنبالهٔ هندسی است که نسبت مشترک آن برابر است با:

روش اول:
$$a_n = -2a_{n-1} \Rightarrow \frac{a_n}{a_{n-1}} = -2 \Rightarrow r = -2$$
$$a_n = a_1 r^{n-1} \Rightarrow a_3 = a_1(-2)^2$$
$$\Rightarrow -8 = a_1\times 4 \Rightarrow a_1 = \frac{-8}{4} = -2$$

روش دوم:
$$a_n = -2a_{n-1} \Rightarrow \begin{cases} n=3 \Rightarrow a_3 = -2a_2 \Rightarrow -8 = -2a_2 \Rightarrow a_2 = 4 \\ n=2 \Rightarrow a_2 = -2a_1 \Rightarrow 4 = -2a_1 \Rightarrow a_1 = -2 \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرخطی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۷)

۲۴۳- گزینهٔ «۴» *(امیر زراندوز)*

با توجه به شکل روبه‌رو داریم:

$$\underset{a_1}{\underset{\downarrow}{3}},\bigcirc,\bigcirc,\bigcirc,\bigcirc,\bigcirc,\bigcirc,\underset{a_8}{\underset{\downarrow}{384}}$$

$$a_8 = 384 \Rightarrow a_1 r^7 = 384 \Rightarrow 3\times r^7 = 384 \Rightarrow r^7 = 128$$
$$\Rightarrow r^7 = 2^7 \Rightarrow r = 2$$

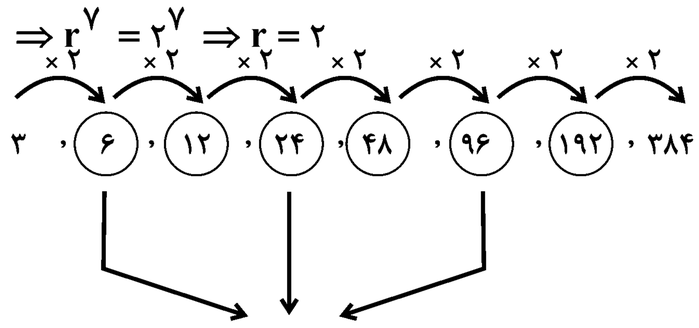

مجموع جملات دوم، چهارم و ششم $= 6+24+96 = 126$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرخطی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

۲۴۴- گزینهٔ «۴» *(حمیدرضا سجودی)*

با توجه به اطلاعات سؤال داریم:

$$r = \frac{a_2}{a_1} = \frac{a_3}{a_2} = \dots = \frac{a_n}{a_{n-1}} = \frac{1}{2} \quad \text{و} \quad S_4 = 15$$

$$S_n = \frac{a_1(r^n-1)}{r-1} \Rightarrow 15 = \frac{a_1((\frac{1}{2})^4-1)}{\frac{1}{2}-1} \Rightarrow 15 = \frac{a_1(\frac{1}{16}-1)}{-\frac{1}{2}}$$
$$\Rightarrow -\frac{15}{2} = -\frac{15}{16}a_1 \Rightarrow a_1 = \frac{16\times 15}{2\times 15} = 8$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرخطی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

۲۴۵- گزینهٔ «۱» *(کورش داودی)*

با توجه به سؤال داریم:

$$a_1 + a_2 = \frac{1}{2}(a_3 + a_4)$$
$$\Rightarrow a_1 + a_1 r = \frac{1}{2}(a_1 r^2 + a_1 r^3)$$
$$\Rightarrow a_1 + a_1 r = \frac{1}{2} r^2 (a_1 + a_1 r)$$
$$\xrightarrow{a_1 + a_1 r \neq 0} 1 = \frac{1}{2} r^2 \Rightarrow r^2 = \frac{1}{\frac{1}{2}} = 2 \Rightarrow r = \pm\sqrt{2}$$

جملات دنباله مثبت هستند، بنابراین $r = \sqrt{2}$ قابل قبول است.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرخطی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۷)

۲۴۶- گزینهٔ «۴» *(ابوالفضل بهاری)*

با توجه به اینکه $a_1 = -3$ و $a_2 = \frac{3}{5}$ داریم:

$$r = \frac{a_2}{a_1} = \frac{\frac{3}{5}}{-3} = -\frac{1}{5}$$
$$a_n = a_1 r^{n-1} \Rightarrow a_5 = -3(-\frac{1}{5})^4 = -3\times\frac{1}{625} = \frac{-3}{625}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرخطی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۷)

۲۴۷- گزینهٔ «۳» *(محمد بحیرایی)*

با توجه به اعداد داده شده داریم:

$$a_1 = \frac{1}{2},\ r = \frac{a_2}{a_1} = \frac{1}{\frac{1}{2}} = 2$$
$$a_n = a_1 r^{n-1} \Rightarrow 1024 = \frac{1}{2}(2)^{n-1}$$
$$\Rightarrow 2048 = 2^{n-1} \Rightarrow 2^{11} = 2^{n-1} \Rightarrow n = 12$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرخطی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۷)

۲۴۸- گزینهٔ «۱» *(محمد بحیرایی)*

$$a_1 = 2,\ a_4 = \frac{2}{27} \Rightarrow r^{4-1} = \frac{a_4}{a_1}$$
$$\Rightarrow r^3 = \frac{\frac{2}{27}}{\frac{2}{1}} = \frac{1}{27} \Rightarrow r^3 = (\frac{1}{3})^3 \Rightarrow r = \frac{1}{3}$$
$$S_{10} = \frac{2(1-(\frac{1}{3})^{10})}{1-\frac{1}{3}} = \frac{2(1-(\frac{1}{3})^{10})}{\frac{2}{3}} = 3(1-(\frac{1}{3})^{10})$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرخطی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

۲۴۹- گزینهٔ «۳» *(علیرضا عبدی)*

$$S_6 = 5S_3 \Rightarrow \frac{a_1(1-r^6)}{1-r} = 5\times\frac{a_1\times(1-r^3)}{1-r}$$
$$\xrightarrow{r\neq 1} a_1(1-r^6) = 5a_1(1-r^3)$$
$$\Rightarrow (1-r^3)(1+r^3) = 5(1-r^3) \Rightarrow 1+r^3 = 5$$
$$\Rightarrow r^3 = 4 \Rightarrow r = \sqrt[3]{4}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرخطی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

۲۵۰- گزینهٔ «۱» *(امیر زراندوز)*

$$\frac{a_6}{a_3}=\frac{27}{8}\Rightarrow\frac{a_1r^5}{a_1r^2}=(\frac{3}{2})^3\Rightarrow r^3=(\frac{3}{2})^3\Rightarrow r=\frac{3}{2}$$

$$a_2=a_1r\Rightarrow 2=a_1\times\frac{3}{2}\Rightarrow a_1=\frac{4}{3}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرخطی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۵۱- گزینهٔ «۲» *(مجتبی فرهادی)*

موارد مربوط به گزینهٔ «۲» یعنی «ج و د» نادرست است:

ج) نثر داستانی در این دوره تنوع مضمون دارد؛ مانند داستان‌های اقلیمی، شهری، کودکانه، زنانه و... .

د) ابهام در شعر معاصر پسندیده است و معنی‌گریزی از ویژگی‌های شعر این دوره است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۲۵۲- گزینهٔ «۳» *(یاسین مهدیان)*

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینهٔ «۱»: تفکر انسان‌گرایانه (اومانیسم) که در آثار قبل از انقلاب وجود داشت، گاهی در برخی از آثار بعد از انقلاب به گونه‌ای کم‌رنگ مشاهده می‌شود.

گزینهٔ «۲»: در دههٔ «هشتاد» شاهد داستانک‌نویسی (مینی‌مال) هستیم.

گزینهٔ «۴»: این ویژگی، مربوط به قلمروی ادبی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۰۱ و ۱۰۲)

۲۵۳- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی)*

گزینهٔ «۲»: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن = رمل مثمّن محذوف»

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

۲۵۴- گزینهٔ «۳» *(مجتبی فرهادی)*

این گزینه در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» سروده شده و بحر آن «رمل» است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

۲۵۵- گزینهٔ «۲» *(سیدعلیرضا علویان)*

وزن مصراع‌وارهٔ اول این گزینهٔ «فعلاتن فعلن» است نه «فعلاتن فعلاتن».

وزن سایر گزینه‌ها درست ذکر شده است.

تذکر: در وزن‌یابی اشعار نیمایی، همواره اختیار شاعری (ابدال، بلند بودن هجای آخر و ...) را اعمال کنید.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۷)

۲۵۶- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی)*

تمام مصراع‌های این شعر بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» و با نشانه‌های هجایی « – U – – – U – – – U – » سروده شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۷)

۲۵۷- گزینهٔ «۴» *(یاسین مهدیان)*

این بیت، در وزن «مفاعیلن مفاعیلن فعولن» سروده‌شده است و نام بحر عروضی آن، «هزج مسدّس محذوف» است.

توجه داشته باشید که وزن مصراع اول، با استفاده از اختیارات شاعری، به «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» تغییر یافته است که با بررسی مصراع دوم این بیت، مشخص می‌شود که وزن اصلی بیت، «مفاعیلن مفاعیلن فعولن» است.

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل مسدّس محذوف)

گزینهٔ «۲»: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن (هزج مسدّس سالم)

گزینهٔ «۳»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل مثمّن محذوف)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

۲۵۸- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی)*

تمام مصراع‌های گزینهٔ «۲» از تکرار «مفاعیلن» ساخته شده است.

ولی افسوس و صدافسوس (مفاعیلن مفاعیلن)

ز ابر تیره برقی جست (مفاعیلن مفاعیلن)

که قاصد را میان ره بسوزانید (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: وزن این شعر به این صورت است:

حرف‌های ما هنوز ناتمام (فاعلاتُ فاعلاتُ فاعلن)

تا نگاه می‌کنی (فاعلاتُ فاعلن)

وقت رفتن است (فاعلاتُ فع)

گزینهٔ «۳»: وزن این شعر به این صورت است:

تو نیستی که ببینی (مفاعلن فعلاتن)

چگونه جای تو در زندگی سبز است (مفاعلن فعلاتن مفاعیلن)

هنوز پنجره باز است (مفاعلن فعلاتن)

گزینهٔ «۴»: وزن شعر چهارم به این صورت است:

من خزان جاودانه پشت میز (فاعلاتُ فاعلاتُ فاعلن)

یک جهان ترانه‌ام شکسته در گلو (فاعلات فاعلات فاعلات فع)

شعر بی‌جوانه‌ام نشسته روبه‌رو (فاعلات فاعلات فاعلات فع)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۷)

۲۵۹- گزینهٔ «۳» *(کاظم کاظمی)*

مفهوم مشترک عبارت شعری صورت سؤال و بیت گزینهٔ «۳»: شکایت شاعر از غفلت و خواب‌زدگی مردم و بیهوده دانستن تلاش خود برای آگاهی‌بخشی به افراد جامعه

مفاهیم سایر ابیات:

گزینهٔ «۱»: بی‌خبری انسان‌های ناآگاه در عالم و رنج کشیدن اهل بصیرت در زندان دنیا

گزینهٔ «۲»: توصیه به عبرت‌پذیری با سپری شدن عمر

گزینهٔ «۴»: توصیف زیبایی‌های معشوق

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحهٔ ۱۰۴)

۲۶۰- گزینهٔ «۳» *(کتاب آبی)*

در ابیات گزینه‌های «۱، ۲ و ۴» به معشوق زمینی اشاره شده است؛ اما در بیت گزینهٔ «۳» مقصود از دوست، خداوند، یعنی معشوق آسمانی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحهٔ ۹۷)

جامعه‌شناسی (۳)

۲۶۱- گزینهٔ «۴» *(نگار غلامی)*

از نظر مخالفان قشربندی، مالکیت خصوصی موجب برقراری روابط ظالمانه میان افراد و در نتیجه، نابرابری اجتماعی شده است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۱ و ۷۲)

۲۶۲- گزینهٔ «۲» *(نگار غلامی)*

رویکرد اول، لیبرالیستی است و معتقد است که بازار آزاد تعیین‌کننده است و هیچ کنترلی نباید در بازار وجود داشته باشد. رویکرد دوم، رویکرد کمونیستی است و معتقد به کنترل مطلق بازار و عدم وجود مالکیت خصوصی است.

حوزهٔ رقابت مربوط به رویکرد لیبرالی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۸)

۲۶۳- گزینهٔ «۱» *(نگار غلامی)*

اشکالات رویکرد دوم:

با حذف مالکیت خصوصی، انگیزهٔ رقابت از بین می‌رود؛ زیرا این امر سبب می‌شود تلاش و شایستگی افراد کوشا و توانمند نادیده گرفته شود.

در این رویکرد، نقطهٔ شروع رقابت‌ها یکسان می‌شود اما به دلیل اینکه انگیزهٔ رقابت از بین می‌رود، راه پیشرفت مادی مسدود می‌گردد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحهٔ ۷۶)

۲۶۴- گزینهٔ «۳» *(کتاب آبی)*

مهم‌ترین هدف جامعه‌شناسی انتقادی، نقد وضعیت موجود و تجویز راه‌حل‌هایی برای رسیدن به وضعیت مطلوب است.

وجه اشتراک جامعه‌شناسی انتقادی و جامعه‌شناسی تفسیری، تأکید بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی است.

غلبهٔ رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی، سبب شد گزاره‌های انتقادی و تجویزی یا داوری دربارهٔ ارزش‌ها خارج از علوم اجتماعی و غیرعلمی قلمداد شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۳)

۲۶۵- گزینهٔ «۱» *(کتاب آبی)*

نسل‌کشی در کامبوج توسط خمرهای سرخ ← همانندسازی

جنبش سبک زندگی ← سیاست هویت

الگوی مطلوب قرآن ← الگوی تعارف

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۱)

عربی زبان قرآن (۳)

۲۶۶- گزینهٔ «۴» *(پیروز وجان)*

«نُزّلَ تَنزیلاً»: قطعاً فرود آورده شدند (فعل مجهول است ← رد گزینه‌های ۱ و۳؛ مفعول مطلق تأکیدی آمده است که قید تأکید باید در ترجمه، قبل از فعل بیاید، نه در اول جمله، چون مفعول مطلق تأکیدی فعل را تأکید می‌کند، نه کل جمله را ← رد گزینه‌های ۲ و۳) / «المَلائکَة»: فرشتگان (رد گزینهٔ ۲)

(ترجمه)

۲۶۷- گزینهٔ «۲» *(درویشعلی ابراهیمی)*

«یتمّ»: حاصل می‌شود، صورت می‌پذیرد، به‌وجود می‌آید / «التوازن»: تعادل، توازن / «وجود علاقات مُتداخلة»: وجود روابطی به هم پیوسته (رد سایر گزینه‌ها) / «الکائنات الحیّة»: موجودات زنده/ «فی هذه البیئة»: در این محیط زیست (رد گزینهٔ ۱) / «تمّاً»: (مفعول مطلق تأکیدی) قطعاً، واقعاً (رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه)

۲۶۸- گزینهٔ «۴» *(درویشعلی ابراهیمی)*

«بدأتُ أُفکّر»: شروع به اندیشیدن کردم (رد گزینه‌های ۱ و۳) / «کیف یستطیعُ»: چگونه می‌تواند (رد گزینه‌های ۲ و۳) / «أن یُراقب»: مراقبت کند / «طوالَ اللّیل و النّهار»: در طول شب و روز/ «فهمتُ»: فهمیدم (رد گزینه‌های ۱ و۳) / «البومات»: جغدها / «تُساعده»: به او کمک می‌کنند (رد گزینه‌های ۱ و۳)

(ترجمه)

۲۶۹- گزینهٔ «۱» *(محمدعلی کاظمی نصرآبادی)*

«المزرعة: مزرعه» و «تتعرّض للأکل: در معرض خوردن قرار می‌گیرد» صحیح است.

(ترجمه)

۲۷۰- گزینهٔ «۲» *(درویشعلی ابراهیمی)*

«عمو تُم»: العمّ تُم / «سال‌ها»: سنواتٍ، أعواماً (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «کار می‌کرد»: کان ... یشتغِلُ (رد سایر گزینه‌ها) / «در مزارع پنبه»: فی مزارع القُطن (رد گزینهٔ ۴) / «در بسیاری»: فی کثیر (رد سایر گزینه‌ها) / «ایالات»: الولایات/ «به او ظلم می‌شد»: کانَ یُظلمُ (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۲۷۱- گزینهٔ «۳» *(محمدعلی کاظمی نصرآبادی)*

صورت سؤال گفته «هیچ فقری مانند نادانی و هیچ میراثی مثل ادب نیست» که با این گزینه (نادان‌ها در زندگی‌شان ادب ندارند) تناسب مفهومی ندارد.

(مفهوم)

۲۷۲- گزینهٔ «۳» *(علی محسن‌زاده)*

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: فعل «ظَنَنتُ» ثلاثی مجرد است و «ثلاثی مزید» نادرست است، همچنین این فعل «مبنی» است و «معرب» نمی‌باشد.

گزینهٔ «۲»: واژهٔ «طعام» مفرد است و جمع نیست.

گزینهٔ «۴»: واژه «مَجفُوّ» نقش «حال» را ندارد.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۲۷۳- گزینهٔ «۱» *(سیده محیا مؤمنی)*

«تَرتَبِطُ» و «البَضائِع» شکل صحیح کلمات در گزینهٔ «۱» هستند.

(ضبط حرکات)

۲۷۴- گزینهٔ «۳» *(کتاب آبی)*

صورت سؤال گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن «مفعول مطلق» نیامده باشد. در گزینهٔ «۳» مفعول مطلق نیامده است؛ «بعیداً» اصلاً مصدرِ هم‌جنسِ فعلِ قبل از خود نیست تا مفعول مطلق باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «إکراماً» که مصدر منصوب فعل «أکرمت» است؛ مفعول مطلق نوعی (بیانی) است؛ چون پس از آن «صفت (بالغاً)» آمده است.

گزینهٔ «۲»: «تأدیباً» که مصدر منصوب فعل «أدّب» است؛ مفعول مطلق نوعی (بیانی) است؛ چون پس از آن «صفت (جمیلاً)» آمده است.

گزینهٔ «۴»: «رغبةً» که مصدر منصوب فعل «رغب» است؛ مفعول مطلق نوعی (بیانی) است؛ چون پس از آن «صفت (کثیرةً)» آمده است.

(مفعول مطلق)

۲۷۵- گزینهٔ «۱» *(پیروز وجان)*

«حُضُوراً»: مفعول مطلق تأکیدی (در این جمله فقط یک تأکید برای فعل وجود دارد)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۲»: «تَمتّعاً»: مفعول مطلق تأکیدی / «إنَّ»: تأکید برای کلّ جمله (پس در این عبارت دو تأکید وجود داشته و فقط یک کلمه تأکید نشده است.)

گزینهٔ «۳»: «تَقدیماً»: مفعول مطلق نوعی (چون «یُقبَلُ» صفت برای «تقدیماً» می‌باشد، پس تأکید وجود ندارد.)

گزینهٔ «۴»: «مُساعِدَةً»: خبر کانت («مُساعِدَةً» اسم فاعل است نه مصدر. پس در این گزینه هم تأکید وجود ندارد.)

(مفعول مطلق)

فلسفهٔ دوازدهم

۲۷۶- گزینهٔ «۱» *(علیرضا نصیری)*

اگر شکوفایی علم در جامعه را به یک درخت تشبیه کنیم، اولین و اساسی‌ترین شرط وجود آن، یک زمین حاصل‌خیز است که در این مثال همان «حیات عقلی» می‌باشد. بنابراین حیات عقلی اولین و اصلی‌ترین شرطی است که برای رشد هر علمی، از جمله فلسفه وجود دارد.

مورخانِ علم گزارش کرده‌اند که حیات عقلی مسلمانان با ظهور اسلام آغاز گشت و این حیات عقلی به دست پیامبر اکرم و قرآن کریم و با بهره‌گیری از روش‌هایی بدیع در راستای دعوت به تفکر و تعقل، پایه‌ریزی شد. بنابراین حیات عقلی جامعهٔ مسلمانان حاصل دعوت پیامبر و قرآن به تعقل است.

سایر دلایل رشد فلسفه، همگی از آثار همین حیات عقلی هستند. مثلاً اینکه مباحث اعتقادی گسترش بیابد یا مسلمانان مشتاق فراگیری علوم سایر تمدن‌ها باشند، همگی از پیامدهای حیات عقلی هستند. بنابراین می‌توان گفت که ریشه‌ای‌ترین علت رشد فلسفه در جهان اسلام، دعوت قرآن و پیامبر به تعقل است.

(فلسفهٔ دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

۲۷۷- گزینهٔ «۴» *(علیرضا نصیری)*

از نظر فارابی سعادت و کمال انسان به زندگی او در جامعه وابسته است و به همین جهت هدف اصلی جامعه باید سعادت انسان در دنیا و آخرت باشد. بر همین اساس بهترین مدینه‌ها از نظر او شهری است که مردم آن به اموری مشغول هستند و به فضایلی آراسته‌اند که مجموعهٔ مدینه را به سوی سعادت می‌برد و چنین جامعه‌ای از نظر فارابی «مدینهٔ فاضله» است. بنابراین تفاوت مدینهٔ فاضله با سایر شهرها و اجتماعات، هم‌راستا بودن آن با سعادت انسان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: فارابی یک فیلسوف مشائی است و اساساً پایه‌گذار حکمت مشاء در عالم اسلام است و به همین جهت او را بعد از ارسطو که معلم اول لقب دارد، معلم دوم نام نهاده‌اند. اما با این وجود نظریهٔ وی در باب فلسفهٔ سیاسی نزدیک به نظر افلاطون است نه ارسطو.

گزینهٔ «۲»: فارابی هرگز مشاغل سیاسی را نپذیرفت و با اهل سیاست معاشرت نداشت. اما دربارهٔ سیاست بسیار اندیشید و آثاری در این زمینه نوشت.

گزینهٔ «۳»: مدنی‌بالطبع بودن انسان اولین مبنای فارابی در ورود به مباحث اجتماعی و فلسفهٔ سیاسی است. مدنی بالطبع بودن انسان به این معناست که انسان بر حسب فطرت و طبع خود به جامعه گرایش دارد و می‌خواهد با همنوعان خویش زندگی کند. البته این موضوع بدین معنا نیست که او مجبور است در اجتماع زندگی کند.

(فلسفهٔ دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه‌های ۷۵ تا ۷۷)

۲۷۸- گزینهٔ «۳» *(علیرضا نصیری)*

«از نظر ابن‌سینا، تأمل در رابطهٔ طبیعت با ماوراء طبیعت و خدا در کنار تحقیق در روابط میان پدیده‌ها، دانشمند و محقق را از ظاهر پدیده‌ها عبور می‌دهد و به باطن آن‌ها می‌رساند؛ آن‌ها را به خضوع و خشیت در برابر حق می‌رساند...» بنابراین اگر فردی علاوه بر بررسی روابط میان پدیده‌های طبیعی (علوم طبیعی) ارتباط آن‌ها با ماوراء طبیعت و خدا را نیز در نظر بگیرد و مطالعه کند، به عمق مطالب دست خواهد یافت و به بطن آن‌ها خواهد رسید و آنگاه به خشوع و خشیت در برابر حق خواهد رسید.

نکته: برای رسیدن به بطن پدیده‌ها باید هم به روابط خودِ پدیده‌های طبیعی توجه کرد و هم ارتباط آن‌ها با ماوراءطبیعت را بررسی کرد. بنابراین اینکه یکی از این دو عامل را رها کنیم، برخلاف نظر ابن‌سینا خواهد بود.

(فلسفهٔ دوازدهم، دورهٔ میانی، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

۲۷۹- گزینهٔ «۳» *(علیرضا نصیری)*

سهروردی برای ابن‌سینا احترام قائل بود و از او سپاس‌گزاری می‌کرد، اما در عین حال می‌کوشد با اضافه کردن کشف و شهود به فلسفهٔ استدلالی ابن‌سینا آن را به کمال برساند. فیلسوف اشراقی می‌کوشد آنچه را با استدلال عقلی به دست آورده به ذائقهٔ دل برساند و آنچه را شهود کرد با استدلال به دیگران منتقل کند. بنابراین تفاوت ابن‌سینا و سهروردی در ارتباط میان شهود و عقل است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: ابن‌سینا نیز در کتاب اشارات و تنبیهات خود بخشی را به توضیح و تبیین عرفان و شهود اختصاص داده اما در مورد ارتباط میان شهود و فلسفه چیزی نگفته است.

گزینهٔ «۲»: واضح است که عقل به‌تنهایی نیز می‌تواند به شناخت‌هایی برسد و سهروردی منکر این موضوع نیست. مثلاً عقل بدون دخالت هیچ‌گونه شهودی می‌تواند بفهمد که اجتماع دو قضیهٔ متناقض محال است.

گزینهٔ «۴»: سهروردی در مکتب خود هم از حکمت مشاء متأثر بوده و هم از اندیشهٔ حکیمان ایران پیش از باستان تأثیر پذیرفته است.

(فلسفهٔ دوازدهم، دورهٔ میانی، صفحه‌های ۸۳ و ۸۴)

۲۸۰- گزینهٔ «۳» *(علیرضا نصیری)*

جویندگان معرفت از نظر سهروردی چهار دسته هستند:

اول) کسانی که تازه شوق معرفت یافته‌اند و جویای آن هستند.

دوم) کسانی که در فلسفهٔ استدلالی به کمال رسیده‌اند اما از ذوق و عرفان بی‌بهره‌اند.

سوم) کسانی که فقط به شهود می‌پردازند و از فلسفهٔ استدلالی غافلند.

چهارم) کسانی که هم در صُوَر برهانی به کمال رسیده‌اند و هم در اشراق و عرفان.

با توجه به صورت سؤال کسانی که در فلسفهٔ استدلالی استاد هستند، هم می‌توانند مصداق دستهٔ دوم باشند و هم چهارم (چون ذکر نشده که آیا نسبت به عرفان بی‌توجه هستند یا خیر) (رد گزینه‌های ۲ و ۴) اما از طرفی کسی که صرفاً به شهود می‌پردازد فقط می‌توانند مصداق دستهٔ سوم باشند. (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

(فلسفهٔ دوازدهم، دورهٔ میانی، صفحهٔ ۸۵)